

Uvodnik

Danijel Devetak

Petrov naslednik bo obiskal Oglej

Četrtek, 7. oktobra, so cerkvene skupnosti dežele Furlanije Julijske krajine z velikim veseljem sprejele novico, da bo sveti oče Benedikt XVI. v soboto, 7. maja 2011, obiskal Oglej. Vest je javnosti oznanil beneški patriarh, kard. Angelo Scola, na tradicionalnem srečanju ob začetku pastoralnega leta v katedrali sv. Marka, saj se bo Petrov naslednik dan kasneje ustavil tudi v Benetkah.

Svoje zadovoljstvo zaradi dogodka je izrazil tudi goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, kajti papež bo s svojim pastirskim obiskom uvedel zadnje leto priprav na drugo cerkveno zborovanje petnajstih škofij Treh Benečij, ki bo potekalo med 13. in 15. aprilom 2012 prav v Ogleju. Na zasedanju bodo zastopniki omenjenih škofij analizirali razmere na tem področju ter določili pastoralne pobude in strategije za prihodnost. Dogodek bo zato odlična "priložnost za razmislek o prizadevanjih za novo evangelizacijo, h kateri so poklicane vse naše cerkvene skupnosti". To bo tudi dragocena priložnost, da se spomnimo skupnih korenin cerkvenih skupnosti v Srednji, Severni in Vzhodni Evropi, ki so po zaslugi oglejskih mučencev v prvih stoletjih krščanstva spoznali evangelij. Prihod svetega očeta nas spodbuja k temu, je še zapisal msgr. De Antoni, da bi Oglej tudi danes bil stičišče med Cerkvami, da bi Evropa spet zadihala "z obema pljučnima kriloma".

"Oglej I.", ki je potekal l. 1990, je privedel do rojstva katoliške televizije Telechiara in dal impulz za ustanovitev teološke fakultete Treh Benečij. "Oglej II.", ki ga že več mesecev snuje pripravljalni odbor, želi postaviti pod drobnogled lepoto krščanske vere v življenju, še zlasti v deželah italijanskega severovzhoda, ki so v preteklih desetletjih doživele globoke spremembe ter so družina, vzgoja, družbena pravičnost, sprejemanje različnosti in sploh kultura življenja pod udarom.

Ratzinger se je rad odzval na povabilo msgr. De Antonija, ki se je aprila 2007 udeležil srečanja "ad limina" v Vatikanu, saj doslej še ni bil v Ogleju. Na srečanju s papežem bodo seveda prisotni tudi predstavniki iz Avstrije, Slovenije in Hrvaške, ozemelj, ki so nekdanj spadala pod slovit oglejski patriarhat in ki ostajajo zvesta njegovemu duhu. Deželni predsednik Renzo Tondo je že napovedal, da bo svetemu očetu orisal vlogo naše dežele v novem evropskem kontekstu.

Oglej še vedno velja za ikono evangelizacije naših ljudstev. Petrov naslednik prihaja, "da bi opogumil in spodbudil naše Cerkve", pravijo v skupnem sporočilu škofje naše dežele, prepričani, da bo zgodovinski obisk zadobil tudi civilen pomen. Vsa deželna skupnost bi morala ob tem razmisliti, kakšen velik dar je zanj krščanska vera. Štirje škofje želijo, da bi dogodek utrdil našo vnetost pri oznanjevanju Jezusa Kristusa in njegovega evangelija ljudem, ki živijo v takem kulturnem in družbenem okolju, "v katerem postaja njihova pot zaradi pomanjkanja vere in upanja vse bolj negotova in težavna". Primanjkujejo jim namreč oporne točke, ki so preteklim rodovom omogočale, da so zablesteli v misijonski gorečnosti in civilni promociji. Krajevne Cerkve čutijo potrebo, da bi bile blizu ljudem našega časa v tem družbenem, kulturnem in verskem kontekstu, da bi jim ponudile veselo oznanilo upanja. Prihod Petrovega naslednika naj zato vse nas spodbudi, pišejo voditelji deželnih Cerkva, da na stežaj odpremo um in srce ter sprejmemo Gospoda Jezusa in njegovo Besedo življenja.

Foto D&M

BARKOLANA 2010 Ob prazniku morja tudi protesti

Zmagoviti veter v slovenskih jadrnih

Šestindeset minut in 13 sekund: pravi rekord!

Najbrž si je goriški podjetnik Igor Simčič zanj najbolj prizadeval, saj je bilo že v dneh pred regato vsem jasno, da bo jadrnica Esimit Europa 2 itak prva na cilju letošnje 42. Barkolane. Lanski zmagovalec in veteran največje regate v Sredozemlju Mitja Kosmina je bil z Maxi Jenom Amori, kljub hudi okvari, drugi na cilju, za Esimitom pa je zaostal za celih 21 minut. Kosminova posadka pa je prekosila jadrnico Tutta Trieste Bauxt Vte z golj za 4 sekunde.

Vremenske razmere so bile kot naročene za jadrnanje. Množica gledalcev - baje je bilo okrog 300 tisoč ljudi - je že v zgodnjih jutranjih urah polnila kraški rob, da bi na najboljšem položaju spremljala usodo okrog 1.900 jadrnic. Njim se je jadrnica Esimit zdel pravi torpedo, saj je sprva bila le nekoliko pred Maxi Jenom, vendar je že na prvi obrat regatnega polja pred Debelim rtičem prišla že po 19 minutah, nato pa je prednost le še povečevala.

Na Esimitu je bil skiper Flavio Favini, ki si je dragocene izkušnje nabral že na prestižnem Pokalu Amerika, krmar pa Alberto Bolzano: na krovu jadrnice je svoj doprinos prispeval tudi najboljši slovenski jadralac v olimpijskih razredih laser Vasilij Žbogar, ki je bil srebrni v Pekingu leta 2008, v Atenah leta 2004 pa bronast. Zgodba jadrnice Esimit sodi v jadralski projekt goriškega podjetnika

Igorja Simčiča, ki je idealno povezal Evropo z Rusijo, od koder prihaja tudi dejanski osrednji podpornik načrta, energetski velikan Gazprom. Slovenija je na Barkolani doslej dosegla pet zmag, če mednje štejejo tudi tisto iz leta 1994, ko je Dušan Puh krmaril Fanatic. Med letoma 1995 in 1997 je zmagala Gaia Legend in slovenska posadka je s Kosmino na čelu prejela pokal v trajno last.

Barkolana pa je bolj kot tekmovanje, v katerega se v absolutni konkurenci pada le peščica najdražjih in največjih jadrnic, predvsem velik turistični in jadralski praznik, ki lahko računa na odmevno medjsko spremljanje. Prav zato je bilo ob robu regate mogoče spremljati tudi protestno akcijo nevladne organizacije Alpe Adria Green, ki je v Tržaškem zalivu na morju opozorila na nasprotovanje italijanskima projektoma plinskih terminalov v zalivu. S prisotnostjo ob eni od boj, kjer jadrnice obračajo, so protestniki želeli pritegniti pozornost javnosti in ji sporočiti nejasnosti v zvezi z zloglasnima načrtoma.

Tik pred štartom regate je okrog 20 aktivistov organizacije z dvema ploviloma, opremljenima s transparenti in zastavami, krenilo proti prvi boji regatnega polja. Predsednik Alpe Adria Green Vojko Bernard je po končni akciji pojasnil, da jim je uspelo boji na regatnem polju se približati do 100 metrov razdalje, bližje pa jih policija in pristaniška uprava nista pustili. Kot je še dejal, jih je s svojimi plovili prišlo podpret tudi nekaj domači-

nov. Akcija je po njegovem uspela. Člani organizacije so za svojo protestno akcijo izbrali ravno Barkolano, ker je med sponzorji regate prav investitor gradnje kopenskega terminala v Žavljah, španska družba Gas natural. Po mnenju člana organizacije Franca Malečkarja verjetno tudi ni naključje, da je italijansko okoljsko ministrstvo soglasje za terminal na morju izdalo v tednu pred regato. Morebitna postavitve uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu bi po besedah Malečkarja pomenila konec ribiške dejavnosti v Tržaškem zalivu in na širšem območju Jadrana. Zaradi varnostnih con bi terminala pomenila tudi konec vseh pomorskih dejavnosti, vključno s pristaniškimi dejavnostmi v Kopru, Trstu in Trzinu.

"Povsem nesprejemljivo je, da se v območju 15 kilometrov lahko zgradi dva terminala z uplinjevalnikoma", je v zvezi z gradnjo terminala na morju dejal italijanski aktivist Roberto Giurastante. Tveganje, ki bi ga prinesel morebitni terminal na morju, bi se po njegovem pristoletno varnostnim tveganjem zaradi že obstoječih industrijskih objektov v zalivu. Odobritev italijanskega ministrstva za gradnjo terminala na morju je prišla le malo zatem, ko je Evropska komisija konec septembra Italiji izdala opomin zaradi preprečevanja industrijskih nesreč v Tržaški pokrajini. Potezo si je po njegovem mogoče razlagati tudi v političnem kontekstu, in sicer kot "neke vrste odgovor Italije, s katerim sporoča, da bo v primeru blokade terminala v tržaškem pristanišču odobrila gradnjo terminala na morju".

/ stran 11
Igor Gregori

Državni zbor

Na seji komisije DZ RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je bil govor o zastopstvu rojakov izven meja

2

Pogovor

Slovenski kolesar Borut Božič je spregovoril o problemu dopinga, ki ni prisoten le v njegovi športni panogi

3

Pogovor

Dirigentka in umetniški vodja zbora Carmina Slovenica Karmine Šilec o Rusalkah, sodobni glasbi in še čem

9

Komisija Državnega zbora RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Bodo predstavniki Slovencev zunaj meja sedeli v DZ?

Predsednik Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je v torek, 6. oktobra, sklical komisiji z eno samo točko dnevnega reda: problematika zastopnosti Slovencev zunaj meja RS v Državnem zboru in pobuda za spremembo ustave. Bodisi na lanskoletnem kot na letošnjem Vseslovenskem srečanju, ki tradicionalno poteka v državnem zboru RS v mesecu juliju, je bila namreč že dvakrat dana pobuda za spremembo ustave RS, ki bi omogočila Slovencev, ki živijo izven meja RS, da bi dobili svoje zastopnike v slovenskem parlamentu.

Damijan Terpin

Spremembe ustave so zaradi tega sprejele številne evropske države, med temi Francija, Hrvaška, Por-

tugalska, Romunija in tudi Italija, ki ima kar 18 zajamčenih mest za poslance in senatorje, ki živijo izven meja Republike Italije. Raziskovalno-dokumentacijski sektor Državnega zbora RS je že pripravil obsežno primerjalno študijo različnih ureditev v evropskih državah. Na sejo so bili vabljeni člani Sveta za Slovence v zamejstvu in Sveta za Slovence v zdomstvu pri Vladi RS, številne manjšinske in zdomske organizacije ter predstavniki vlade. Iz Italije so bili prisotni dr. Drago Štoka, dr. Damijan Terpin in Rudi Pavšič, vlado RS pa je zastopal državni sekretar dr. Boris Jesih.

/stran 14
DN

Seja paritetnega odbora / Govor o televiziji

Z digitalnim sistemom slovenske oddaje vidne po vsej Deželi

Paritetni odbor, ki se je sestel v deželni palači v Trstu v torek, 5. oktobra, je namenil glavno pozornost vidljivosti slovenskih televizijskih oddaj ob prehodu iz sedanje analogne v digitalni televizijski sistem. Na srečanju je bil prisoten direktor deželnega sedeža RAI Roberto Collini, ki je povedal, da bo do prehoda

na digitalni sistem prišlo 3. decembra letos. Nov sistem bo kril 98% deželnega ozemlja. S tem bo zagotovljena vidljivost slovenskih televizijskih programov tudi v videmski pokrajini. Predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar je seznanil članke odbora, da je prišlo v videmski pokrajini do dogovora o ustanovitvi slovenskega urada,

ki bo deloval v Čedadu. Začasen sedež pa bo imel v Špetru. Zaradi zadržanosti župana Režije Sergija Chinesaja je problematika Režije bila prenesena na naslednjo sejo paritetnega odbora, ki bo predvidoma konec meseca novembra. Paritetni odbor je bil sicer neskladen zaradi odsotnosti večine italijanskih članov.

Poseg SSK pri goriški prefekturi, deželni vladi in v Rimu

Spet težave s strešicami na uradnih dokumentih?

Italijanska država nikakor ne more docela prebaviti slovenskih črk s strešicami. To je bridka ugotovitev ob vesti, da so ponovno težave za vse tiste, ki zahtevajo potni list in tudi druge podobne dokumente s pravilno zapisanimi črkami "Š-C-Ž". Na problem so stranko Slovenske skupnosti v zadnjih tednih opozorili nekateri rojaki, ki so zamenjali zahte-

vali dokumente s pravilno zapisanimi imeni in priimki. Razlog za to naj bi bil odlok ministra za javno upravo Renata Brunette, ki ureja "pravilno zapisovanje" vseh črk, ki niso predvidene v italijanski abecedi. Črke "Š", "C" in "Ž" se tako preprosto spremenijo v "S", "C" in "Z". Neverjetno je, da nosi Brunetov dekret datum 2. februarja 2009, novica in

očitno prvi konkretni problemi prihajajo na dan šele sedaj, se pravi pol-drugo (!) leto kasneje. Pravica do pravnega zapisovanja slovenskih imen naj bi ostala v veljavi izključno v dvojezičnih občinah.

Kot potrjuje tudi deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki bo glede tega zapleta s kolegoma Brusso in Brandolinom vložil nujno interpelacijo na predsednika deželne vlade Renza Tonda, je na hud problem deželno vlado prav pred dnevi opozorila tudi županja občine Škocjan (San Canzian d'Isonzo) Silvia Caruso. Stranka Slovenska skupnost je vso dokumentacijo posredovala tudi pravnemu uradu parlamentarne skupine Južnotirolske ljudske stranke SVP v Rimu, goriški predsednik SSO Walter Bandelj pa se je pred kratkim obrnil na prefekturo v Gorici. O tem je tekla beseda tudi na zadnji seji paritetnega odbora v Trstu. Pravica do pravnega zapisovanja slovenskih imen in priimkov na vseh uradnih dokumentih je zajamčena na osnovi mednarodnih dogovorov in nazadnje zapisana tudi v 7. členu zaščitnega zakona št. 38 iz leta 2001. Upati je, da gre za nerodnost pri sestavi ministrovega odloka ali pri njegovi interpretaciji. Drugače pa smo spet priča zapostavljanju osnovnih državljanjskih pravic pripadnikov slovenske narodne skupnosti v Italiji, na kar moramo odgovoriti strnjeno in odločno!

Izprijenost in posurovelost politike

Kaj se pravzaprav dogaja v Italiji?

Zahodno rimsko cesarstvo je razpadlo zaradi pomehkuženosti civilnih in vojaških voditeljev, upada splošne morale in pomanjkanja volje do upiranja vdorom tako imenovanih barbarskih plemen iz takratne severovzhodne Evrope. Podobno razkroj temeljnih etičnih vrednot je v večji ali manjši meri zajel tudi naš tako imenovani civilizirani zahodni svet, v katerem se tradicionalno prepoznavata tudi Italija z ostalo Evropo. Uvedba Evropske unije je nedvomno pozitiven poskus v določeni meri povezati politično in gospodarsko razdrobljenost naše celine, ki je rodil pozitivne premike, manj uspešen pa je na področju obnove in pozitivne vrednot in doslednosti v spoštovanju načel, ki jih razglasa. Njene članice se namreč še vedno branijo pred naddržavnimi institucijami in pogosto hodijo svojo pot pri razreševanju problemov, ki so z dobro voljo rešljivi v skupno korist. Eno takih vprašanj je politika sprejemanja zunanjih priseljenec, vključno nomadskih in na ozemlju že ustaljenih Romov in še posebej priseljenec iz muslimanskega verkega in kulturnega območja.

Ta sodobna moralna stiska današnjega evropskega človeka se različno odraža v evropskih državah. Posebno zgovoren je primer obravnavanja romskega prebivalstva, ki je v Evropi prisotno že stoletja. Marsikje prihaja na dan ksenofobno, to se pravi neprijazno oz. sovražno razpoloženje do priseljkov od drugod. Nekatero politične stranke in druge družbene skupine takšno razpoloženje tudi umetno podžigajo, češ da morajo ščititi interese domačega prebivalstva, v resnici pa z namenom,

da pridobijo volilne glasove. To je, recimo, politika, ki jo do priseljenec izvaja Severna liga v Italiji in skrajno desničarske skupine, ki s svojimi stališči politično izsiljujejo druge stranke, s katerimi so na oblasti na raznih ravneh. V zadnjem obdobju je evropsko javnost presenetilo izredno nepopustljivo ravnanje francoskih oblasti z Romi iz Romunije in Bolgarije, torej članic Evropske unije.

Emma Marcegaglia

Ta je Francijo že pozvala, naj v tem pogledu spoštuje njene smerne. Tisto Francijo, ki je doslej veljala za strpno državo do zunanjih priseljenec. Tudi na Nizozemskem delujejo skupine, močno nastrojene proti sprejemanju tujih priseljenec zlasti iz azijskih držav.

Trenutno je politični položaj v Italiji zelo negotov, ker same stranke in njihovi voditelji nimajo jasnih pojmov, kaj pravzaprav hočejo iztržiti iz nastalega protislovnega stanja. Sam Berlusconi stalno spreminja svoje stališče. Nekaj časa je načrtoval razpust parlamenta in razpis novih volitev. Sedaj pa zatrjuje, da hoče izpeljati svoj mandat do konca, in istočasno na to opozarja Finija, ki ustanavlja novo politično stranko izven Ljudstva svobode. Njegovo oporečniško gibanje Prihodnost in svoboda je uspešno prestalo prvo preizkušnjo v parlamentu ob glasovanju zaupnice vladi glede petih programskih točk. Število privrženec gibanja ostaja trdno

in nekateri poznavalci razmer napovedujejo, da se bo njihovo število še povečalo, kajti prav sredi oktobra bo parlament imel za sabo polovico mandatske dobe, kar pomeni, da bo poslanecem in senatorjem dozorela minimalna doba službovanja za priznanje minimalne parlamentarne pokojnine, ki niti ni tako skromna. Zato se bodo čutili bolj svobodne za prestop v druge poslanske in senatorske skupine.

V Italiji pa se dogaja še nekaj drugega. Začel se je razkrajati obstoječi politično-strankarski sistem tako imenovanega bipolarizma, ki sloni bolj na "politični prisili" kot pa na prepričanju o njegovi ustreznosti italijanski politični stvarnosti in tradiciji. Finijevo razhajanje z "enotnim"

Ljudstvom svobode je odraz odklanjanja prisilnega jopiča. Na levi pa je politična razdrobljenost že tradicionalna. Morda se bodo ustvarili pogoji za oblikovanje nekakšnega sredinskega pola, ki bi okrog sebe zbral zadostno večino parlamentarcev za oblikovanje nove vlade. Predsednik Berlusconi verjetno čuti nevarnost od te

strani, zato vseprek napada svoje kritike. Prav v teh dneh se je prek svojih družinskih medijev spravil na predsednico Združenja italijanskih industrijcev Emmo Marcegaglia, ker je ta v zadnjem mesecu večkrat kritizirala negibnost vlade v ukrepanju za zagon krize v italijanskem gospodarstvu. Proti njej je namreč dnevnik Il Giornale, ki je last Berlusconijevega brata Paola, sprožil "afero" o poslovanju njenega družinskega podjetja za odstranjevanje posebnih odpadkov v Modeni. Isti časopis je, kot znano, pred časom sprožil gonjo proti glavnemu uredniku dnevnika Avvenire, ki ga izdaja italijanska škofsvska konferenca, pred kratkim pa proti predsedniku poslanske zbornice Finiju v zvezi z nekimi stanovanjem v Montecarlou. Skratka, gre za izvajanje politike moralnega linčanja političnih nasprotnikov, ki je tipičen odraz izprijenosti in posurovelosti današnje politike v Italiji.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Nastop Finija izboljšuje naš položaj?

Odgovor na vprašanje, ali nastop Finija in uveljavljanje njegovih političnih pogledov izboljšuje položaj naše narodne skupnosti, je vsekakor pritrdilen. Razcepitev sil desne sredine oziroma več njenih različnih glasov spreminja dosedanje stanje v državi na bolje, ali, kot je dejal nekdanji predsednik Scalfaro, je po njegovem to, kar sedaj počne Fini, dobro za demokracijo. In kot vemo, je ta močno ukleščena vsaj v dvoje pritiskov, ki njeno raven izrazito znižujeta. Na eni strani so na delu sistematični Berlusconijevi napadi na sodstvo ter poskusi v kar največji meri zmanjšati moč parlamenta, na drugi strani je Severna liga, ki s svojim pristopom k priseljenec uvaja v italijansko družbo nevarno nestrpnost. Da seveda ne govorimo o spodkopavanju vsedravnih vrednot, kot so ločevanje države na Sever in Jug ter odklanjanje osrednjih povezovalnih simbolov, med njimi državne himne in temeljnih državnih praznovanj. Mimogrede, oba navedena pritiska bi morala vzbuditi dosti več uradnih in neuradnih ugovorov ter odporov, kar pa se žal ni dogajalo. Finijevo politično osamosvajanje je v takšne razmere poseglo zelo odločno, in to s povsem jasnimi predlogi za drugačno obravnavanje dveh bistvenih problematik, kot sta nedotakljivost sodstva ter dosti strpnejši in zagotovo smotnejši odnos do priseljenec. Z njimi bomo hočeš nočeš morali vsi živeti bolj sproščeno, brez strahu in s primernim podeljevanjem pravic. In čeprav se naše skupnosti t. i.

vsedravnne zadeve na videz malo tičejo, pa v resnici ni tako: še kako dragoceno je, da napetosti na visoki politični ravni popustijo in dajo prostor vrednotam urejenega sobivanja, saj pričnejo posledice vprašljivih in spornih smeri slej ko prej vplivati tudi na naše življenje v deželi in v pokrajinah, v katerih živimo, vse tja do najmanjših in zato ne manj pomembnih občin. V tej luči lahko torej rečemo, da so rimske spremembe koristne in obetavne, ne da bi si pri tem delali prevelikih iluzij. Prostor, v katerem živimo, namreč nista Rim in vrhovna politika in tako smo "doma" na povsem svojski način deželni neustrezne obravnave nekaterih političnih krogov, ki do nas še niso prijazni, in istočasno je podobnega obravnavanja deležna tudi Slovenija kot naša matična država. Na srečo pa se je kolo časa vendarle obrnilo naprej in smo utrdili sodelovanje s silami leve sredine kakor tudi z zaznavnim delom tiste desne sredine, ki se je odmaknila od starih, za nas neugodnih predsodkov. Vse to pomeni, da bodo Finijeve odločitve pri nas odzvenele drugače kot v prestolnici in bo seveda treba iskati nove ali dodatne poti sodelovanja z večinskimi narodom. Kot narodna skupnost smo za tukajšnjo drugačno prihodnost nedvomno sposobni najti odgovarjajoče poteze, še uspešnejši pa bi bili, ko bi se pogumneje lotili vzpostavljanja učinkovitega skupnega političnega predstavništva vseh naših obstoječih različnosti.

Janez Povše

Na dnu...

VSEM, KI SE VEDNO
SPRAŠUJEJO, ALI SMO
ŽE PRIŠLI DO DNA,
GARANTIRAM, DA JE...

GRUDINA
...ZADNJA
POSTAJA
TUKAJ!

POGOVOR Borut Božič, kolesar

Problem dopinga ni samo problem kolesarstva!

Naš tokratni sogovornik, kolesar Borut Božič, spada v sam vrh slovenskega kolesarstva. Čeprav šport na dveh kolesih ni bil nikoli med najbolj priljubljenimi v naši matični domovini, je prav Božič veliko pripomogel k razvoju njegove popularnosti. Kot prvi Slovenec je v sprintu, svoji specialiteti, osvojil etapo na enem od tekmovalnih velikih kolesarskih trojčkov, na španski Vuelti. Božič nam je odkrito spregovoril tudi o temni strani meseca profesionalnega kolesarstva, o dopingi, ki je pred kratkim zahtevala novo žrtev, trenutno najboljšega kolesarja Alberta Contadorja.

Z lansko osvojeno etapo na španski Vuelti ste postali prvi slovenski kolesar z zmago na eni od treh velikih etapnih dirk. Kakšni so bili vaši občutki?

O tej zmagi in celotnem lanskem septembru hranim zelo lepe spomine. Vedel sem, da sem tega sposoben. V Španijo sem odpotoval s ciljem doseči čim več, zmagati etape je spadala v najlepše sanje. Občutki so bili res enkratni.

Kako ste se pripravljali na tak podvig in kako ste vedeli, da ste pripravljeni za veliki met?

Na splošno poznam program dirke že kak mesec vnaprej. Vsako etapo preštudiram in sam pri sebi vem, kje in kdaj imam možnost za napad in za morebiten dober rezultat. Temu prilagodim program treningov in dirk. Ob začetku vsake sezone si postavim cilje. Lani smo ciljali na Vuelto, a do začetka avgusta nismo bili prepričani, da bomo na dirko prišli. Vedel pa sem, da sem v odlični formi. Celotna ekipa je tudi delovala.

Je bila torej osvojitve etape realen cilj?

Na to sem se pripravil celo le-

renčen, izkoristil za "počasnejši ritem". Gre pa za zelo težke etape, na katerih se ne moreš odpočiti. Na teh etapah skušam vsekakor varčevati z energijo. Etapne dirke so zelo pomembne tudi za sprinterje, pa čeprav ti ne sodijo v vrh razpredelnice. Tudi mi imamo namreč svoja merila: osvojitve etape na Touru je eden od največjih uspehov, ki jih lahko dosežeš.

Kaj pa primerjava med velikimi etapnimi dirkami in enodnevnimi klasikami? Koliko je za sprinterja na primer vreden Tour in koliko dirka Milano-Sanremo?

Osvojitve etape na Giro ali Touru se nikakor ne da primerjati z zmago na klasiki. Na enodnevnih dirki se mora vse idealno iziti prav tistega dne. Jaz sem bil lani vseskozi sposoben zmagati etapo na Vuelti, a sem vseeno moral čakati šesto etapo, da mi je na koncu le uspelo.

Ima torej za sprinterje večjo vrednost klasika kot etapna dirka?

Nedvomno. Pa tudi če se za trenutek ustavimo pri klasikah, sta sprinterjem na kožo pisani samo Milano - Sanremo in Pariz - Tours. Teško bi našel še kako drugo klasiko, ki bi ustrezala nam sprinterjem. Morda je to Hamburg. Včasih se sicer zgodijo presenečenja, a navadno se omenjene dirke končujejo s skupinskim sprintom.

Ste kdaj pomislili na omenjene klasike?

Na dirki Pariz - Tours sem lani osvojil tretje mesto. Ob odlični pripravi je meni na kožo pisana Milano - Sanremo. Odkar

začenši z Markom Cavendishem in Tylerjem Ferrarom.

Torej, Petacchija ste izbrali zaradi podobnosti med vama dvema...

Foto Primož Lovre

Z njim sem tudi največ tekmoval. Poleg tega pa Alessandro, tako kot podpisani, potrebuje podporo ekipe pri pridobivanju ustrezne startne pozicije za končni sprint. Sprinterji, ki imajo radi tveganja, navadno "nevarnejših" razmerah pridobivajo uvrstitve, sam pa zaradi tega največkrat v takih razmerah nekoliko izgubim in rabim nekoga, da me "povleče naprej". Tudi Petacchi je sprinter

Foto Primož Lovre

to. Na Vuelti so bile etape v prvem tednu zarisane po mojih okusih, bilo je pet sprintov. Pred zmago sem dosegel tudi drugo mesto, na koncu pa mi je le uspelo.

Uspeh na Vuelti je uspeh vaše kariere. Drži?

Da, popolnoma. Moja največja želja je nastopanje na velikih etapnih dirkah. Uspelo mi je osvojiti etapo Vuelte, upam, da mi bo uspelo isto na Giro ali celo Touru. Letos se nam je sicer nastop na Touru ponesrečil, naša ekipa namreč ni bila povabljen. Pred kratkim so mi sporočili še eno neprijetno novico: tudi na Vuelti ne bomo kolesarili. Vse je tako splavalo po vodi. Ostalo mi je samo še svetovno prvenstvo.

Zakaj se sprinterji odločajo za etapne dirke, čeprav se nikoli ne morejo potegovati za končno zmago?

Saj to sploh ni cilj sprinterjev. Vsakič, ko v roke dobim spored etape, vem, da bom tiste najtežje, na katerih nisem konku-

sem prestopil v kategorijo "professional", pa še nisem nastopal na številnih dirkah takega kova. Več možnosti za tovrstne nastope bi imel, če bi bil član kakega moštva ranga Pro Tour. Je pa tudi res, da bi bil v teh ekipah le težko jaz nosilec rezultata. Kolesarstvo je zelo pogosto tveganje. Ko sem lani podpisal za nizozemsko ekipo, smo dobili zagotovilo, da bomo letos lahko tekmovali na Touru. To pa se potem ni zgodilo.

Kdo je v sprinterskih vodah vaš zgled? Najbolj klasični primeri so Mario Cipollini ali Alessandro Petacchi. Drži to tudi za vas?

Meni je najbližji sprinter Alessandro Petacchi. Z njim se močno identificiram: mislim, da sva si po kolesarskih lastnostih zelo podobna. Njega in njegove rezultate zelo spoštujem. Cipollini je zame nekoliko preveliki šovmen. Tudi danes imamo vsekakor celo vrsto izrednih sprinterjev. Med mlajšimi jih je kar nekaj zelo obetavnih,

Katere so te neprijetne stvari? Omenili ste prerivanje...

Ja, to se dogaja, ko enostavno ni prostora. V kolesarstvu obstaja "pravilo", da, če v naletu

zaviraš, si povsem zapraviš zmago. Ne moreš namreč v trenutku spet pridobiti ritma, ki si ga imel pred zaviranjem. Ostali te enostavno prekosijo. Številni kolesarji zaradi tega nikoli ne zavirajo. Raje odrinejo.

Že pravi mit je postalo uganje o utripu kolesarjev. Profesionalci naj bi namreč imeli nekje okoli 30 utripov na minuto. Kako bije vaše srce?

Ne merim si ga ravno pogosto, najnižji utrip pa je verjetno okoli 40. Drži pa tudi, da imajo nekateri kolesarji srčni utrip približno 30 na minuto. Fizični športni pač od športnika zahtevajo večjo srčno mišico. Utrip je drugače tudi zelo dober kazalec, kako se po treningu regeneriraš, a jaz se v take podrobnosti navadno ne spuščam.

Največja kuga kolesarstva je nedvomno doping. Zakaj je med vsemi fizičnimi športi, pri katerih je doping lahko zelo učinkovit, ravno kolesarstvo tako na udaru?

Največ dopinških škandalov izvira iz kolesarstva. To je res. Žalostno pa je, da so se problema dopinga tako resno lotili samo v kolesarstvu. V zadnjih petih letih so se stvari v našem športu zelo spremenile. Na dan pa seveda prihajajo samo slabe novice. Le malokrat je omenjeno, da je kolesarstvo prvo uvedlo t.i. biološki potni list. Drugod ga ni. Doping je splošen problem v športu, ne samo pri kolesarstvu.

Zakaj je potem pod udarom samo kolesarstvo?

V igri so številni interesi. Nima smisla kazati s prstom specifično na osebe ali situacije. Je pa res, da današnji zelo strog sistem v kolesarstvu odkriva veliko več dopinških škandalov, kljub temu da so prepovedane sestavine tudi v drugih panogah. Vsi vemo, koliko je ura.

Gre morda razloge iskati tudi v prezahtevnosti posameznih dirk? Giro in Tour sta tritedenski dirki, kjer imajo kolesarji vsak večer za sabo 150 km, 200 km in celo več. Tu di klanci so včasih skoraj nečloveški, njihova previznost dosega celo 22% (vrh Zoncolan na letošnjem Giro) ...

Kot sem že povedal, je v igri več interesov. Tudi to je morda faktor. Tretji teden na letošnjem Giro je bil res nenormalen, nečloveški. Kolesarstvo sicer res pretresa doping, a ponavljam, vse preveč smo na udaru samo mi, kolesarji.

Govorili ste o zelo strogem sistemu nadzorovanja kolesarjev. Kako to poteka?

Sam moram biti vedno dosegljiv. Lahko me v vsakem trenutku pokličejo in v dobri uri

skega kolesarja Gianniija Bugna so npr. ujeli na kofeinu. Kako je za kolesarje pitje kave in podobnih napitkov?

Kava ni sporna. Da bi kava učinkovala, bi jo moral popiti v res ogromnih količinah. Ob tem se še postavlja problem, da kofein povzroča krče. Dosti bolj problematična so zdravila. Vsebujejo namreč lahko sestavine, ki ti morda niso niti v pravo pomoč, a so nedovoljene. Lahko si pozitiven, ne da bi sploh vedel. Sam sem bil bolan pred dobrim mesecem: vsa zdravila, ki sem jih jemal, so šla pod strogi nadzor zdravnika, da bi ne bilo kakega presežka.

Kako pa je z alergijami?

Če določeno zdravilo nujno potrebuješ, ti mora zdravnik izdati certifikat - dovoljenje za zdravilo. Ničesar ne smeš jemati sam od sebe. Vse mora biti črno na belem.

Kako poteka protidopinški pregled, ki ste mu kolesarji podvrženi?

Pravilnik, ki to ureja, je zelo kompleksen. Celo v hišo ne smejo vstopiti, če jih ti ne povabiš. Ničesar ne smejo jesti, ničesar piti. Če se test izvaja na domu, pregledajo tudi WC. Jaz bi sicer pregled na domu lahko zavrnil: v tem primeru bi morali oni najti ustrezno lokacijo, navadno hotel. Ampak jaz ne kompliram. Pregledi so vsekakor včasih res neprijetni. Oni prihajajo zgodaj zjutraj, okoli 7. ali 8. ure. Kako bom sinu, ko bo nekoliko starejši, razlagal, kaj počenjajo ti gospodje po hiši?

Kakšni so zaslužki v profesionalnem kolesarstvu?

Ovisno je na kakšnem nivoju dirkaš. Vsaka pogodba je individualna. Teško bi govoril o številkah. Kolesarji se vsekakor ne moremo primerjati z nogometaši. Alberto Contador, prvi favorit francoskega Toura, je edini, ki ima tako visoke prihodke: zasluži kake 4 milijone evrov letno. Ostali kolesarji primerljive kakovosti imajo dosti nižje prihodke. Nekaj kolesarjev zasluži med enim in dvema milijonoma, veliko jih je potem pri vsoti okoli petsto tisoč evrov. Govorimo seveda o kolesarjih, ki so v Pro Tour ekipah. V tej kategoriji obstaja tudi minimalna plača, ki znaša 35 tisoč evrov letno.

Sponzorji v kolesarstvu fi-

Biografija

Borut Božič se je rodil v Idriji 8. avgusta 1980. Na profesionalno pot v kolesarstvu je stopil leta 2004. Danes tekmuje z nizozemsko ekipo Vacansoleil. Leta 2007 je osvojil Dirko po Valonski, leta 2009 pa prvo etapo Dirke po Poljskem. Največji dosedanji uspeh je doživel 4. septembra lani. Zmagal je 6. etapo španske Vuelte in tako postal prvi Slovenec, ki se je uveljavil na etapi ene od treh najpomembnejših kolesarskih dirk (francoski Tour, italijanski Giro in španska Vuelta).

Foto Primož Lovre

Kako pogosta so testiranja?

Povprečno lahko rečem, da prihajajo vsaka dva meseca. Pozimi pa so me obiskali kar štirikrat, celo v razliki desetih dni. Gre za tuje strokovnjake, navadno za Nemce ali Hrvate. Pošiljajo jih agencije, ki so usposobljene za take teste. Vse skupaj je zelo profesionalno: vzamejo ti vzorec krvi in urina.

Kaj lahko kolesarji sploh uživajo? Legendarnega italijan-

nancirajo ekipe, pa tudi posamezne kolesarje, a ne?

Lance Armstrong je v najboljših letih od osebnih pokroviteljev dobil veliko več kot od samega kluba. Osebnostne sponzorje imajo samo najboljši kolesarji. Contadorjev osebni sponzor je firma Specialized; posledično se je tudi Contadorjeva ekipa Astana prilagodila in prevzela istega pokrovitelja.

Andrej Černic

Nagovor nadškofa Turnška ob začetku tedna za življenje 2010

"Življenje se je razodelo..., ki je bilo pri Očetu" (1 Jn 1,2)

Spoštovano vodstvo in člani gibanja za življenje, dragi soratje v duhovništvu, dragi bratje in sestre v življenju, ki je Kristus!

Kaplje krvi, tekoče iz pribite Kristusove roke, troje belih cvetov in sonce: to troje, ujetu v umetniški navdih in povezano s Pavlovo besedo "Življenje se je razodelo..., ki je bilo pri Očetu" (1 Jn 1,2), zremo na letošnjem plakatu za teden življenja, ki ga s to evharistično daritvijo pričanjamo. Kristusova kri je sicer človeška, a je skupaj z njegovim telesom neločljivo povezana z življenjem večnega Božjega Sina, druge Božje osebe, ki je Življenje in je zato vir vsakega življenja, še posebej življenja vsakega človeka, ki je Božja podoba. Trije beli cvetovi nam govorijo o našem življenju, ki se napaja iz življenja, s katerim je zaradi Kristusove krvi prepojena "zemlja" človeškega bivanja, in zato lahko človek hrepeni po Soncu, ki je z vstajenjem že vstalo nad horizontom njegove smrti.

In vsa resničnost, o kateri nam umetnik govori s svojo umetnino, je na resničen in stvaren ter bistven način prisotna prav pri sveti evharistiji, ki jo objahamo. Tu je prisotno Božje Življenje, ki je Ljubezen, in se daje za nas v daritvi do konca na križu. Zato so tu kaplje njegove krvi resnično prisotne; tu je tudi njegovo telo, ki postaja hrana, preko katere prihaja do Božjega življenja v nas. Tu se spet razodeva, koliko je v Božjih očeh vredno človekovo življenje, vsakega človeka posebej: vredno je toliko, da zanj daruje svojega Sina! Torej nas teden za življenje tudi letos, kot Pavel Timoteja, opominja, da znova razplamtimo Božji milostni dar življenja, ki nam je dano po Božji stvariteljski roki, da poživimo med nami zavedanje o tem življenju, ki v vsakem primeru prihaja iz Božjih rok in zato ni predmet med predmeti, ni potrošno blago ali odpadni material, saj je odrašeno po daritvi Božjega Sina. "Bog nam ni dal duha boječnosti, temveč duha moči, ljubezni in razumnosti". Nikar se torej ne sramujmo in ne bojmo pričevati in zavzemati za spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti. In če je potrebno, sprejmimo za to pričevanje tudi trpljenje, saj je to trpljenje za

evangelij. Pri tem nas vodijo "besede zdravega nauka", ki ga po Kristusovem naročilu učijo Cerkev, in nam pomaga Sveti Duh, "ki prebiva v nas". Varujmo nad vse dragoceni zaklad svetosti človeškega življenja, drugih in svojega, ki nam je bilo zaupano (prim. 2 Tim 1,6-8.13-14). To življenje pripada namreč vstajenju in večnosti, ne propadanju, grobu in razkroju.

Ko je sedemnajstletnica izvedela, da ima kostnega raka, si je vzela 25 min., da je bila sama in končala ta dialog tišine takole: "Če to hočeš ti, Jezus, hočem tudi jaz"! Ko je bolezen že močno napredovala, je vprašala: "Mama, je prav, da ne bom več hodila"? Mama: "Če ti je Jezus odzvel noge, to pomeni, da ti bo dal krila". In spet drugič: "Mama, je prav umreti pri sedemnajstletih letih"? Mama: "Ne vem. Vem samo to, da je pomembno spolnjevat Božjo voljo". V nekem trenutku hudega napada bolezn: "Misliš, da je bil lažni alarm, ali bom res odšla"? Mama: "Bog določi čas za odhod, vendar bo di mirna: pripravljeno imaš potovalko, polno dejanj ljubezni. Ko bo čas za to, bo Jezus prišel in ti rekel: 'Pridi, greva!'! In povsem proti koncu: "Mama, nočem več jemati morfija". Mama: "Zakaj"? "Ker mi odvzame prsebno, jaz pa lahko darujem Jezusu samo bolečino. Veš, nimam več ničesar, a imam srce in z njim lahko vedno ljubim"! Tako se je življenje, ki je izšlo iz Očeta, razodelo po blaženi Chiarri Luce Badano, ki je umrla 7. oktobra 1990 in je bila razglašena za blaženo prejšnjo soboto, 25. septembra 2010.

O veri v življenje, ki jo čutimo v teh drobtinčah pogovora med materjo in na smrt bolno hčerko, govori tudi današnji evangelijski odlomek, ki sodi v okvir Jezusovih razlag o Očetovem usmiljenju ob srečanju s cestinarji in grešniki ter farizeji in pismouki, ki jim je podoba Boga slikovito orisal s prilikami o izgubljeni ovci,

drahmi ter o mlajšem in starejšem sinu (prim. Lk 15). V nadaljevanju pa Kristus poučuje svoje učence in jim polaga na srce, da naj to oznanilo o usmiljenem Očetu ponesejo do konca sveta. A učenci se ne čutijo sposobni, saj vedo, da svet noče sprejeti takšne podobe Boga. Zato zaprosijo: "Pomnoži nam vero"! (Lk 17,5). Vera je osebna izkušnja Očetovega usmiljenja, ki postane izvir poslanstva. Kdor ga resnično doživi, doživi takšno osvoboditev, da jo mora oznaniti naprej. To je pravzaprav najpomembnejša prošnja, saj se z vero doseže vse: "Tistim, ki verujejo, je vse mogoče" (Mr 9,23). Že kanček resnične vere, gorčično zrno, nosi v sebi dovolj moči, da življenje zmaga, kot zatrjuje Pavel: "Vse zmorem v njem, ki mi daje moč"

Msgr. Marjan Turnšek

(Flp 4,13). In kako je z murvo, ki jo je s to močjo vere mogoče s koreninami izrjaviti iz zemlje in jo presaditi v morje? Ta prisposoba predstavi vero kot možnost nemogočega. Kot lahko življenjska moč, ki je v semenu, omogoči bilki, da prebije beton ali asfalt, tako lahko vera dela čudovite stvari v naših medsebojnih in družbenih odnosih, tudi ali prav takrat, ko se nam zdi nemogoče. Prav v trenutkih, ko se znajdemo v brezizhodnosti, v krizah, osebnih in skupnih, takrat je poseben čas za nas. Saj verovati pomeni ne več zaupati vase in dopustiti, da prične delovati On. Takšnega oznanjevalca Jezus imenuje "služabnika", morda celo "sužnja", ker svobodno ne pripada več sebi. Takšno "suženjstvo" je najvišja uredničev svobode ljubezni, ki

upodobi po Kristusu, ki je ves Očetov in ves naš. Izkušnja Božje ljubezni naredi učenca svobodnega služiti tako, kot služi njegov Gospod. Takšno "suženjstvo" iz ljubezni je popolna osvoboditev od egoizma. Za delo sužnja se ne zahvaljuje, ker je zanj nujno in zastojnsko. Suženj in njegovo delo namreč povsem pripadeta gospodarju. Zato nam Jezus svetuje: "Tako tudi vi" (Lk 17,10). Smo samo "sužnji ljubezni" in zato smo storili samo, kar smo bili dolžni storiti.

Naj to velja tudi za vsebino letošnjega tedna za življenje. Tudi če se nam zdi, da je sredi sedanje javnega mnenja enako nemogoče oznaniti evangelij o življenju, kot murvo presaditi v morje, ali celo še bolj nesmiselno, vseeno vztrajajmo. A vztrajno najprej prosimo: "Gospod, pomnoži nam vero"! Kajti samo z vero v usmiljenega Očeta je mogoče na tem svetu izpeljati tudi misijo nemogočega. Z življenjem in besedo zagovarjamo in branimo pravico do življenja prav vsakega spočetega otroka. Saj hoteni splav ali najrazličnejši biogenetski poskusi na spočetih ljudeh pomenijo najbolj dokončne oblike socialne izključenosti, proti kateri je v tem letu napovedala boj Evropska unija. Tudi prizadevanje za "nič revščine - takoj", kar je geslo letošnjega leta boja proti revščini, nas vabi, da smo apostoli dostojanstva človekovega življenja in v družbi storimo vse, kar moremo, da skupaj z odgovornimi voditelji družbe usmerjamo družbene, gospodarske in politične tokove tako, da

bo vsak pošten delavec mogel primerno delati, dostojno živeti in preživljati družino. Pa tudi dostojanstveno živeti svojo starost ali onemoglost in mogel tudi človeka vredno umreti. In da bodo po smrti, naravni ali nasilni, vsi mogli biti spoštljivo in dostojno pokopani. Oblike skrajne revščine so sramota za človeštvo in atentat bogatih na človeško življenje.

Močno poživimo v tem tednu zavest, da se življenje, ki je bilo pri Očetu, želi razodeti tudi po nas; in da je naše življenjsko poslanstvo, biblično-krščansko sporočilo o dostojanstvu človeškega življenja oznanjati in uresničevati na vsakem koraku, še posebej pa mladim rodovom prenesti tudi to vsebino naše vere neokrnjeno. Amen!

hranijo. Brez korenin bi ga podrl veter in bi odmrlo. Kakšne pa so naše korenine? Starši, družina in kultura naše dežele, ki so izredno pomembna sestavina naše identitete. Toda Sveto pismo razodeva še drugo identiteto. Prerok Jeremija piše: "Blagoslovljen mož, ki zaupa v Gospoda in je Gospod njegovo zaupanje. Je kakor drevo, zasajeno ob vodi, ki steza svoje korenine k potoku, ne boji se, ko pride vročina, njegovo listje ostane zeleno; v sušnem letu ne trpi pomanjkanja in ne neha roditi sadu" (Jer 17,7-8). Pognati korenine za preroka pomeni položiti svoje zaupanje v Boga. Pri Njem zajemamo svoje življenje, brez Njega ne bi mogli zares živeti. "Pričevanje pa je v tem: Bog nam je dal večno življenje in to življenje je v njegovem Sinu" (1 Jn 5,11). Jezus predstavlja sam sebe kot življenje (prim. Jn 14,6). Zato krščanska vera ni samo vera v resnico, ampak predvsem osebni odnos z Jezusom Kristusom, je srečanje z Božjim sinom, ki daje nov dinamizem vsemu bivanju. Ko vstopamo v

Združene države Amerike / Michigan

61. Baragovi dnevi 2010

Letošnji Baragovi dnevi so potekali od 25. do 26. septembra 2010 v mestu Saint Ignace na severu države Michigan v ZDA. V soboto, 25. septembra zvečer, je bila slovenska maša, ki jo je kot zastopnik Slovenske škofovske konference daroval koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Pri maši so bili poleg škofa

Poleg že navedenih škofov je sodeloval še škof Bernard Hebda iz Gaylorda, ki bo udeležence Baragovih dni leta 2011 gostil v mestu Harbour Springs, južno od mesta Saint Ignace. Poleg naštetih duhovnikov je tokrat sodeloval tudi predstavnik Indijancev, ki je pred blagoslovom vse zbrane nagovoril v indijanskem jeziku. Glavni mašnik je v nagovoru poudaril Baragove herojske kreposti in podčrtal, da ga potrebujemo vsi: Škofje, duhovniki in verniki. Po maši je bila v športni dvorani slavnostna večerja, pri kateri so se poleg različnih poročil zvrstili pozdravi ter izročitev nabirk in priznanj. Poročila so podali predsednik Baragove zveze, škof iz Mar-

quetta ter tajnica Baragove zveze, pozdravne besede pa sta izrekla tudi predstavnik SŠK in predstavnik Indijancev. Zastopniki posameznih enot v Baragovi zvezi so izročili nabirke, upokojeni škof Garland in gospa Ivanka Matič iz Clevelanda pa sta prejela priznanje v obliki Baragove slike. Škof Sample je povedal, da je postopek na škofijski ravni zdaj končan in se bo že prihodnji mesec nadaljeval na Kongregaciji za zadeve svetnikov v Rimu. Izrazil je veliko upanje, da bo nadaljnje delo potekalo gladko in brez ovir.

Baragovi dnevi so potekali v zelo prijetnem ozračju, ob veselih medsebojnih srečanjih rojakov, v velikem navdušenju nad svetlim likom škofa Barage in v silnem pričakovanju priznanja in potrditve njegove blaženosti in svetosti.

Poleg že navedenih škofov je sodeloval še škof Bernard Hebda iz Gaylorda, ki bo udeležence Baragovih dni leta 2011 gostil v mestu Harbour Springs, južno od mesta Saint Ignace. Poleg naštetih duhovnikov je tokrat sodeloval tudi predstavnik Indijancev, ki je pred blagoslovom vse zbrane nagovoril v indijanskem jeziku. Glavni mašnik je v nagovoru poudaril Baragove herojske kreposti in podčrtal, da ga potrebujemo vsi: Škofje, duhovniki in verniki. Po maši je bila v športni dvorani slavnostna večerja, pri kateri so se poleg različnih poročil zvrstili pozdravi ter izročitev nabirk in priznanj. Poročila so podali predsednik Baragove zveze, škof iz Mar-

quetta ter tajnica Baragove zveze, pozdravne besede pa sta izrekla tudi predstavnik SŠK in predstavnik Indijancev. Zastopniki posameznih enot v Baragovi zvezi so izročili nabirke, upokojeni škof Garland in gospa Ivanka Matič iz Clevelanda pa sta prejela priznanje v obliki Baragove slike. Škof Sample je povedal, da je postopek na škofijski ravni zdaj končan in se bo že prihodnji mesec nadaljeval na Kongregaciji za zadeve svetnikov v Rimu. Izrazil je veliko upanje, da bo nadaljnje delo potekalo gladko in brez ovir.

Baragovi dnevi so potekali v zelo prijetnem ozračju, ob veselih medsebojnih srečanjih rojakov, v velikem navdušenju nad svetlim likom škofa Barage in v silnem pričakovanju priznanja in potrditve njegove blaženosti in svetosti.

Župnija Doberdob

Romanje v kraj Motta di Livenza

Poromali smo v Motta di Livenza k Mariji Materi milosti. Svetišče obhaja letos 500-letnico, odkar se je Marija prikazala tamkajšnjemu kmetu. Po lepo doživeti maši, ki jo je daroval naš g. župnik Ambrož Kodolja, smo imeli čas še za osebno molitev in po kosilu smo obiskali Caorle. Kljub dežju smo se zaustavili v cerkvi Marije angelske, ki jo tudi danes tamkajšnji ribiči zelo častijo in se ji priporočajo. / Marco Peric

oseben odnos z njim, nam Kristus razodeva našo identiteto, življenje pa se v polnosti uredničuje v prijateljstvu z njim. V mladosti nastopi trenutek, ko si vsakdo izmed nas postavi vprašanje: kakšen smisel ima moje življenje, kakšen namen, kakšno usmeritev naj bi dal svojem življenju? To je ključna faza, ki lahko mlado dušo včasih tudi dolgočasno vznemirja. Mlad človek razmišlja, kakšno delo naj opravlja, kakšne družabne odnose naj vzpostavi in katera čustva naj razvije... Tako razmišljam o svoji mladosti. Na neki način sem se zelo zgodaj zavedel, da me je Gospod hotel za duhovnika. Toda po

vojni, ko sem bil v semenišču in na univerzi dejansko na poti k temu cilju, sem moral to gotovost znova osvojiti. Moral sem se vprašati, ali je to zares moja pot? Je to res Gospodova volja zame? Bom sposoben ostati zvest Njemu in biti v polnosti na razpolago Njemu, v Njegovi službi? Taka odločitev mora biti tudi težka, saj ne more biti drugače. Toda potem se je pojavila gotovost, čes, dobro je tako! Da, Gospod me želi, zato mi bo dal tudi moč. S tem, ko ga pošlušam, ko hodim skupaj z Njim, postajam zares jaz. Ni pomembna uresničitev mojih želja, ampak Njegova volja. Tako življenje postane pristno.

Poslanica papeža Benedikta XVI. za 26. svetovni dan mladih (2)

"Ukoreninjeni in sezidani v Kristusu ter utrjeni v veri" (Kol 2,7)

Zato, dragi prijatelji, vas vabim, da se še bolj zavzete za podate na pot vere v Boga, Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa. Vi ste prihodnost družbe in Cerkev! Kot je pisal apostol Pavel kristjanom v Kolosih, je imeti korenine, trdne temelje, življenjskega pomena! To je še posebej res danes, ko mnogi nimajo trdnih opornih točk za izgradnjo svojega življenja in postajajo globoko negotovi. Splošni relativizem, po katerem je vse enako in ne obstaja nikakršna resnica, niti kakršna koli absolutna oporna točka, ne rojeva pristne svobode, ampak neostalnost, izgubljenost in prilagodljivost trenutni modi. Mladi imate pravico od predhodnih rodov prejeti trdne oporne točke, da bi sprejeli odločitve in

gradili svoje življenje, tako kot mlada rastlina potrebuje trdno oporo, dokler ji ne zrastejo korenine, da bi potem postala visoko

drevo, sposobno obraditi sad.

2. Ukoreninjeni in sezidani v Kristusu
Za osvetlitev pomena vere v življenje vernih se želim ustavitviti ob vsakem izmed izrazov, ki

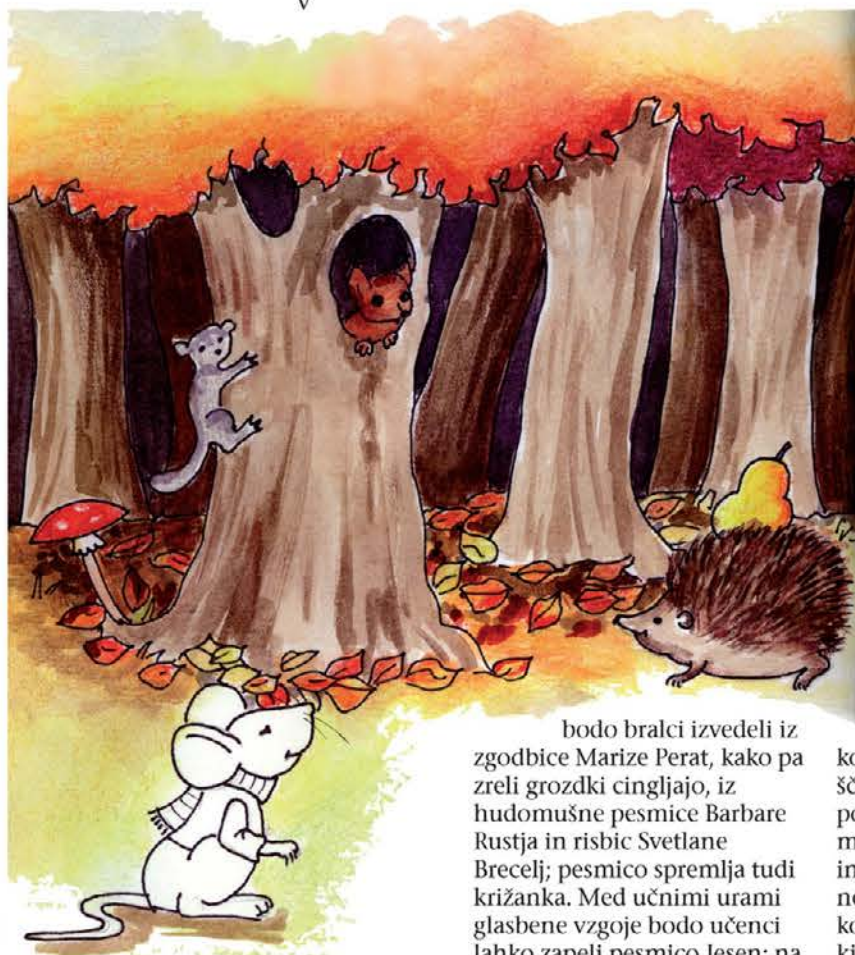
jih sv. Pavel uporablja v tem stavku: "Ukoreninjeni in uteleljeni v Kristusu ter utrjeni v veri" (prim. Kol 2,7). V njem lahko opazimo tri podobe: 'ukoreninjen' kaže na drevo in korenine, ki ga napajajo, 'sezidan' se nanaša na gradnjo hiše, 'trden' pa pomeni rast v fizični in moralni moči. Gre za zelo zgornje podobe. Preden se lotimo komentiranja, je treba preprosto pripomniti, da so v izvorniku ti trije izrazi slovnično v trpni obliki, kar pomeni, da je Kristus pobudnik ukoreninjanja, zidanja in utrjevanja vernikov. Prva podoba je drevo, trdno zasajeno v zemljo po koreninah, ki ga pripravljajo stabilnega in ga

Druga številka otroške revije Pastirček

Mesec oktober siplje svoje darove

Marijan Markežič, urednik otroške revije Pastirček, ki jo izdaja Zadruga Goriška Mohorjeva, v beležki oktobrskih številke prikupnega otroškega lista osredotoča pozornost bralcev na duhovne darove, ki jih poleg sadov zemlje daruje mesec vinotok: dan angelov varuhov (2.), praznik Rožnovenske Matere Božje (3.), godovni dan sv. Frančiška Asiškega (4.), misijonsko nedeljo, ki nas vabi k molitvi in darovanju za misijonarje, pa še dan varčevanja, ki nas opominja, naj bodimo kakor mravljljice... Koliko mali bralci vedo o molitvi rožnega venca in o misijonih, bodo sami preverili ob Pastirčkovih vprašanih na to temo, ki pač spada v ta mesec. V oktobru si narava nadene na tisoče barv in se v vlažnem zatišju gozda pojavljajo veseli klobuki-gobe, kot pravi pesmica Klobukiada V. T. Arharja, ob privlačni risbi Danile Komjanec; pridne ročice jo bodo kar najlepše pobarvale, kakor bodo odele v pisanost barv vse njene ostale

ilustracije. V gozd se je odpravila tudi zvedava miška, izpod peresa iste avtorice, da bi videla, kaj se v njem dogaja

jesenskem času. Najmlajši Pastirčkovi prijatelji bodo dokončali risbico in odkrili, kdo se skriva v temnem brlogu. Kako

zanimiv je gozd v jeseni, spozna tudi Fof v stripu Antonelle Del Bianco. Kaj se je dogodilo drvarju Jakobu,

bodo bralci izvedeli iz zgodbe Marize Perat, kako pa zreli grozdki cingljajo, iz hudomušne pesmice Barbare Rustja in risbic Svetlane Breclj; pesmico spremlja tudi križanka. Med učnimi urami glasbene vzgoje bodo učenci lahko zapeli pesmico Jesen; na besedilo Berte Golob jo je uglasbil Dominik Krt. Jesen je čas selitve ptic: prav o tem pripoveduje tokratni zapis Nine Grudina, opremljen s

simpatičnimi ilustracijami toplih barv Paole Bertolini Grudina. O soncu, ki se ni moglo igrati, pripoveduje zgodnica V. T. Arharja. Da je naša zadnja luč duh, ki "k Bogu pota razodeva", pa razkriva vsem cicibanom pesmica Naše luči, ki jo je spesnil O. Župancič; veliki predstavnik moderne in čudovit pisec otroških pesmi se z njo končno spet oglašja s Pastirčkovih strani. K Materi

Božji se večkrat obračamo z molitvijo Zdrava Marija, ki jo Božo Rustja predstavlja Pastirčkovim bralcem. Oktobrška številka prinaša tudi molitev sv. Frančiška. V rubriki Zgodbe iz Svetega pisma, ki jo pripravljata Walter Grudina in Paola Bertolini Grudina, so tokrat protagonisti Jožef in njegovi bratje. Ljubiteljem lutk sta namenjeni dve strani, ki ju z ljubeznijo do te umetniške zvrsti pripravljata Tatjana Ban. Otroci bodo po njenih navodilih izdelali papirnate lutke in odigrali zgodnico o Hudobnem volku, ki jo bodo lahko sami nadaljevali in si izmislili konec. Čakata jih nagrada in objava v Pastirčku, v drugi številki katerega so našli svoje mesto še matematični kotiček Veronike Srebrnič, ščepec jezikoslovja, ki se mu posveča B. Golob, vprašanja za ministrante, križanka KrižKraž in druge razvedrilne zanke, nemarni Pakec ter seveda kopic pisemce mladih bralcev, ki jih bogati kar 32 krasnih risbic, polnih domišljije in iskričnosti, takšne, kot jo premorejo marljivi in živahni šolarji.

Kratke

Biti Kristusovo pismo v Trstu

Tržaška škofija je v nedeljo, 3. oktobra 2010, v stolnici sv. Justa, priredila škofijski shod, s katerim pričinja pastoralno leto 2010/2011 in ga ob pripravah na napovedano škofijsko sinodo leta 2012 posveča Božji besedi. Slovesno besedno bogoslužje je v navzočnosti dekanov in številnih škofijskih duhovnikov vodil

tržaški nadškof msgr. Giampaolo Crepaldi. Ob njem je bilo zbranih tudi nekaj slovenskih duhovnikov ter dekan in vikar za Slovence Tone Bedenčič, ki je v slovenskem jeziku prebral božjo besedo. Antonio Bortuzzo je podal osrednje razmišljanje ob božji besedi iz pisma apostola Pavla Korinčanom, v kateri spodbuja meščane, naj s svojim življenjem prinašajo evangelijsko sporočilo med ljudi. Iz tega sporočila izhaja tudi naslov tega srečanja Biti Kristusovo pismo v Trstu. Bogoslužje se je nadaljevalo z nagovorom msgr. Crepaldija, ki je čas, ki ga sedaj živimo, označil kot "deserto dela fede" in občestvo povabil, naj bodo Kristusovo pismo v mestu. S simbolično gesto prižiganja luči, ki so jo vodili dekan, je sledila slovesna izpoved vere in sklenila prvi del. V drugem delu so si sledili prispevki, kako vero živeti v vsakdanjem življenju in obnoviti zvestobo v hoji za Kristusom. Najprej v družini, kjer je v današnjem sekulariziranem svetu aktualno vprašanje spoštovanja življenja in spolnosti. Dalje med mladimi in na področju kulture, ki ga zaznamujejo mnogi redukcionizmi. Vedno bolj pereče vprašanje je tudi, kako živeti vero v svetu revnih, ki potrebujejo solidarnost. V zadnjem prispevku pa je bila poudarjena vedno večja vloga vernih laikov. Z globoko željo po prenovi Cerkve v tržaški škofiji je nadškof Crepaldi vsem dekanom simbolično izročil dokument, da ga ponesejo v vse župnije. Ob tem je škof poudaril, da dokument ne vsebuje posebnega pastoralnega programa, saj mora vse delovanje slediti Gospodu Jezusu Kristus, in tako daje zgolj smernice za pastoralno delovanje v naslednjih dveh letih. Za leto 2012 je napovedana škofijska sinoda, ki je po besedah msgr. Crepaldija potrebna, da oblikuje bolj pristno krščanstvo, presodi znamenja časa in poišče pastoralne pobude, ki bodo zagotovile prihodnost krščanski veri. / JBA

Sveta Gora / Romanje in vseslovensko srečanje molitvenih občestev

V soboto, 16. oktobra 2010, bo na Sveti Gori pri Novi Gorici romanje in vseslovensko srečanje molitvenih občestev Prenove v Duhu z veseljem slavljenjem, pričevanjem in spodbudnimi nagovori. Duhovno srečanje bo na temo Ogenj ehvaristije. Dogodek, ki ga prireja Prenova v Duhu v katoliški Cerkvi, se bo začel ob 9. uri in končal ob 17. uri s sveto mašo. Poseben gost bo p. dr. Joseph Vadakkel.

Terčeljev shod v Logu na Vipavskem

V nedeljo, 17. oktobra 2010, bo ob 16. uri v Logu na Vipavskem Terčeljev shod. Filip Terčelj posebej značaj kulturne in krščanske duše naših krajev. V hudih časih med obema vojnoma je budil vero, skrbel za socialno pomoč in krepil kulturni izraz slovenskega življa. Tako kot za ostale primorske čedermace je tudi zanj veljalo načelo: "Če bi zatajil narod, bi zatajil vero". Kot čista žrtev je izgorel za svoje ljudi in tudi danes predstavlja sijajen vzor za življenje kristjanov. V njegovem liku je bila vselej prisotna priprošnja za spravo v slovenskem narodu. G. Terčelja so povojne oblasti 7. januarja 1946 skupaj z župnikom Francem Krašno zahrbtno umorile v Štulčevi grapi pri Davči. Gospod Filip Terčelj se je ukvarjal tudi z urednikovanjem mnogih publikacij posvetne in nabožne literature. Njemu v spomin so 25. aprila letos v Šturjah odkrili spomenik in na veliko soboto 2010 so duhovniki vipavske dekanije začeli postopek za njegovo beatifikacijo.

V Peči na Kosovu so ustoličili novega vodjo Srbske pravoslavne cerkve

V Peči na Kosovu so 3. oktobra s slovesno mašo ustoličili novega vodjo Srbske pravoslavne cerkve (SPC), niškega vladiko Irineja.

45. srbski patriarh je ob ustoličenju med drugim ponovil nasprotovanje neodvisnosti Kosova. Pomembne akterje v mednarodni skupnosti, v rokah katerih je usoda Kosova, je pozval, naj ne dopustijo nobene rešitve vprašanja statusa Kosova, ki bi Srbom na Kosovu odvzela večstoletno pravico do domovine, premoženja in grobov njihovih prednikov. Kosovske Albance pa je Irinej pozval k miru in sožitju.

Srbijo je na slovesnosti zastopal srbski predsednik Boris Tadić, ki je ocenil, da je ustoličenje patriarha Irineja pomembno za Srbe in Srbijo. Predstavniki kosovskih oblasti na slovesnost niso bili povabljeni. Slovesnega ustoličenja v samostanu iz 14. stoletja so se udeležili tudi vodje evropske misije in misije Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse) ter predstavniki ruske in grške pravoslavne cerkve. 80-letni Irinej je bil po smrti patriarha Pavla s t. i. apostolskim žrebom 22. januarja izbran za novega patriarha in bil dan kasneje ustoličen v beograjski stolnici. Pred tem je 35 let vodil eparhijo v Nišu.

BARCELONA Mednarodno molitveno srečanje za mir

Globalizirani svet naj postane družina ljudstev

V Barceloni je od 3. do 5. oktobra potekalo mednarodno molitveno srečanje za mir z naslovom "Živeti skupaj v času krize. Družina ljudstev, Božja družina". Skupnost sv. Egidija je za to pobudo našla navdih v zgodovinskem molitvenem dnevu, ki ga je sklical Janez Pavel II. l. 1986 v Assisiju; tako že 24 let prireja romanja dialoga in miru, ki so se doslej dotaknila že številnih evropskih mest. Tudi tokrat so se predstavniki krščanskih cerkvenih skupnosti in velikih svetovnih verstev srečali, skupno z zastopniki mednarodnih kulturnih in političnih krogov, v "asiškem duhu". Navzoči so bili številni kardinali, pa tudi pomembni možje, ki si prizadevajo za ekumenizem. Tokrat je bilo prisotnih res veliko judovskih in muslimanskih predstavnikov, pa tudi pripadnikov azijskih religij. Za temo srečanja je priredil, ki je uresničil pobudo v sodelovanju z nadškofijo katalonske prestolnice, izbral sedanjo ekonomsko krizo in spore med evropskimi deželami, ki v ljudeh vzbujajo nemir, negotovost in zbežnost. Zaradi vsega tega se verstva sprašujejo, kako bi lahko pospešili dialog in duhovne energije, ki bi jih lahko ponudili svetu brez vizij in torej brez prihodnosti. Andrea Riccardi, znani italijanski zgodovinar, ki je l. 1968 ustanovil Skupnost

sv. Egidija, je v svojem sporočilu poudaril, da je dialog med kulturami in verstvi - zlasti po padcu komunizma, pa tudi po 11. septembru 2001 - nujen, saj bi svet brez njega gotovo bil slabši. V novem tisočletju je svet razdrobljen, kultura vojne je bila poražena vsakokrat, ko je hotela vzpostaviti mir. V vseh teh letih so ljudje sejali sovraštvo in fanatizem, nasilje in terorizem, veliko je bilo nedolžnih žrtev, premalo so se potrudili v boju pro-

ti oblikam hude revščine. In vendar se ne smemo vdati, še manj osredotočati zgolj na osebne interese ali koristi ožje skupnosti. Potrebno je spet postaviti na noge omikano družino in sožitje med različnimi verami, uveljaviti dostojanstvo različnosti. "S šibko močjo vere in s pogumom lahko zgradimo svet, ki je lahko družina ljud-

stev". Verstva so med sabo različna, in vendar vsako lahko najde v svoji tradiciji miroljubno sporočilo o dostojanstvu različnega.

Prvi dan srečanja je vodil slovesno bogoslužje barcelonski nadškof, kard. Luis Martinez Sistach, ob njem je stal ruski pravoslavni metropolit Filaret. Oba sta podčrtala, da sta dialog in vera pravi odgovor na težave sodobnega sveta, v katerem prevladujejo spori in skepticizem. Evropa doživlja posebno krizo upanja, ki jo še najmočnejše zaz-

navajo mladi, je povedal kard. Sistach. Glavna naloga svetovnih verstev je zato prav vlivati upanje, ki ga rojeva duh. Iskati mir, spodbujati dialog in spoštovanje do različnosti ni navajna zadeva, temveč "velika modrost, prisotna v najbolj globokih in pristnih temeljih verskih tradicij". Papež Benedikt XVI. je v sporočilu udeležencem

molitvenega srečanja poudaril, da morajo verstva biti orodje miru in človekovega dostojanstva. "V težavnem času krize in nesoglasij so verstva poklicana k uresničevanju svojega posebnega poslanstva v službi miru in sobivanja". Verstva so namreč tista, ki morajo celotni družbi pomagati spodbujati nedotakljivo dostojanstvo slehernega človeškega bitja. "Da bi živeli pristno skupnost bratov in sestra, se morajo vsi narodi navdihovati in naslanjati na skupni temelj duhovnih in etičnih vrednot". Nesebično služenje miru pa od vseh vernikov zahteva molitev, kajti človek se v molitvi nauči govoric miru in spoštovanja. V molitvi se tudi krepi seme miru, ki ga je Bog posadil v človekovo srce in ki je - ne glede na rasne, kulturne in verske razlike - najgloblje hrepenenje človeškega bitja. Kot piše papež, je prav v molitvi mogoče najti novih duhovnih moči, da nas ne bi porazile težave in pasti slabega ter da ne bi izgubili poguma na poti dialoga. Ob koncu mitinga, ki se ga je udeležilo okrog 300 verskih predstavnikov, so prebrali sporočilo miru, v katerem so poudarili, da "mir je Božje ime"; zato, kdor kliče Božje ime, da bi se bojeval ali opravičeval nasilje, je proti Bogu. V zadnjih desetih letih je svet verjel bolj v spore kot v dialog in mir. V naslednjem desetletju naj globalizirani svet postane družina ljudstev. "Ta svet potrebuje dušo". Verstva pričajo, da obstaja skupna usoda narodov in ljudi. "Ta usoda se imenuje mir". Tisti mir, ki je "zlato orodje", s katerim lahko gradimo boljši svet. / DD

Kratke

Zbornik o Marku Vuku so predstavili tudi v Rupi

O umetnostnem zgodovinarju, glasbeniku, ljubitelju lepih stvari ter vsestranskem kulturnem delavcu, predvsem pa o našem stalnem,

dragocenem sodelavcu Marku Vuku, čigar zbornik je pred časom izšel pri Goriški Mohorjevi družbi, sta v torek, 5. t. m., na prisrčnem večeru v Rupi v tamkajšnjih društvenih prostorih spregovorila prof. Marija Češčut in Jurij Paljk. Prisotnim domačinom sta toplo predstavila lik nepozabnega človeka, na katerega so bili tudi Rupenci izjemno navezani, saj je v Rupi Vuk velikokrat igral na orgle, spremljal sopranistko Mirjam Pahor, predvsem pa večkrat tam tudi govoril na kulturnih večerih. V zborniku sta objavljena kar dve Markovi fotografiji s takih večerov, slikani prav v dvorani, v kateri je bila predstavitev. Večera se je udeležila tudi Markova mama gospa Natalija Vuk (na sliki med prof. Marijo Češčut in Lučko Tomsič), predvsem pa je bil večer tudi lepa družabnost, na kateri so prisotni z živim spominom počastili prijatelja in nepozabnega kulturnega delavca, ki je vse svoje bogato življenje posvetil rodni Goriški, slovenstvu in slovenski vrasčenosti v evropski svet in omiko.

Pokrajinska uprava / "Vzgajati s športom"

Goriška pokrajinska uprava se je lotila projekta "Educare con lo sport" (Vzgajati s športom), ki je namenjen institucijam, političnim upraviteljem, družinam in športnim združenjem. Njegov cilj je širiti in razvijati kulturo vzgoje na področju športnega udejstvovanja otrok in mladostnikov. V petek, 8. oktobra, so na sedežu Pokrajine javno predstavili pobudo, ki jo bo v naslednjih mesecih vodil in nadziral Franco Santamaria, docent na tržaški univerzi. Sad prizadevanj bo sklepni dokument, in sicer nekak dogovor o soodgovornosti med mladimi, odraslimi in institucijami, do katerega naj bi predvidom prišlo januarja 2011. Besedilo, ki naj bi vsebovalo pravice in dolžnosti športnikov, naj bi se nato delilo v športnih krogih in bi vplivalo na delovanje velikega števila odgovornih pri formaciji novih rodov ter bi jim nudilo nova psihološka in vzgojna dognanja, v luči katerih bi šport lahko postal nekaj več kot konjiček ali telovadnica, v kateri mladi zasledujejo zgolj fizično rast. Projekt je nastal v odborništvu za šport, ki ga vodi Sara Vito; njegovo načrtovanje in tudi izvajanje želi pritegniti različne dejavnike. Športno udejstvovanje ima opraviti z razsežnostmi, ki so s pedagoškega vidika v celostnem razvojnem procesu otrok in mladih lahko zelo koristne, saj govorijo o spoštovanju do drugega in solidarnosti, o sprejemanju porazov in uspehu drugih. Šport uči spoštovati pravila, je pa tudi zabava, ki se postavlja proti pretirano tekmovalnemu vedenju. Goriška je na športnem področju zelo bogata; vsi njeni akterji, od otrok do trenerjev, tehnikov in vodij združenj, bodo v soočenju po skupinah lahko postavili pod drobnogled pomene športnega udejstvovanja ter tako prikazali smernice in predloge, da bi šport bil resnično vzgojni dejavnik.

Goriška Mohorjeva družba vabi na predstavitev knjige

Capt. Marco Sulli-Sulčić
NAFTA
Nastanek in razvoj svetovne naftne industrije

Enciklopedični priručnik o zgodovini, pridobivanju, transportu in uporabi nafte s fotografijami, zemljevidi in bogatim arhivskim gradivom kapitana Sulčića, ki je s poveljniškega mosta tankerjev spremljal še vedno skrivnostni svet "črnega zlata".

v ponedeljek, 18. oktobra 2010, ob 17. uri, v galeriji Ars, Travniki 25, Gorica

GMD Predstavitev knjige Marjana Terpina "Paler iz Brd"

Spomini in pričevanja podjetnika, kulturnika in politika

O b življenjskem jubileju znanega števerjanskega podjetnika, politika in vsestranskega kulturnega delavca Marjana Terpina je Goriška Mohorjeva družba izdala njegovo knjigo *Paler iz Brd*, ki nosi podnaslov *Iz življenja Terpinovih v Števerjanu*. Krstno predstavitev je publikacija doživela v ožjem krogu na predvečer avtorjevega 70. rojstnega dne, v soboto, 9.

oktobra, na Terpinovi domačiji, kjer sta bila poleg drugih uglednih gostov prisotna tudi slovenska politična veljaka Lojze Peterle in Janez Janša.

V galeriji Ars na Travniku pa so jo na prijetnem kulturnem večeru predstavili v ponedeljek, 11. oktobra. Še mnogo "plodnih in dinamičnih let" je Terpinu v imenu založbe zaželela prof. Marija Češčut, ki je poudarila, da spomini protagonistov našega prostora sodijo v programski koncept Goriške Mohorjeve družbe. Zaradi tega so z veseljem objavili delo, ki sicer prinaša

oseben pogled na našo polpreteklo zgodovino, a je vseeno lahko dragocen vir za zgodovinarje. Erika Jazbar, ki je poleg Rafka Dolharja napisala nekaj misli knjigi na pot, je nato v svoji predstavitvi povedala, da gre obenem za avtobiografijo, dnevnik, zapiske in vtise. Poudarila je navezanost števerjancev na rojstni kraj, na zemljo, ki daje ljudem jasno zarisano in

ponosno identiteto, "ki črpa iz preteklosti in nadaljuje svojo rast v sedanjosti". Del knjige je posvečen prav tej briški preteklosti, spominom na nekdanje prosvetarje, kulturnike in duhovnike, in to tudi prek pričevanj nekaterih starejših domačink, ki pripovedujejo o življenju na vasi, vojnem času, kulturnih večerih, delu v vinogradu, mrazu in boleznih, pa tudi o an-

predsednik, in to "v najlepših letih". Med drugim je bil Terpin zraven, ko se je pisala ena najlepših strani naše zgodovine, in sicer osamosvojitve Republike Slovenije. Iz knjige lahko izveš marsikaj zanimivega in tudi zakulisnega, anekdote, nianse in detajle, "občutiš duh časa, ki ga v dokumentarnih knjigah ne moreš občutiti", je povedala Jazbarjeva. Delo nudi tudi

"čudni" in "trmasti", da jih prav to ohranja tako narodno zavedne in angažirane. "Imeli smo močne duhovnike, osebnosti, ki so držale pokonci ne le cerkvene zadeve, temveč tudi gospodarske", pa tudi kulturne. Mladi, ki so peli v zboru in bili dejavni v društvu, so "po naravnem procesu" prešli in še vedno prehajajo iz prosvete v politiko. Človeški stiki so bili in so še vedno

pomembni. Avtor je obudil nekaj spominov na mlada leta, ko je bil še "falotski", ko se je s prijatelji rad ustavljal v kakšni kleti, je pa vedno zahteval, da ob tem tudi kaj naredijo. Na oder so tako postavili več iger, pri katerih je sodelovalo tudi več kot 30 članov.

Vsak čas ima svoje lepe in manj lepe plati, "ne smeš pa jokati, da ne ostaneš v kotu". In vendar je bilo pred leti lažje, danes ni več politike, kakršno je poznal v časih Krščanske demokracije; v sedanjem "razburkanem morju" sploh ne veš, kam iti. Spomnil se je na "veliki korak", ustanovitev SSK, na razkol s starejšo generacijo in na zagnanost velikih osebnosti, ki so enotno zagovarjale samostojnost slovenske stranke. Kot napačno je ocenil dejstvo, da krovnici organizaciji igraata politično vlogo, kajti "v Italiji se vse dogaja na političnem področju". Avtorji so na koncu javno voščili Jože Šušmelj, Julijan Čavdek in Martin Kranner. / DD

Foto DPD

gažiranosti ljudi, vzajemnosti in človeških odnosih. Posebno poglavje je namenjeno družinski gospodarski dejavnosti, od začetkov pa do njenega razvoja. V najdaljšem poglavju je seveda govor o politiki in Slovenski skupnosti. Gre za pričevanja človeka, ki je v prvi osebi doživel marsikaj, saj je bil eden izmed ustanoviteljev, 13 let je bil pokrajinski tajnik in nato deželni

vpogled v pester in zanimiv svet t. i. prve republike, od katerega bi se lahko marsičesa naučili. Posebno živahen in "neformalen" je nato bil razgovor med Eriko Jazbar in avtorjem, ki se je zahvalil založbi, tiskarni Budin in podčrtal, da delo vsebuje njegove spomine, dogodke, "kot sem jih jaz videl". O Števerjanu, ki je "nekaj posebnega", je Terpin povedal, da so Briči sicer

GORIŠKI LOK Klepetalnica z Mirkom Brulcem

Upravljanje "čezmejne" občine

Na uvodnem večeru prve klepetalnice Goriškega loka v sezoni 2010/2011, ki bo kot vedno v prostorih čitalnice knjižnice D. Feigel v goriškem KB centru, bo v petek, 15. oktobra, ob 18. uri, v gosteh dosedanjega novogoriškega župana Mirko Brulca.

Ob koncu dvomandatne dobe je kar nekaj zanimivih tem, o katerih bo govoril z županom Brulcem. Prvo desetletje tretjega tisočletja je predstavljalo za Novo Gorico

pravo naslednje zgodovinskih dogodkov, od priprav na vstop in dejanski vstop Slovenije v EU vse do fizičnega padca meja med dvema Goricama ob vstopu v območje Schenghen, kar je pripomoglo k vedno večjemu čezmejnemu pretakanju med tu živim prebivalstvom. Ob tem ne gre pozabiti na aktivno vlogo župana Brulca pri tiskanju tvornih odnosov z goriškimi občinskimi upravitelji, zato da bi čim bolj odpravili vsakovrstne zaplete na

poti konkretne integracije dveh mest. Posebno pozornost pa je novogoriški župan namenil prav naši narodnostni skupnosti v Italiji, saj je od samega začetka svojega županovanja upošteval "zamejske" Slovence kot sestavni del prioritet. Prav zato bo prva klepetalnica Goriškega loka odlična priložnost za obračun zelo pestre in živahne upravne dobe ter tudi za javno zahvalo goriških Slovencev županu Brulcu. Po prvem uvodnem srečanju bo že ob koncu oktobra priložnost se

soočiti s predstavnikoma italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, ko bo beseda tekla o stanju in perspektivah italijanske manjšine.

Slovensko stalno gledališče

O predstavitvi ponudbe za goriške gledalce

Slovensko stalno gledališče je v sklepnih fazah dogovorov pred uradno predstavitvijo goriške ponudbe, ko bo vodstvo ustanove pojasnilo vsebine letošnjih gostovanj tržaškega teatra na deželni teritoriji. Goriški gledalci bodo v prihodnjih mesecih imeli na voljo vrsto predstav na pokrajinskem teritoriju.

Slovensko stalno gledališče bo v letošnji sezoni prisotno na goriških okoliških odrih s ponovitvami letošnjih uspešnic, komedije Dueti Petra Quilterja in predstave Franca Peroja o Poročilu slovensko-italijanske zgodovinsko-kulturne komisije. Prvi je novejši, humoristični tekst angleškega sodobnega avtorja, ki ga je v slovenski prazidbi uprizoril režiser Matjaž Latin. Predstava je zabavala gledalce vseh starosti s štirimi

komičnimi situacijami o težkem ravnesju življenja v dvoje. Poučna Perojeva predstava, ki je nastala v sodelovanju s Pokrajino Trst, pa je dialog kuharice in njene pomočnice o zgodovini odnosov Slovencev in Italijanov v našem obmejnem, večkulturnem prostoru.

V Gorici bo letos zaživel tudi kabaretni večer z žurom, ki je namenjen predvsem (a vsekakor ne izključno) mlajši publiki. Pupkin kabarett, ki je že deset let priljubljena, nenadomestljiva tržaška stalnica in je pred kratkim napol-

nil veliko dvorano SSG z enkratnim, uspešnim gostovanjem, se bo tokrat selil na Goriško s svojimi zabavnimi skeči in glasbenimi točkami v izvedbi skupine Niente band.

Goriška publika si bo med sezono ogledala tudi vse nove produkcije SSG: Zlati zmaj Rolanda Schimmelpfenninga v režiji Janusza Kice, slovensko prazidbo komedije Vlahja Stullija Kate Kapuralica v režiji Vita Tauferja, Cankarjeve igre Mihe Goloba in še Schnitzlerjev Vrtljak v režiji Dina Mustafića. Štirje priznani režiser-

ji se bodo v teh predstavah soočili s tekstom, s katerim je bil nemški avtor proglašen za najboljšega dramatika leta 2010, z vrhuncem hrvaške komediografske dediščine, s klasiki slovenske literature v aktualnem branju in še z znanim tekstom avstrijskega avtorja o sladkosti in grenkosti ljubezenskega vrtljaka.

Program bo dopolnila še ponudba za otroke, katerim bodo namenjene ponovitve produkcij SSG Bine Brvinc Marka Kravosa v režiji Marka Sosiča, ki bo po velikem uspehu izvirne različice debitirala letos v novi, posodobljeni preobleki, in še Ciciban po znanih pesmicah Otona Župančiča v režiji Primoža Beblerja. Vse podrobnosti o sezoni za goriške gledalce bodo kmalu javno predstavljene na tiskovni konferenci.

Srečanje občinske sekcije Slovenske skupnosti

Na dnevnem redu žgoče teme

Prejšnji teden je potekalo redno mesečno srečanje goriške občinske sekcije Slovenske skupnosti, v katero spadajo izvoljeni upravitelji in člani stranke ter somišljeniki. Srečanje je uvedel in vodil koordinator Bernard Špacapan. Porazdelitev sredstev t. i. občinskega "zakladčka" je bila prva točka dnevnega reda. Pri tem so poročali trije predsedniki rajonskih svetov: Brescia (Štandrež), Bandelj (Podgora) in Peršolja (Pevma-Štmaver-Oslavje). Vsi trije so izrazili zmerno zadovoljstvo zaradi sredstev, namenjenih uresničevanju različnih javnih del, za katera so prosili. Sedaj bo treba preverjati, kdaj bodo te vknjižbe tudi konkretno uresničili. Pomembna točka razprave je bila tista o vidni dvojezičnosti v mestu in o mednarodni prireditvi Okusi ob meji. Glede vidne dvojezičnosti je občinska svetnica SSK Marilka Koršič predstavila članom sekcije dve vprašanji, ki ju je naslovila na župana oz. pristojnega odbornika. Svetniški vprašanji zadevata uveljavljanje

dvojezičnosti v ekološkem otoku v Štandrežu oz. pri nekdanjem goriškem upepeljalništvu, kjer je popolnoma odsotna, in pri pokopališčih. Na srečanju so žal tudi ugotovili, da se odnos sodanja občinske uprave do slovenskega jezika slabša in da bo treba na to bolj odločno opozorjati. Goriška občinska sekcija SSK je tudi ocenila potek prireditve Okusi ob meji. Manifestacija je sicer uspela in privabila veliko ljudi. Žal ni mogoče mimo dejstva, da je tudi pri tem prišla na dan uporaba slovenščine, na kar so opozorili tudi mediji. Zaskrbljujoče je dejstvo, da med Slovenci še vedno prevladuje neka bojazen uporabljati slovenski jezik v javnosti. Pri tem je bilo tudi rečeno, da bi morala biti pobuda bolj osredotočena na čezmejni prostor, ker se drugače vse skupaj razvodi in izgubi začetni smisel. Prisotni so se zahvalili

Goriška občinska sekcija SSK je negativno ocenila dejstvo, da občina vztraja pri izgradnji vz-

penjače na Goriški grad, in to predvsem zato, ker jo bo težko vzdrževati, ker ekonomsko ne bo donosna. Pozitivno pa so ocenili vztrajanje svetnika Primožiča in predsednika Brescie v prid avtocestnemu izhodu pri Fari, ki je pomemben za Štandrež in južni del mesta ter Brda. Občinska uprava župana Romolija mora aktivno poseči in dokazati, da se zavzema za dobro mesta.

PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA in ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET GABRJE - VRH

vabita na Vrh Sv. Mihaela na večer

"130 SVEČ CERKVE SV. LOVRENCA"

Slavnostno sv. mašo bo 18. oktobra 2010, ob 19.30, daroval g. nadškof Dino De Antoni.

Večer bodo oblikovali:

Cerkveni pevski zbor Vrh sv. Mihaela
Otroški pevski zbor Vrh sv. Mihaela
DVS Bodeča neža - Vrh sv. Mihaela
MePZ Hrast - Doberdob

Toпло vabljeno!

DRUŠTVI SKRD JADRO in SKRŠD TRŽIČ

vabita na predstavitev knjig

BENEŠKA SLOVENIJA IN NJENI ČEDERMACI PRIMORSKE PESMI RODOLJUBJA

Prisotna bo avtorica dr. Mira Cencič

petek, 22. oktobra 2010, ob 20. uri,
novi ronški Avditorij (poleg Ville Vicentini Miniussi)

Koncertna sezona 2010-2011

VAL - Vokalna Akademija Ljubljana

Barbara Sorč, *mezzosopran*
Kaja Kapus in Urša Kržič, *violončelo*
Tomaž Štular, *kontrabas*
Mojca Prus, *klavir*
Stojan Kuret, *dirigent*

Gorica, Stolna cerkev
Petek, 22. oktobra 2010, ob 20.30

Vstop prost - vljudno vabljeno!

JAVNI RAZPIS

PRIZNANJE KAZIMIR HUMAR

- 1) Zveza slovenske katoliške prosvete, Kulturni center Ljube Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov podeljujejo priznanje društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljivih predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo.
- 2) Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške prosvete na podlagi javnega razpisa.
- 3) Priznanje se praviloma podeli za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju.
- 4) Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru.
- 5) Predloge za priznanje je treba oddati do **31. decembra 2010** na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete - 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra, 85, s pripisom na ovojnico: "Predlog za priznanje".

Obvestila

Skupnost družin Sončnica prireja v jesenskem času šiviljsko delavnico za odrasle gospe pod vodstvom izkušene šivilje Marije Ferfoglja Ferletič. Zainteresirani naj pokličejo na tel. št. 0481 536807 (Katerina Ferletič).

V Kulturnem centru Lojze Bratuž je do 15. oktobra na ogled razstava Prislunne imaginacije slikarja Marijana Tršarja. Ogled je možen od ponedeljka do petka, od 17. do 19. ure ter ob prireditvah.

Ad formandum sprejema vpise na tečaje iz Kataloga permanentnega izobraževanja: Slovenščina (stopnji A1, A2), Angleščina (stopnji A1, B1b), Francoščina A1, Španščina A1, Photoshop, ECDL start in Splošno knjigovodstvo. Tečaje sofinancira Evropski socialni sklad. Kotizacija znaša 1 evro/uro tečaja. Vse informacije nudi tajništvo v Gorici, KBcenter, Korzo Verdi 51, tel. 0481.81826, go@adformandum.eu, www.adformandum.eu

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško, v sodelovanju s KRUT-om, vljudno vabi člane in prijatelje, da se udeležijo v nedeljo, 24. oktobra, celodnevne srečanja Starosta mali princ, ki bo letos v Kopru. Program vključuje sprejem v Kopru, proslavo v Marezigah, ogled razstave in pevski koncert ob 17. uri. Prijave sprejemata Marija Č. (tel. št. 0481 390697) in Rozina F. (tel. št. 3471042156).

Števerjanska sekcija Slovenske skupnosti sklicuje občni zbor v petek, 29. oktobra 2010, v prvem sklicanju ob 20. uri in v drugem sklicanju ob 20.30 v župnijskem domu F. B. Sedej v Števerjanu. Vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v nedeljo, 7. novembra, v Gonjačah v Brdih. Odhod avtobusa bo iz Doberdoba ob 16.30, nato z običajnimi postanki. Vpisovanje na tel. št. 0481 390688 ali 0481 532092.

Krut obvešča, da bo urad v Gorici

(Korzo Verdi 51) odprt ob torkih od 9. do 13. ure.

V Gorici ali bližnji okolici iščemo dvosobno stanovanje za invalida. Kontakt na mobi 00386 41 950976.

Poštena mlajša gospa išče delo - čiščenje, likanje v dopoldanskih urah. Kliče večer na tel. 00386 31378426.

Darovi

Za Mladinski dom daruje nekdanji gojenec Alojzjevičiča 50 evrov.

Čestitke

Mali Lorenzo je s svojim prihodom osrečil mamico Eleno in očka Federa. Srečni družinici ob lepem dogodku iskreno čestita uredništvo Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 15.10.2010 do 20.10.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 MHz; za Furlanijo 103.7, 103.9 MHz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 MHz; za spodnjo dolino Bele 98.2 MHz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 MHz; na internetu www.radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob četrkih in nedeljah**, od 21.30 do 22.30. Spored:

Petek, 15. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 16. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 18. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Kratke zgodbe - Obvestila.

Torek, 19. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki in našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Višarje, božja planina II. del - Izbor melodij.

KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

OD 18. DO 28. OKTOBRA 2010

Prireditve na Goriškem

Torek, 19.10. 2010, ob 18. uri

Gorica, razstavnih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž
Odprtje likovne razstave del Gustava Januša
Glasbeni okvir: Trio Sonus

Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

Četrtek, 21. 10. 2010, ob 17. uri

Gorica, komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Srečanje glasbenih šol

Soprireditelj Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

Sobota, 23. 10. 2010, ob 20.30

Štandrež, župnijska dvorana
Gledališka predstava Policija

Nastopa KPD Planina - Sele
Soprireditelj PD Štandrež

Sobota, 23. 10. 2010, ob 10. uri

Gorica, Slovensko višješolsko središče, šolski avditorij
Mladinska gledališka predstava Koroško kolo
Nastopa skupina Sanjelovci PD Danica iz Št. Primoža

Ponedeljek, 25. 10. 2010, ob 9.30 in 10.45

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž
Lutkovna predstava Črke

Skupina Abeceda v produkciji Krščanske kulturne zveze iz Celovca
Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

Zveza slovenske katoliške prosvete - Gorica
Slovenska prosveta - Trst
Krščanska kulturna zveza - Celovec

Trinkovci tretji na državnem prvenstvu

Odlični odbojkarji so se izkazali

Odbojcarska ekipa nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice je dosegla odlično 3. mesto na državnem finalu dijaških iger, ki so potekale od 7. do 9. oktobra v kraju Chianciano Terme. Rezultat je krona celoletnega uspešnega nastopanja; ekipa NSS Trinko se je namreč borila najprej za pokrajinski in deželni naslov. Na začetku junija se je borila za meddeželno lovoriko in jo uspešno osvojila proti izredno kakovostnim vrstnikom iz dežel Veneta, Trentina in Emilie Romagne. Ta uspeh je slovenskim goriškim dijakom odprl pot na državni finale, na katerega se je uvrstilo skupno šest ekip: SMS A.

Lazio. V tej tekmi so mladi goriški odbojkarji prikazali res lepo igro in slavili z 2:1. To jim je prineslo prvo mesto v kvalifikacijski skupini in nastop v polfinalu naslednjega dne. Popoldne so si vse nastopajoče šole ogledale tekmo Argentina-Spanija, ki je potekala v Firencah v sklopu svetovnega odbojcarskega prvenstva.

V soboto, 9. oktobra, se je ekipa NSS I. Trinko pomerila v polfinalu proti predstavniku iz Piemonta. Žal so morali goriški dijaki priznati premoč vrstnikov Šole A. Frank, proti katerim so izgubili z 2:0. Porazu so botrovali netočen sprejem in nekatere sporne sodnikove odločitve. V finale sta se

Frank iz Mondovija (Cn), NSS Ivan Trinko iz Gorice, NSS Ricci iz Polverigija (An), NSS D. Alighieri iz Civitacastellane (Vt), NSS Bozzaotra iz kraja Massa Lubranese (Na) in NSS C. A. Dalla Chiesa iz kraja S. Giovanni la Punta (Ct). Ekipa so se v petek, 8. oktobra, najprej pomerile v dveh kvalifikacijskih skupinah. Odbojkarji šole Trinko (vsi so člani ekipe U14 SZ Olympia, ki je maja letos osvojila 11. mesto na državnem finalu U14 v Caserti) so pri tem najprej premagali vrstnike šole Ricci iz Polverigija (An) z gladkim rezultatom 2:0. Sledila je še druga tekma proti bistveno kakovostnejšemu prvaku dežele

tako uvrstili ekipi iz Piemonta in Kampanije. Državni prvak je tako postala Šola Bozzaotra, ki je zmagala z rezultatom 2:1. NSS I. Trinko je zasedla odlično tretje mesto, ko je v malem finalu spet premagala vrstnike iz Lazia. Za odbojcarsko ekipo NSS Ivan Trinko so pod vodstvom prof. Aleksandra Kodriča nastopili: Jernej Terpin, Matija Corsi, Andrej in Štefan Čavdek, Samuel Prinči, Davide Cobello, Kristijan Komjanc, Simon Komjanc, Manuel Luppolti, Manuel Manfreda in Adrea Winkler. Vsi si zaslužijo iskreno pohvalo, saj so na državnem nivoju potrdili dobro ime slovenske šole in celotne narodne skupnosti. / JČ

Galerija Ars / 12. fotosrečanje

Narava ter moško in žensko telo

V galeriji Ars v Gorici se predstavljajo trije avtorji, Silvan Pittoli iz Števerjana, Damjan Vidic iz Ajdovščine in Simon Zamar iz Nove Gorice. Silvan Pittoli je predsednik Fotokluba Skupina 75 in aktiven član že od ustanovitve. S svojim delom si je prislužil številne nagrade, častni naziv italijanske fotozveze FIAF, priznanje "Janeza Puharja" in druge. V seriji predstavljenih fotografij z naslovom *Lesene fantazije* raziskuje abstraktne forme v naravi, kjer se spušča v njene detajle, ki se spreminjajo v nenavadne vzorce. Močno približani črno-beli posnetki prikazujejo prepletene oblike elementov lesa, stratifikacije lišajev in korenin, ki so sicer prepoznavni, vendar se, izvzeti iz naravnega okolja, prelevijo v nekaj novega. Linije in raznovrstne oblike se spreminjajo v nekakšne zemljevide občutkov, zapletene labirinte, abstrahirane like, ki lahko spominjajo tudi na prepoznavne for-

me. V fotografijah je prikazan neokrnjen svet narave, ki s svojimi ritmi ustvarja estetske kompozicije. Rojevajo se iz njene domišljije, fotograf jih najde in zapíše na film.

Tudi Damijan Vidic se s serijo *V gozdu* posveča naravi, njegov pogled pa je precej bolj oddaljen in na drugačen način dinamičen. Vidic, ki se fotografiji posveča od leta 2003 in je že od ustanovitve

stekajo v osrednji del fotografije. Drevesna debla, krošnje in prostor med njimi so tako zabrisani in prepleteni, nikjer ni jasnih, zaključenih linij. Spodkopano ravnotežje ustvarja vrtoglavo občutek, ki istočasno približuje in oddaljuje fotografirano pokrajino. Barve drevov in neba se vrtinčijo v pogledih od spodaj navzgor, svetloba nemirno poplesuje po slikovni površini. Vidic se tako

član Fotografskega društva Veno Pilon iz Ajdovščine, skozi objektiv raziskuje prostor gozdnih površin. S posebnim zavojem objektiv dosega mrgoleče ozračje in krožne efekte z linijami, ki se

poigrava z življenjskim prostorom, spremenjenim v nestanovitno območje drugačnih pogledov. Novogoričan Simon Zamar, ki se že od najstniških let ukvarja s fotografijo, risanjem in slikanjem,

se predstavlja s serijo *Vezi*, v kateri so prikazani zgodba človeka, moškega in ženske, prepletanja in spopadanja njunih moči. Na fotografijah, na katerih se pojavljajo samo roke v različnih kretnjah, Zamar analizira odnos med spoloma, zapletena čustva, ki se rojevajo v vsakodnevni igri, ljubezen, nasilje, nežnost, razočaranje, strast, solidarnost, pomoč, nasprotovanje. Lisice, ki jih izmenično nosita, so lahko element prisile, a tudi erotične igre. Moški in ženska igrata zamenljivi vlogi v predstavi življenja.

Sicer pa je bila predstavitev razstave v galeriji Ars, ki jo je uvedel predsednik združenja Ars Juri Paljk, tudi lep kulturni dogodek, saj je goriška prefektinja Maria Augusta Maroszu vse prisotne počastila s svojim obiskom in tudi s podelitvijo posebnega predsedniškega odlikovanja Republike Italije goriškim fotografom, članom Skupine 75, ki jo je izročila predsedniku Silvanu Pittoliu, medtem ko je za glasbeni trenutek na razstavi poskrbel profesor Glasbene matice v Gorici Manuel Fighele, ki je zaigral na harmoniko, fotograf pa je lepo predstavila Lorela Klun; v slovenščini je njene tekste prebrala Petra Miklus.

inca

Bibliografija na Slovenskem / Razstava v NUK-u

Na začetku je (bila) knjiga

Pet stoletij bibliografije na Slovenskem je mogoče povzeti takole: Trubarjev Register (1561) je bolj prva dokumentirana in ohranjena avtobiografija kakega avtorja s Kranjskega kot pa prva slovenska bibliografija, ki je lahko taka postala šele v narodotvornih interpretacijah 19. stoletja; Memoriale (1605) ljubljanskega škofa Tomaža Hrena odraža religiozno delitev kranjske družbe na protestante in katolike. Bistveni del njene vsebine je etična diskvalifikacija protestantskih avtorjev. Kot taka odraža družbeni prikaz zgolj katoliškega dela populacije Kranjske. Bibliografski popisi avtorjev in njihovih del, ki so jih sestavili Janez Weikhard Valvasor, Janez Gregor Dolničar, Marko Pohlin in Joseph Kalasanc Erberg, prikazujejo družbene predstave o Kranjski in popisujejo njen kolektivni spomin. Bibliografije so popisanim delom postopoma nadevale veljavo literarnih spomenikov in historičnih dokumentov literatu-

re. Ko je sredi 19. stoletja bibliografija podelila socialnemu sloju kulturno legitimacijo, je dokumentirala neprehodno etnično razliko (vanje) med nemško in slovensko govorečo populacijo, za ves čas pred Primožem Trubarjem pa je kot bistveni kriterij uveljavila slovenski knjižni jezik. Zajem publikacij z vsega slovenskega govornega področja je sledil geografski komponenti formativne dobe slovenskega nacionalizma. V obdobju med svetovnimi vojnami se je bibliografija na Slovenskem profesionalizirala, vendar ni bila zakonsko urejena naloga knjižnice, ki je imela privilegij obveznega izvoda. Z razširitvijo v likovni medij je določila nabor avtorjev in njihovih del, ki v ideologiji naroda predstavlja korpus pisne kulturne dediščine. Sprememba družbenopolitičnega sistema po drugi svetovni vojni ni prinesla nobene razlike v predstavitvi slovenstva. Biblio-

grafija je dobila zakonsko podlago, Narodna in univerzitetna knjižnica pa je postala nacionalna bibliografska ustanova. Nacionalistična ideologija na Slovenskem je s psevdobiografsko ideologijo naroda retrospektivno zajela literarno ustvarjalnost od 16. stoletja naprej in jo ne-

problematično kot celoto vpisala v imaginarij slovenstva, na začetek slovenske bibliografije pa je postavila Register Primoža Trubarja. Tudi politična osamosvojitve Slovenije leta 1991 ni prinesla drugačne ideacije naroda. To historično prekinjenost je označila za pravo in končno uresničitev tisočletnega sna Slovencev po lastni državi in uzakonila slovensko bibliografijo kot nabor del rojenih Slovencev in del v slovenskem jeziku. Zajem del slovenske nacionalne bibliografije se v geografskem smislu navezuje na koncept slovenskega etničnega ozemlja iz sredine 19. stoletja. Skozi bibliografijo je razviden prikaz Slovencev kot izvornostne entitete krvnega tipa, ki vztraja od leta 1848 vse do danes. Novost v primerjavi s preteklostjo je, da je bibliografija postala instrument državne birokracije za ocenjevanje slovenske akademije, ki je tako postala od nje eksistencialno odvisna. Razstavna dvorana NUK, Turjaška 1, Ljubljana, 5. - 30. oktober 2010. Ogled razstave: od ponedeljka do petka od 9. do 20. ure, v soboto od 9. do 14. ure.

Fakulteta za humanistiko v Novi Gorici

Predstavitev znanstvene monografije Ljubke Šorli

Na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici je bila v torek, 5. oktobra, tiskovna konferenca, na kateri so predstavili znanstveno monografijo Ljubke Šorli (1910-1993), ki je namenjena stoletnici rojstva goriške pesnice. Na konferenci so poleg knjige predstavili še septembrske dogodke na Fakulteti, mednarodni simpozij *Žensko avtorstvo v književnostih malih dežel 19. stoletja*, simpozij o življenju in ustvarjalnosti Cirila Kosmača ob stoletnici rojstva, seminar za profesorje slovenske književnosti na maturi 2011 in novosti v tem študijskem letu. Dekan Fakultete za humanistiko, dr. Franc Marušič, je vodil pogovor, na katerem so sodelovali dr. Katja Mihurko Poniž,

direktorica študijskega programa prve stopnje Slovenistike na novogoriški fakulteti, in trije asistenti za književnost iste fakultete, dr. David Bandelj, dr. Vita Žerjal Pavlin in dr. Zoran Božič. Dr. Katja Mihurko Poniž je predstavila zbornik Ljubke Šorli s prispevki s simpozija, ki je potekal 19. februarja 2010, na dan pesničnega rojstva. Monografija, s katero so se oddolžili njenemu spominu, pa je obogatena še z nekaterimi novimi članki. Zbornik obsega 14 prispevkov in daje dober vpogled v pesnično delo, predstavlja njeno literarno ustvarjalnost ter odzive nanjo v kritiki in glasbi. Knjiga je razdeljena v pet sklopov, prvi se imenuje Ljubka Šorli sonetistka, saj je bila pesnica ena izmed najbolj

plodnih slovenskih sonetistov, drugi nosi naslov *Podobe pesničine domovine*. V sklopu *Tematske posebnosti lirike Ljubke Šorli* so se avtorji poglobili v interpretacijo njenega dela, v naslednjem poglavju so predstavili njene pesmi za otroke in mladino, v zadnjem pa so opisani odmevi na njeno ustvarjalnost. Katja Mihurko Poniž je še izrazila zadovoljstvo ob dejstvu, da so s podporo univerze lahko izdali zbornik in letu

pesnične stoletnice rojstva. Nato je spregovorila še o simpoziju, namenjenem ženskemu avtorstvu, ki je nastal v evropski akciji COST. Projekt se je začel pred enim letom, pri njem sodeluje osem univerz, med katerimi je tudi novogoriška. Mednarodni simpozij je potekal 22. in 23. septembra v Mestni hiši v Ljubljani. Dr. David Bandelj je spregovoril o simpoziju, o življenju in ustvarjalnosti Cirila Kosmača ob stoletnici rojstva. Povedal je, da

je interdisciplinarno srečanje, ki je potekalo 17. septembra v knjižnici Cirila Kosmača v Tolminu, obudilo spomin na pisatelja, ki je v slovenski zavesti sicer močno usidran, vendar je še vedno potreben raziskovanja, saj je bil v zadnjih desetih letih nekoliko zamenjarjen. Dr. Vita Žerjal Pavlin in dr. Zoran Božič sta se pogovarjala o seminarju za profesorje slovenske književnosti, ki ga je Univerza uspešno priredila že tretje leto. Seminar je

namenjen gimnazijskim profesorjem, ki vsako leto pripravljajo dijake na splošno maturo in se vsakič srečujejo z novo nalogo, ki jo morajo najprej sami predelati, da jo lahko suvereno predstavijo v razredu. Letos so prvič organizirali seminar v sodelovanju z založbo Mladinska knjiga, kar je omogočilo, da so bili brez kotizacije. Udeležilo se ga je več kot osemdeset profesorjev iz vse Slovenije.

Dr. Katja Mihurko Poniž je na koncu predstavila še novo smer znotraj obstoječega študija druge stopnje slovenistike. V treh modulih naj bi se študenti specializirali na področjih, ki jih ostali študiji slovenistike v Sloveniji ne obravnavajo tako poglobljeno.

inca

Kratki

Pomembnost šolstva v Nemčiji

Ali še kdo v zahodni civilizaciji verjame v vzgojo in šolstvo? Nemčija! Angela Merkel se zavzema za boljše izobraževanje in vzgojo. Zavzema se, da bi država vlagala več denarja v šolstvo. Besedi vzgoja in izobraževanje (Bildung) sta postali v Nemčiji ključni besedi na vsakem volilnem in političnem shodu. V uspešni vzgoji in uspešnem izobraževanju vidijo "zdravilo" proti vsaki "stranpoti" mladih: kriminalu, mamilom, šolskemu osipu itd.

Čeprav se kriza vidi tudi v šolstvu, šolski uradi rade volje sprejemajo predložene projekte. Zadnji uspešni projekt, ki ga je država bogato podprla, je "Vključevalni projekt Fly" (Family Literacy) za osnovne šole, pri katerem se starši, begunci in tuji priseljenci preselijo s sinovi v šolske klopi in se z njimi učijo brati in pisati. Projekt je Unesco razglasil za najboljši projekt za opismenjevanje. Namenjen je predvsem tistim šolam, ki imajo med učenci veliko število tujcev. "Starši so prvi in najboljši učitelji svojih otrok", je povedala Gabriele Rabkin, nosilka tega projekta. Težave pa ostajajo, ker sami priseljenci slabo obvladajo jezik in doma premalo govorijo nemško. Projekt Fly ni dobrodošel le za priseljence in begunce, ampak tudi za druge starše, saj postaja most med šolo in starši. "Odnos med šolo in starši se skozi projekt Fly iz dneva v dan izboljšuje", je povedala učiteljica Ute Schtather. Projekt ima za cilj prav to. Učitelji zato tudi radi svetujejo staršem način izobraževanja, boljše izposojanje knjig, možne vaje in igre z besedami, pa tudi to, kako otroci lahko na igriv način izpolnjujejo domače naloge. Starši imajo nalogo, da vsaj deset minut dnevno z otroki kaj preberejo ali se pogovarjajo o knjigi. / KN

Izšla je Mladika št. 7

Sedma številka tržaške revije Mladika je izšla konec septembra. Uvodni članek je razmišljanje o enotnosti slovenskega prostora in treh velikih nesrečah slovenskega naroda - požig Narodnega doma leta 1920, koroški plebiscit istega leta 1920 ter smrt bazoviških junakov leta 1930 -, ki so temeljni dogodki slovenske zgodovine. Uvodničar omenja dve pomembni poletni pobudi, spominsko slovesnost v Štanjelu v čast žrtev vseh totalitarizmov in okroglo mizo o Koroški 90 let po plebiscitu, ki je bila na različen način praznovana v študijskih dnevih Draga. Tina Grandošek je avtorica novele Profesor Vujica in njegova težava, ki je bila priporočena na 38. literarnem natečaju revije Mladika. Sledi članek o pisatelju Levu Deteli, ki je letos poleti na Dunaju prejel avstrijsko državno priznanje za zasluge na literarnem in kulturnem področju in za dolgoletno povezovalno in posredniško delovanje med Avstrijo in Slovenijo. Peter Merku' v svojih spominih na življenje v Nemčiji piše o kolegih, ki jih je spoznal v podjetju Siemens in o inženirjih, ki so prihajali iz različnih koncev Evrope. V rubriki Manjšina onkraj šengenskih zapornic se je Primož Sturman pogovarjal s pesnico Lauro Marchig, ravnateljico italijanskega gledališča na Reki. V kratkem zapisu Splača se biti Slovenec avtor pod psevdonomom Kondor razmišlja o tem, da se splača biti Slovenec ne samo zaradi trenutne koristi, ampak predvsem zato, da ostanemo zvesti samim sebi. Lija Ferfoglia Bak je avtorica krajšega spominskega zapisa Živela, Rozeta o mladostnih letih v tržaškem predmestju Rojan. Milan Gregorič piše o pomorsčaku in raziskovalcu ribištva Slovencev Brunu Volpiju Lisjaku. Potopisna pripoved Nataše Stanič sega tokrat v Južno Ameriko. Sledi dvostranska fotoreportaža s študijskih dnevov Draga. V rubriki Generacija X se predstavlja pesnik David Bandelj z izborom pesmi in biografsko oznako. Na pokojnega Stanka Janežiča se spominja dolgoletni prijatelj Drago Štoka. Objavljeni so pesmi Vladimirja Kosa in razpis za 39. literarni natečaj revije Mladika, ki zapade 1. decembra. V Anteni so novice iz zamejstva, matice in zdomstva, sledijo ocene knjige Zore Tavčar Žarenje, Tri doline, tri kulture in Marjana Bradeška Privlačna Slovenija. Na zadnji strani so Novice Knjižnice Dušana Černeteta. Pri tej številki mladinske priloge Rast so sodelovali Julija Berdon, Tanja Zorzut, Mirjan Malalan, Tomaž Špacapan, Patrizia Jurinica, Neža Kravos in Valentina Oblak.

Pogovor / Karmina Šilec

“Zelo poseben odnos skušamo gojiti do sodobne glasbe”

Karmina Šilec je umetniški vodja in dirigent slovenskega koncertnega zbora Carmina Slovenica in drugih zasedb, ki sodijo med vodilne v svetovnem zborovskem gibanju. Poleg nagrade Prešernovega sklada (l. 2001) in številnih drugih odličij je l. 2004 prejela ugledno mednarodno nagrado za prispevek stroki v svetovnem merilu - Robert Edler Prize, z utemeljitvijo, da “z umetniškimi in še bolj s pedagoškimi dosežki dosega najvišjo raven kreativnega dela z mladimi in se ji priznava pomembna vloga in močan vpliv na razvoj svetovnega zborovskega gibanja”. Z inovativnimi posegi je vokalni glasbi razprla prostor h kompleksnim večzvrstnim umetniškimi dogodkom; pri snovanju projektov je drzna, s svojimi idejnimi zasnovami razbija družbene in glasbene tabuje. Vsaka umetniška predstava v njeni “režiji” je vedno edinstven dogodek. Tako je bilo tudi na goriškem koncertu zbora Carmina Slovenica 8. oktobra.

Odkod zamisel za projekt Rusalka o slovanski mitologiji? Ideja o Rusalkah je zorela kar nekaj let. Vedno iščem tematiko, ki je lahko vezana na ta izvajalski aparat, torej na nekaj, kar je naravno lahko zlit z ženskimi oz. dekliškimi glasovi. Zagotovo so liki rusalk v celotni slovanski mitologiji tako pomembni, da se z njimi res lahko identificiramo. Nekaj let sem zbirala material in dala nekaterim slovanskim skladateljem tudi naročila novih glasbenih del. Zanimivo je mogoče tudi to, da so to pravzaprav nova, mlada imena v tem svetu; večina jih prihaja iz drugih glasbenih žanrov. Izidor Lajtinger je, recimo, zelo znan jazz-glasbenik, Vasko Atanasovski prav tako. Skratka so avtorji, ki niso pogosto vezani z vokalno glasbo.

Mit o rusalkah je vsekakor vznemirljiv. Rusalka so zelo vznemirljiva bitja, ki so v različnih kulturah značajske zelo različne. Na tak način jih skušamo tudi prinesiti v predstavi: od nežnih, čutečih bitij do divjih žena.

Kakšne projekte pa pripravljate za prihodnost? Takšni projekti se pripravljajo nekaj let vnaprej. Pred nami je

sedaj veliko gostovanje v Aziji; odpravljamo se v Singapur in Malezijo. Nato nas čakajo novoletni koncerti. V naslednjem letu pripravljamo spet nov, zanimiv projekt: v drugačnem vzdušju bomo poskušali postaviti Pergolesijevo skladbo Stabat Mater, tokrat v sodelovanju z eminentnim italijanskim harmonikarjem, Simonejem Zanchinijem. To je izjemen glasbenik; mislim, da bo njegovo glasbeno sodelovanje v tem projektu lahko zelo zanimiva glasbena izkušnja.

Koncertni zbor Carmina Slovenica je uvedel nov koncept, ki na najvišji kakovostni ravni vključuje glasbo, gib, igro in druge odrske elemente. Kaj menite o odgovornosti do estetskih mejnikov preteklosti in do sodobne glasbe?

Zelo poseben odnos skušamo gojiti do sodobne glasbe, želimo je izvajati čim več. S tega vidika se na neki način tudi specializiramo za izvajanje sodobne glasbe in na koncertne odre jo prinašamo kar v veliki količini: z naročili novih del, pa tudi z iskanjem manj znanih repertoarjev. Ti seveda niso vezani zgolj na glasbo našega časa, ampak tudi na glasbe preteklosti ali na glasbe drugačnih etničnih ali socioloških kontekstov. Zmeraj raziskujemo manj znane glasbene ekspresije. Sodobna glasba je glasba našega časa. Odnos do umetniške sodobne glasbe je zelo “podhranjen”. Redno sledimo sodobnim likovnim tokovom, arhitekturi, dogajanju v literaturi, v gledališču in sploh v plesnem gledališču. Sodobna glasba pa je v bistvu že kar nekaj let odrinjena na obrobje in pravzaprav nam tisto, kar je staro sto let, na glasbenem področju še zmeraj pro-

Foto DPD

dajajo kot sodobno glasbo. Tega na drugih umetniških področjih ne doživljam. To je nenavadno in zdi se mi, da je dolžnost tistih, ki to razumemo, da jo tudi poskušamo čim več promovirati, ker s tem tudi raste in sploh ostaja živa. Sicer nam bo pa najbrž ostala samo zabavna glasba.

Številni so vaši koncerti po vsem svetu. Na katere dosežanje ste najbolj ponosni? Kateri so vam ostali v najlepšem spominu?

Res smo bili že po vseh kontinentih. Zagotovo so moje dobre izkušnje vedno v azijskih deželah, ker je odnos do umetnosti izjemno spoštljiv, delovne navade v pripravi kompleksnih koncertov so tudi takšne, da ti delo maksimalno olajšajo. Odziv občinstva je vedno zelo specifičen, bistveno drugačen, kot je bil npr. v Južni Ameriki, kjer stoječe ovacije lahko trajajo pol ure. Ko v azijski državi prideš iz dvorane, te zunaj čaka cel špalir občinstva, vsi imajo sveče, vžigalnike in iskrice. Na tak način izražajo svoja čustva, kar je nam nenavadno. Njihovo gostoljubje je tudi takšno, da

se čutiš res cenjenega. Tako je bilo na Kitajskem in Japonkem, takih se radi spominjam. Turneje v Afriki so spet drugačna izkušnja. Večkrat sodimo turneje ne le po umetniški plati, ampak predvsem po socialnih stikih. Ne nazadnje zato tudi potujemo. To neko mesijanstvo se včasih v nekih delih sveta odraža bistveno bolj, ponekod je strogo profesionalno, ponekod je pa tudi tako, da na neki način vzgajaš občinstvo in stroko.

Kaj pa festivali in mednarodna zborovska tekmovanja? Katere nagrade so vam dale največ zadoščenja?

V začetku smo res veliko tekmovali, tako da je za nami okrog dvajset tekmovanj, in smo pač vedno dobivali prve nagrade. Smo pa s tekmovanjem l. 1998 vseh članov žirije prejeli 100 procentov možnih točk, kar je seveda maksimum. In se mi je zdelo, da je to najbrž znak, da se ta “športna dejavnost” sklene, ker tudi sama nisem prepričana, da je tekmovanje tisto, za kar imaš v življenju opravka z glasbo. Je pač verjetno v enem

obdobju zelo dober “drill”, trda vaja za tehniko, spoznavanje ljudi, drugih repertoarjev itd. Ob tekmovanju ne vidim več tega vznemirjenja. Želji po tekmovanju sedaj bolj zadostim kot član žirije. Scenski projekti pa tudi terjajo drugačen fokus. Koncerti in turneje pa itak na neki način dovoljujejo, da se “turističnim izletom”, kot se včasih pojavljajo tekmovanja, lahko odrečemo.

Kaj vam pomeni dejstvo, da velja vaš koncertni zbor za enega najbolj prepoznavnih slovenskih izvoznih artiklov? A res? Kdo pa nas izvažajo? (se posmeje) Na neki način je res, da, kamorkoli pridemo ali ko sama potujem, ni potrebno Carmine Slovenice posebej predstavljati. V teh letih je zbor verjetno res dobil tak ugled. To pa še ne pomeni, da je zaradi tega življenje lažje, da bi tudi v resnici Slovenija prav veliko naredila za to.

Če nas kdo vpraša, kaj slovenskega znanega je, kaj v Sloveniji počnemo, se mučimo in pomislimo na Elan, Adrio, prikolice... Zmeraj iščemo, kaj je tisto, po čemer bi lahko bila Slovenija znana. In kadar slučajno nekaj le imamo, česar drugi nimajo, bi verjetno morali biti zelo pametni in spretni in to tržiti. Kot znajo Avstriji tržiti svoje “mozartkugle”, Dunajske dečke pa lipicance, od tega pa ni njihovega pravzaprav nič, ko pa vemo, da je npr. Dunajske dečke ustanovil slovenski duhovnik Jurij Slatkonja. Slovenija s tega vidika nima vizije, da bi mogoče prepoznala nekoga in ga temu primerno tudi plasirala. To, kar ste rekli, na neki način drži, praktično pa ne kaj dosti.

Kaj nam lahko poveste o koncertnem zboru? Starost deklet niha, v tem trenutku so stare od 12 do 19 let, kdaj tudi od 10 do 15, včasih tudi preko 20. Tu je pač velika

fluktuacija, kar je normalno pri tej generaciji, in se pevke pač menjujejo. Starejše jedro se poslovi, pa se potem zbor pomladi. Redno so vaje dvakrat tedensko, mlajše pevke obiskujejo tudi pouk vokalne tehnike oz. solopetja. Pred večjimi projekti se seveda srečujemo pogosteje in delamo bolj intenzivno.

Carmina Slovenica ni le koncertni zbor; v bistvu je kot zborovski inštitut, ki ima več zasedb. Ukvarja se tudi z založništvom, z organizacijo koncertnih ciklov, ne le z enim ansamblom. Pod našim okriljem deluje še več zborov, pevske šole, oddelek za solopetje, kjer se v tem koncu Slovenije glasbeno izobražujejo tisti, ki imajo veselje do vokalne glasbe.

Vi ste umetniški vodja tudi zanimivega ansambla Kebataola. A nam lahko poveste nekaj besed tudi o njem?

Kebataola je izjemen ansambel. Je sicer profesionalna zasedba, vsi pevci so tudi profesionalni glasbeniki. Kebataola v španščini pomeni “kakšen kaos”. Mi to pišemo malo drugače, se pač poigravamo. Gre za majhno zasedbo, od treh do 5-6 članov, ki prilagaja skupino programu. Izvajamo zelo duhovite in luškane zadeve. Gre za obliko novoglasbenega gledališča, hkrati pa gojimo tudi srednjeveško polifonijo, ki prav lepo zveni, drugače pa različne projekte glasbenega gledališča, ki so malo bolj eksplozivni in v našem okolju mogoče ne še zelo popularni. To je pač neka nova forma, saj pri nas pod imenom “glasbeno gledališče” razumemo opero, muzikal ali pa opereto, ostalih oblik glasbenega gledališča v tem okolju pravzaprav še ne poznamo. Glasbeno gledališče je bolj prisotno v Ameriki, Franciji, Skandinaviji. Zato Kebataola tudi še veliko ne gostuje. Lani smo bili prisotni na gledališkem festivalu v Sarajevu, kjer smo prejeli nagrado za najbolj eksperimentalno predstavo; marca pojedemo na turneje v Egipt. Letno naredimo po eno premiero. Žal mi je, ker je Kebataola izjemno duhovita; kjerkoli so koncerti, ljudje umirajo od smeha, čeprav gre za sodobno glasbo. Upam, da se bodo počasi odpirala tudi ta vrata.

Danijel Devetak

Rusalka v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

Skrivnostne tančice onkraj življenja

Foto DPD

Karmina Šilec, dirigentka svetovno znanega zbora Carmina Slovenica, ki na koncertnih večerih krepko presega pevsko obzorja, vedno znova preseneča poslušalce in seveda gledalce, ki občudujejo (nekateri jo sicer tudi kritično ocenjujejo) njeno izvirno domiselnost pri zamisli, Studiju, postaviti in ureničtvi zmeraj novih scensko gla-

sbenih projektov. Tako je bilo tudi v petek, 8. oktobra, ko se je zborovski sestav pred skoraj polno zasedeno dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž predstavil goriški publiki, med katero je bilo veliko mladih in kar precej poslušalcev tudi iz drugih krajev naše dežele, s svojim zadnjim glasbenim podvigom, ki že zaradi naslova vzbuja radovednost in malce nelagodno

Foto DPD

vznemirjenost. Karmina Šilec je nov projekt nasloвила Rusalka po likih čudežnih bitij – vodnih vil -, ki so prisotna v mitologiji bogatega slovanskega ljudskega pesništva, in mu s tem nadela ternač, vzburljiv nadih. Oder Kulturnega centra, odet v modrikasto svetlobo, ki se je nato prelivala v odtene mrzlih barv do končnih predirljivih pramenov oranžne barve (oblikovalec luči Andrej Hajdinjak), obsipavajoče tudi gledalce, prepojen z umetno meglico, ves prepreden z nekakšnimi niti, na katerih so tu pa

tam visele bele maske, posejan z visečimi belimi papirnatimi “stebriči”, se je prelevil v čudežno, skrivnostno nočno temino gozda, ki se ob luninem svetu napolni z begajočimi dušami žensk, rusalk. To so mlade žene, ki so prezgodaj zapustile ta svet, ob rojstvu otroka, ob poroki... ali pa so si same sodile zaradi neizpolnenih ljubezenskih sanj, in v noči tavajo naokrog in prinašajo strah ter tesnobo. V eter med nočnim šelestenjem raznaša njihova vznemirljiva stokanja, zamolkle krike, vzdih, predirljiv smeh, predvsem pa pesmi, ki jih preveva duh nepozna-

K. Šilec, V. Atanasovski in N. Mureškič (foto DPD)

nega onstranstva in vzbujajo strah živih.

Mlade pevke, oblečene v dolga oblačila (kostumi Belinde Radulovič), belo pobarvanih obrazov, ki jih je v začetku in ob koncu zastirala vznemirjajoča brezrazna maska, so se imenitno znašle v vlogi rusalk in poleg izrazite glasovne zmogljivosti pokazale veliko moč in disciplinirano koncentracijo v izvajanju gibov, od lahkih tresljajev do krčevitih gibov in usklajenih premikov po prizorišču (zelo dognano in učinkovito je bilo “podajanje” lučk, dušic brez pokoja?). Čeprav so bili gibi (zanje je poskrbela Tina Valentan) namenoma zverženi, se je celota izrisovala kot neka pravdna

vseobsegajoča harmonija, ki obstaja le v skrivnosti vseobsegajoče smrti. Nedvomno je Karmina Šilec, avtorica scensko glasbenega projekta dosegla svoj namen, saj je iz glasbenega sestava iztržila ogromno energije in dobro izkoristila ustvarjalno silo pevki, ki so se ponovno izkazale tudi kot odlične izvajalke zahtevnega onstranstva in vzbujajo strah živih. Enigmatičnost in simbolika njihovega izvajanja sta se še ojačevali ob predirljivih zvokih klarineta Vaska Atanasovskega in zamolklih tonih tolkal Nina Mureškiča. Estetsko dognano prepletanje glasbe (V. Atanasovski, S. L. Šuklar, I. Leitinger, U. Pompe, H. Rechberger, I. Bittova, K. Šilec) in polnokrovnih pesniških stihov (S. Makarovič, E. Vouk, I. Zagoričnik Simonovič) se je dovršenem sozvočju spajalo s pravdnimi, v antiko segajočimi miti, spreminjajočimi se v različnih kulturah, katerih odmev je prisoten tudi v sodobnih literarnih predlogah.

Iva Koršič

Rožnovenska nedelja v Barkovljah

Ko so se Barkovljani prvo nedeljo v oktobru zbudili, so se najprej ozrli po vremenu in zadovoljni ugotovili, da je pravo za procesijo. Bila je namreč rožnovenska nedelja, katere se vsi slovenski Barkovljani izredno veselijo. Tudi tisti, ki so se izselili, se radi ta dan vračajo v Barkovlje prav za procesijo. Letos se jih je mnogo zbralo.

Pred procesijo je veliko dela. Nekatere gospe zbirajo prispevke za stroške procesije in članarino Bratovščine rožnega venca. Druge pripravljajo noše. Posebna zahvala gre gospe Franki, ki je likala rute. Letos so bili problemi z vencem, ki v obliki obrnjene črke U krasi kip Matere Božje.

V nedeljo pred procesijo je Vera Poljšak po mikrofonu povedala: "Letos bomo morali kip okrasiti s cvetjem le ob vznožju, ker so gospe, ki so zadnja leta spletale venec, odpovedale zaradi bolezni. Pa so se prijavile nove gospe in gospodične, 22 se jih je zbralo. Tako so pod vodstvom Eve Scheimer v nekaj urah spletle cel venec. Hvala njim in zlasti Evi Scheimer!

Na rožnovensko nedeljo je bila maša že ob 8. uri. Bral jo je gospod Bedenčič, ki je tudi vodil procesijo. Msgr. Vončina je namreč imel v Rojanu mašo po radiu. Pel je cerkveni pevski zbor. Ker je bilo veliko pevcev, so odmevale pesmi v cerkvi tako, da jih je bilo veselje poslušati. Zbor je vodil Ladi Vodopivec, orgljal pa je maestro Giuseppe Zudini.

Po maši je šla procesija skozi pristanišče in po obali ob morju mimo borovega gozdiča do vodometu. Tam so se ustavili, molili in zapeli Marija skoz' življenje, gospod pa je blagoslovil Barkovlje. Sicer so pa molili in peli tudi po poti. Vmes je Proseška godba igrala Marijine pesmi. Sredi procesije je kraljevo lepo okrasila kip Matere Božje. Spremljale so ga številne narodne noše. Prisotne so bile deklice v belih nošah, vse naokrog pa so bili ljudje v pisanih nošah. Nazaj grede so se ustavili na trgu pred cerkvijo za zadnje molitve in blagoslov.

G. Bedenčič se je poslovil, ker je imel mašo ob 10. uri na Repentabru. Kip Matere Božje so odnesli v cerkev na levo stran glavnega oltarja. Vera Poljšak je stopila k mikrofonu in povabila prisotne, da so zapeli še tri Marijine pesmi. Spremljal jih je na orgle maestro Zudini. Vera se je zahvalila vsem, ki so sodelovali, zlasti italijanskim strežnikom, ki so pomagali pri maši in procesiji, kajti slovenskih strežnikov ni. Nato je še povabila ljudi v društveno dvorano na ogled razstave in na kavo. Poleg kave jih je čakal bogat prigrizek, namenjen predvsem glasbenikom in pevcem. Glasbeniki so pohvalili Barkovljane, ker tako dobre malice ne dobijo nikjer drugje. Medtem so si obiskovalci ogledovali razstavo. Razstavljali sta Neva Pertot in Mileva Martelanc, ena slike, druga pa lepe in zanimive izdelke iz gline. Obe sta po rodu Barkovljanki. Slovesno odprtje razstave je bilo v četrtek, 30. septembra. Prišlo je veliko obiskovalcev. Nastopali pa so v glavnem Barkovljani. Pozdravila je Sandra Poljšak, povezoval pa Ladi Vodopivec. Najprej so zaigrali na violine, klavir in klarinet otroci iz "Glasbene kambre", ki deluje v Slovenskem kulturnem društvu Barkovlje in jo vodi Aleksandra Pertot. Nevina, sestra Nadja Pertot, je s svojim jasnim sopranom zapela tri arije. Na klavir je igrala Beatrice Zonta. Nastopajoči so bili deležni velikega odobravanja.

Barkovljani so preživel z zelo lepo rožnovensko nedeljo. Zadovoljni so se vračali na svoje domove.

Odprtje razstave in procesijo je snemala tržaška televizija.

Nada Martelanc

Slovenska Vincencijeva konferenca Zanimiv izlet v Stično in na grad Bogenšperk

Slovenska Vincencijeva konferenca iz Trsta je konec septembra počastila svojega zavetnika svetega Vincencija Pavelskega z romarskim izletom v Stično. Skupaj s Klubom prijateljstva je povabila svoje člane tudi na ogled znanega bližnjega gradu Bogenšperk. Romarjem se je pridružil trebenski župnik Ivo Miklavc, ki je v stiški baziliki maševal in udeležencem priložnostno spregovoril.

Sledil je ogled znamenitega cistercijskega samostana, ki ga je leta 1136 ustanovil oglejski patriarh Peregrin I. Samostanski kompleks sestavljajo, poleg romanske cerkve, gotizirani križni hodnik s freskami, obednica in vrsta stavb, predelanih v 17. in 18. stoletju, v

katerih so sobe za menihe. Tu je nastal znameniti Stiški rokopis, v knjižnici pa so številne dragocene knjige. Danes so v samostanu muzej, ki predstavlja njegovo zgodovino, zbirka umetnin pomembnih slikarjev in trgovinca z zelišč patra Simona Ašiča in drugimi izdelki menihov. Samostan je pomemben verski in kulturni spomenik. V njem deluje tudi Slovenski verski muzej. Na ogled so med drugim samostanska in kulturnozgodovinska zbirka ter zbirka sakralne umetnosti. Muzej varuje, raziskuje, ohranja, restavrira in dokumentira sakralno dediščino in tradicijo verovanja na Slovenskem.

Obisk samostanskega kompleksa je dopolnil ogled videokasete s

ŠOLSKE SESTRE PRI SV. IVANU Prva redovna zaobljuba

"Bogu sem za ta korak hvaležna"

Petindvajsetletna Sahar je božji klic začutila doma v Egiptu, ko je študirala za bolničarko. "V bolnišnici sem spoznala, kako so sestre širokodušno pomagale vsem, ki so potrebovali pomoč. Vse potrebne, kristjane ali ljudi katere koli druge vere, so negovale na isti način, vse so imele za Božje otroke. Takrat se je v meni porodila želja, da bi tudi sama postala sestra in da bi tako ljubezen do bližnjega gojila v svojem srcu. Ta trenutek sem težko pričakovala, veselje se družiti tudi s strahom, ker se pred mano odpira nova pot. Veliko veselja pa imam v srcu in Bogu sem za ta korak hvaležna", nam je v lepi slovenščini povedala novinarka le nekaj minut pred zaobljubo. Ob njej je stala prijateljica Šadja, ki je v domačem Egiptu delala v sirotišnici. Tudi v tem okolju so delovale sestre, "ki so z dejansko ljubeznijo do otrok pričale o živem evangeli-

ju. Prav zato bi se rada zahvalila Bogu in ga prosila, da bi v prihodnje na pravi način opravljala svoje poslanstvo", je v ravno tako tekoči slovenščini povedala sogovornica.

arabščini svojo zaobljubo ter tako vstopili v redovno skupnost šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja.

Kot nam je povedala s. Andreja Kete, je novinka Sahar dobila

Sestra Šadja-Justina in sestra Sahar-Faustina (foto IG)

V ponedeljek, 4. oktobra, je zato bilo pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu veselo, saj sta Sahar in Šadja po štiriletem bivanju pri nas sklenili dveletno obdobje noviciata in na slavnostnem bogoslužju, ki ga je ob somaševanju p. Rafka Ropreta in g. Milana Nemaca daroval škofov vikar za Slovence g. Anton Bedenčič, izrekli v slovenščini in

redovno ime Faustina, sestra Šadja pa je prejela ime Justina. Šolske sestre so z Egiptom tesno povezane, saj imajo v afriški državi dve postojanki, v Kairu in Aleksandriji. "Pri nas sta se zelo dobro vživel, saj ste slišali, kako tekoče govori slovensko: postali sta del naše družine. V obdobju, ki sta ga prebili pri nas, smo ju vpeljevale v naše re-

dojno življenje in poglobitev duhovnosti. Z velikim navdušenjem sta želeli stopiti v naš red", nam je povedala s. Andreja, po mnenju katere bosta novi sestri za nekaj časa delovali še pri nas ali pa v Gorici: "Kje pa bosta nato opravljali svoje poslanstvo, bo odločila sestra provincialka".

"Posvetitev dveh novih sester je za redovno skupnost šolskih sester svetega Frančiška Kristusa Kralja veliko bogastvo", nam je še povedal g. Bedenčič. "Dve mladi sestri bosta postali del njihove skupnosti in tako obo-

gatili njihovo delovanje v korist celotne Cerkve, še posebej pa v korist naše zamejske Cerkve na Tržaškem: vsaka nova moč, ko se oba popolnoma posveti Bogu in službi bližnjim preko Cerkve, je bogastvo tudi za vsakega izmed nas. To je razveseljava novica tudi za tisti del Cerkve, ki živi v Egiptu, kjer delujejo šolske sestre. Novi šolski sestri bosta lahko tudi v tistem kraju opravljali svoje poslanstvo. Naj jima Bog da veliko moči in blagoslova, da bosta lahko v polnosti uresničili svoje življenje v tej redovni skupnosti in da bi bili popolnoma povezani s Kristusom".

Igor Gregori

MARIJANIŠČE Hospice Adria Onlus

Zakrament maziljenja dopolnjuje tostransko življenje

V Marijanišču na Opčinah je Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus v četrtek, 7. oktobra, priredilo predavanje na temo zakramenta maziljenja. V uvodnih besedah je koordinatorica dejavnosti združenja Branka Sulčić pojasnila, da se sedanja družba te tematike otepa, ker ne razume pravega bistva zakramenta, ki nikakor ne pomeni klika smrti, prej obratno. To stališče je poglobil škofov vikar za slovenske vernike g. Tone Bedenčič. V svojem razmišljanju je predavatelj najprej izhajal iz prepričanja, da počasi pozabljam na ta zakrament, ker krščanska zaveza v sodobni družbi upada. Človek je namreč jetnik trenutnosti, da se ne bi soočal s svojim stanjem in celotnim življenjskim lokom, v katerem sta prisotni

tostranska in transcendentalna dinamika. Prav zato človeka v stiski, starosti in bolezni predstavljajo na stranski tir. "V Stari zavezi je zapisano, da Bog želi popeljati človeka v polnost življenja", pri čemer sta telo in duša tesno povezana. "Jezus je zdravil telo in dušo, človeka je negoval v luči večnosti". Zakrament maziljenja ni zato sredstvo, ki bi človeka približevalo smrti, pač pa pot, ki človeka dvigne v neko popolnejšo dimenzijo bivanja. "To je način, da bi človeka v bolezni in stiski razbremenili teže greha in da bi sprejel na pravi način danost, v kateri živi, da bi lahko še naprej v polnosti uresničeval sebe", je dejal g. Bedenčič, za katerega je maziljenje v tretjem življenjskem obdobju temelj, na podlagi katerega lahko človek

oplemeniti svoj vsakdan, ker ga usmerja tja, kamor ga vodi živ-

Foto IG

jenje. "Maziljenje postane zato izraz notranje moči, s katero lahko človek v nelahkih trenutkih še marsikaj dobrega počne. Ta

zakrament pomaga prenašati dejansko stanje in hkrati načrtovati preostali del tostranskega življenja v luči večnega".

Maziljenje lahko zaprosijo krščene osebe, ko so v kočljivih trenutkih življenja: v starosti, ko čutijo, da se jim življenje izteka, pred operacijami. Zakramentalni obred se lahko tudi večkrat pono-

vi, v cerkvi, na domu; zanj lahko zaprosi tudi večja skupina vernikov.

IG

posnetki o življenju in delu tamkajšnjih menihov po načelu ora et labora (moli in delaj). Na slovenskem pokopališču se je marsikateri udeleženec romarskega izleta zaustavil tudi ob

grobu meniha dr. Metoda Turnška, ki je v prvih povojnih letih uspešno deloval kot profesor na slovenskih srednjih šolah v Trstu. Popoldanski del je bil namenjen ogledu grada Bogenšperk, ki ga je

postavila rodbina Wagen v začetku 16. stoletja. Leta 1672 ga je odkupil baron Janez Vajkard Valvasor. V njem je uredil bakroreznico in tiskarno, kjer je pripravljaval gradivo za tisk knjig,

med njimi najbolj znano Slavo vojvodine Kranjske. Za izid knjige se je zadalžil, zato je prodal vse svoje imetje, tudi grad in bogato knjižnico.

Bogenšperk je v naslednjih stoletjih zamenjal več lastnikov, nazadnje je bil do leta 1943 v lasti rodbine Windischgrätz. Danes je renesančni grad lepo obnovljen in predstavlja enega najpomembnejših kulturnih spomenikov. V njem so: nekdanja tiskarna in Valvasorjeva delovna soba z originalom Slave vojvodine Kranjske (dar tržaškega podjetnika dr. Vanje Lokarja), zbirka noš in vraževerja, slovenska geodetska ter geološka in lovška zbirka. Na ogled sta grajska kapela in Viteška dvorana, znani po poročnih obredih, ob graščini pa sta urejen park in lipov drevored.

Zaslugo za uspešno izpeljavo romarskega izleta imata gospa Vera Puntar in predsednik Vincencijeve konference prof. Aldo Stefančič.

(mab)

Dežela FJK in LAS Kras

Prvi korak je bil storjen!

Kaže, da je bil priziv kraških pridelovalcev glede imena Prosecco za peneče vino iz Veneta uslišan. Vsaj tako gre sklepati po tiskovni konferenci, ki so jo v ponedeljek, 4. oktobra, na sedežu deželne vlade sooblikovali deželni odbornik za kmetijstvo Claudio Violino, odbornica za krajevno načrtovanje Federica Seganti in predsednik LAS Kras Franc Fabec. Seganti je uvodoma pojasnila, da je bil končno storjen prvi korak sporazuma med deželo Veneto in kmetijskim ministrstvom, na podlagi katerega bodo v meddeželno cono, v kateri pridelujejo vino s kontroliranim poreklom Prosecco DOC, vključili vse štiri pokrajine naše dežele, kar razveseljuje zlasti kraške pridelovalce: ti so namreč na podlagi geografske pripadnosti imena Prosecco zagotovili možnost vinarskega in sploh kmetijskega razvoja kraškega področja. "Predvidenih je namreč 60 tisoč evrov za pripravo t. i. master plana, krajinskega

projekta, ki naj bi evidentiral specifične kraškega ozemlja in njegove razvojne možnosti zlasti na področju kmetijstva in vinarstva". Pomen tega postopka gre razlagati predvsem v luči razbremenitve Kraševcev glede normativ Sic in Zps: master plan naj bi

razvil v rentabilno kmetijsko področje in da bi na podlagi postopka DOC Prosecco valorizirali njegove vinogradniške specifičnosti, ki jim pravimo tudi vitovska in teran", je dejal odbornik Violino. Izdelavo načrta je dežela poveri-

Claudio Violino, Federica Seganti in Franc Fabec (foto IG)

torej na Krasu vzporedil evropske predpise v zvezi z zaščitenimi področji in dejansko vsestransko kmetijsko dejavnost, ki je danes pod udarom. "Ta korak ni bil storjen zato, da bi kraške pridelovalce zgolj pomirili. V njem je očitna želja dežele FJK, da bi se tudi Kras

la javno-zasebnemu osebku, Lokalni akcijski skupini Kras, ki je nastal leta 2008 in naj bi na podlagi Razvojnega kmetijskega načrta bil dejaven do leta 2013. "Sporazum, ki smo ga tokrat sklenili z Deželo, nam bo omogočil, da bomo še naprej delovali", je dejal predsednik LAS Franc

Fabec, ki je sprva predstavil stroj organa. LAS je nastal kot osebek, ki združuje javne ustanove (tržaško in goriško pokrajino ter okoliške občine) in zasebne sektorje zato, da bi na čim bolj temeljit način predstavljali celotni teritorij in da bi na krajevni ravni evidentiral in razvil pravišnje smernice razvoja. LAS je zato že začel načrtovanje študij, ki globoko zrejo v perspektive področja, nabrano znanje pa bo zdaj služilo za izdelavo master plana, na podlagi katerega bodo med drugim zaščiteni pravilniki, ki bodo urejali dejavnost na zaščitenih območjih Sic in Zps. Pomanjkanje pravilnikov je namreč močno oviralo kmetijstvo, posledično pa tudi razvoj gospodarske dejavnosti. Fabec se je zato zahvalil odbornikom in njunima resorjema za občutljivost, ki sta ga izkazala za potrebe kraškega področja, ki lahko nedvomno postane aktiven člen deželne potenciala.

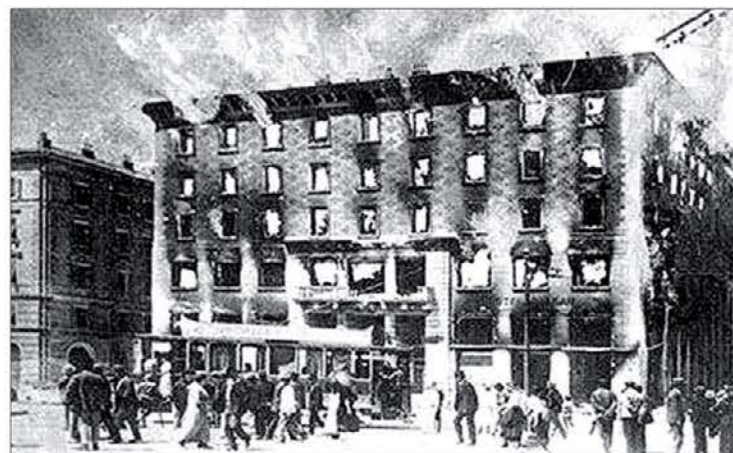
Igor Gregori

Ob 100-letnici Glasbene matice

Dokumentarna pripoved... Od Trsta do Trbiža

Ob stoletnici Glasbene matice se je vodilnemu kadru ustanove lani porodila želja, da bi tako dolgo obdobje delovanja počastili ne le s slavnostnimi glasbenimi večeri, ampak še na drug način, ki bi

tojni zaupali Kinoateljstvu, goriška filmska hiša pa je dejansko izvedbo projekta poverila dvema režiserjema, Juriju Grudnu in Martinu Turku, dolgoletnima prijateljema, ki sta končala študij na ljubljanski AGRFT.

imel trajnostni pečat. Nastala je zato zamisel, da bi stoletno zgodovino GM zgostili v dokumentarno pripoved. Produkcijsko plat načrta so pris-

Njuna vizija dokumentarnega dela se je nato spojila z zamisljo scenaristke prof. Tatjane Rojc. Nastala je tako dinamična pripoved, ki ni hotela postati goli ho-

maž GM, temveč izhodišče za razmišljanje o širšem zamejskem prostoru. V strnjem loku, prek izsekov iz zgodovine ter na podlagi arhivskih virov se zgodba iz preteklosti vije do sedanjih trenutkov in pripoveduje o prostoru slovenske narodne skupnosti od Trsta do Trbiža. Spomnimo se, da je bila Glasbena matica ustanovljena na pobudo ljubljanske leta 1909 in je polagoma postala popolna večstopenjska šolska ustanova, ki obsega vse tri pokrajine, v katerih živijo Slovenci v Italiji. GM ima skupno 648 gojencev in je doslej izsolala skoraj 100 akademskih glasbenikov. Njena stoletna pot pa se je začela z ustanovitvijo Narodnega doma v Trstu, kjer je imela Glasbena matica svoj prvi sedež in kjer je doživela svoj prvi razcvet pred izbruhom prve svetovne vojne. GM se v nov zgodovinski kontekst vključuje po osvoboditvi leta 1945. Od tedaj dalje je bila vključena v politična prizadevanja po institucionalnem uveljavljanju Slovencev v Italiji. Leta 2001 je italijanski parlament izglasoval zakon št. 38, v katerem je zapisano, da se bo pri tržaškem konservatoriju odprla avtonomna

slovenska sekcija. Do tega pa noče in noče priti. Temelj dokumentarca pa sloni predvsem na pričevanjih gojencev in glasbenih ljudi, ki so bili na različne načine vezani na GM (tudi sama režiserja sta bila gojenca glasbene šole). In prav ta vidik daje celotni pripovedi neposreden pečat. "S kolego sva želela prikazati občutke in spomine mladih, ki so zahajali na nekdanji dolgoletni sedež šole na ul. Ruggero Manna: svoje poglede so nam zaupali nekdanji gojenci, med drugimi tudi Aleksander Ipavec, Marko Sancin, Aljoša Starc, Martina Feri, in profesorji šole, zamejski rokerji ter ljudje, ki so tako ali drugače vezani na zamejsko glasbeno okolje, kot na primer dirigent in skladatelj Adi Danev in operna pevk Nora Jankovič", nam je povedal Jurij Gruden, ki je popolnost slike zamejskega glasbenega življenja dopolnil tudi s pričevanjem Silvane Kerševana, ravnateljice Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Dokumentarec pripoveduje o uspehih nekaterih gojencev in o splošnem poslanstvu šole, za katerega nekateri mislijo, da bi moral ohranjati svoj cilj v golem združevanju manjšinskega tkiva, drugi pa, da bi moral zasledovati čim višjo kakovost.

Življenjski jubilej

Tržaške skavtinje počastile Ljubo Smotlak

Tržaška učiteljica, kulturna delavka iz Mačkolj, zborovodja Slovenskega šopka, dolgoletna skavtska voditeljica je imela letos poleti 80 let. Prve tržaške skavtinje, predvsem njene prve skavtinje iz Boljunca in Doline, smo pred kratkim priredile večerjo njej na čast. Praznično srečanje je bilo priložnost za obujanje spominov, pa tudi za prepevanje, skeče in ples, kot da bi sploh ne bilo vmes toliko let, odkar smo skupaj ta-

borile, hodile na izlete, tudi na planinske vzpone, kot je bil tisti na Triglav v enem dnevu, sedem

Vera Tuta

ur navzgor in pet navzdol. Večerjo v gostilni Bak na Pesku smo ovekovečile s slikami, predvsem pa bo vsem udeleženkam ostalo v spominu razigrano vzdušje večera, kot je bila vedno razigrana skavtska družba, kadar je bila Ljuba zraven. Na mnoga zdrava, mirna in zadovoljna leta!

S 1. strani

Zmagoviti veter...

"Mislimo, da Italija dobro ve, da ne bo nikdar imela obeh terminalov, poskušajo pa izsiljevati, da bi dobili vsaj enega. Ker bo nasprotovanje treba koncentrirati na terminal na morju, si italijanske oblasti morda mislijo, da bomo popustili pri terminalu v Žavljah, kar pa se ne bo zgodilo", je povedal Giurastante. Oba projekta sta po njegovih besedah del enotne pritožbe, ki jo je Alpe Adria Green že predložila Evropski komisiji. Slovenija bi morala na evropsko sodišče vložiti že pred časom napovedano tožbo v zvezi z gradnjo terminala v Žavljah, je še prepričan Giurastante. Nasprotovati pa bi morala tudi ostalim dovoljenjem, ki so jih italijanske oblasti izda-

Jadrnica Esimit slavi zmago (foto IG)

le v zvezi z gradnjo terminala na morju in podvodnega plovoda med Žavljami in Tržičem. Malečkar ob tem poudarja, da je bil načrt

za terminal na morju odobren kljub temu, da sta tako slovenska kot italijanska strokovna komisija v nekaterih pogledih,

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev v okviru 14. Koroških kulturnih dni na Primorskem vabi v ponedeljek, 18. oktobra, v Peterlinovo dvorano v Ul. Donizetti 3 v Trstu na na odprtje razstave slikarja Valentina Omana. Glasbeno bo večer oplemenitil Janez Gregorič s kitaro. Predvaja-

bodo tudi film Tanzenberg/Plešivec, Omanove freske iz let 1987/88. Začetek ob 20.30.

Repentabska občinska uprava zbira gradivo za izdajo nove številke občinskega glasila. Prispevke lahko oddaste na občinskem tajništvu do 5. novembra 2010 v pisni obliki ali po elektronski pošti na naslov segreteria@com-monrupino.regione.fvg.it.

SKD BARKOVLEJE v sodelovanju z GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO vabi na spominski večer na Nadjo Kriščak in predstavitev njene knjige **MARKO IN NOTE** ilustrirala jo je Jasna Merku' sodelovala bo ZPS Stu ledi **četrtek, 14. oktobra 2010, ob 20.30** sedež društva v ul. Bonafata 6

Tržaška knjigarna v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo

vabi na predstavitev knjige

Marjan Terpin
PALER IZ BRD
Iz življenja Terpinovih
v Števerjanu

V sredo, 20. oktobra 2010, ob 18. uri
v Tržaški knjigarni v Trstu

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vabi na

7. REVIJO ZBOROV OPENSKE DEKANIJ

v soboto, 23. oktobra 2010, ob 20. uri
v župnijski cerkvi sv. Trojice na Katinari

in na

11. REVIJO ZBOROV DEVINSKE DEKANIJ

v nedeljo, 24. oktobra 2010, ob 17. uri
v župnijski cerkvi sv. Nikolaja v Mavhinjah

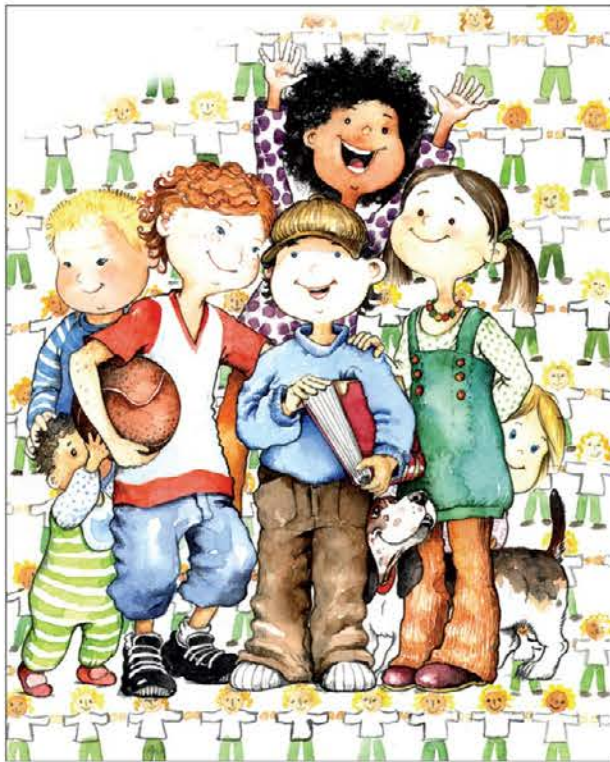
Prva številka mladinske revije Galeb

S pesmicami in zgodbicami v zlato jesen...

V septembru je med solarji zaplahotal Galeb in jim prinesel letošnjo prvo številko revije, ki jo izdaja Zadruga Novi Matajur Čedad, urejuje pa Majda Železnik. Letos se predstavlja v malce večjem formatu in nekoliko spremenjeni naslovnici. Na njej je še občutiti zven poletja z metuljčki in rožicami, ki jih je narisal Filip Panjek, drugošolec COŠ Pinko Tomažič iz Trebč. Isto motiviko so izbrali tudi učenci OŠ Virgil Šček iz Nabežine, ki so Galebu poslali množico pisanih risbic. Tudi otroci iz OŠ F. Milčinski s Katinare so se izkazali v risanju, pa še tisti iz OŠ P. Trubar – K. D. Kajuh iz Bazovice, ki so opisali obisk Biserke Cesar in njeno izkušnjo med črnčki, športni dan in, kako so se peljali s tramvajem. Iz tega je razvidno, da so navezani na Galeba, mladinsko revijo, namenjeno učencem od 6. do 12. leta, ki jim bo tudi letos iz meseca v mesec odstirala pogled na mladinsko literaturo v vezani in nevezani besedi, ob zvečine že poznanih imenih literarnih in likovnih ustvarjalcev, pretežno iz naših logov. Že na prvi strani septembrske številke je pesmica Zvezdane Majhen Dan srca, ki vzpodbuja k ljubeznivosti ob vselej nežni ilustraciji, sicer hladnejših barv, Mojce Cerjak. Na šolsko delo je naravnana pesmica September

Martine Legiša, ki ji je ilustracijo v jesenskih barvah pridal Štefan Turk. Bina Štampe Žmavc ob ilustraciji Alenke Sotler vabi s svojima pesmicama Jesenske ciklame in Breza v čarobnost jesenske idile, ko breza "z vej dukate zlate stresa". Tone Pavček v stihih Rišimo vabi otroke, naj rišejo tako prijetno hišico s "čopičem lju-bezni", "ki bo dom za vse ljudi". Zelo povedno jo je ilustriral Klavdij Palčič. Kakšno pismo je sredi poletja prejela šola, bodo radovedneži izvedeli iz pesmice Sončen pozdrav Žige Gombača in ilustracije živih barv Žive Pahor. Bralci bodo v prvi številki našli veliko lepih zgodbic, v vsaki izmed katerih je dragocena misel. Iz pripovedi Tatjane Kokalj Rad bi bil tak kot drugi bodo spoznali, kako pusto in enolično bi bilo na tem svetu, ko bi bili vsi enaki. Da je raznolikost najlepša, kaže tudi ilustracija Katherine Kalc. Štefka Kac

Marn predstavlja novo zgodbico v nadaljevanjih o miški Dolgorepki, ki sodi v branje za Bralno

značko. V drobno risbico jo je ujela Erika Cunja. V zapisu Dedek, igraj se z nami se avtorica Darinka Kobal poigrava s črkami. Dedka in vnučke je privlačno upodobila Magda Tavčar. Klarisa M. Jovanovič bo letos v svojih zgodbicah pripovedova-

la, kako je, "Ko živali spregovorijo kot ljudje". Prvi je na vrsti medved, ki mu je drvar izdrl trn iz šape. Debelušatega medveda in prav takega drvarja je v svetlih barvah ilustriral Veno Dolenc. Medved in miška sta junaka zgodbice v sličicah, ki ju pripravljata Majda Koren in ilustrator Bojan Jurc; tokrat sta obiskala muzej. Skrivnostne zgodbe o gradovih pa bo vse leto razkrivala Marjeta Zorec ob "grozljivih" ilustracijah Chiare Sepin. Za začetek je v ospredju Devinski grad z zgodbo o vsem poznani lepi Vidi.

Tudi v letošnjem, 57. letniku bo Galeb bralcem zastavljala didaktične naloge, ki jih pripravljata Anja Kokalj z ilustratorko Dašo Simčič. Vsakič bodo v njem tudi Galebov kviz (Nevnika Škrlič); likovna delavnica, v kateri Jasna Merku' nazorno prikazuje, kaj lahko izdelamo iz odrabljenih revij; svet rožic, v katerem bo vila Bogomila (Vera Poljšak) ob ličnih ilustracijah Magde Tavčar predstavljala pisane cvetke, prva je opisana ciklama; isti avtorici pripravljata še križanko. Tudi kuhar Škrobek se bo motal v kuhinji in pripravljaj domiselne jedi. Ob koncu poletja je iz bučk, jajčevcev... nastala slastna tropska palača.

IK

Legenda, ki odpravlja meje v glavah O kulturni dediščini Kotarjev in sosedov

Med Kotarskimi dnevi so v Breginju s Tolminskim in Goriškim muzejem ter podporo raznih institucij pripravili obetaven Projekt Legendafest. Gre za etnološki program, ki so ga oblikovali učenci osnovne šole Breginj in razne kulturno-umetniške skupine od drugod.

Projekt Legendafest, ki je potekal 2. oktobra v Breginju, je pritegnil pomembne sodelavce in občinstvo z napovedano okroglo mizo na temo etnologije Breginjskega kota, z odprto razstavo fotografij porušene starega Breginja in Kota ter etnološkim programom, za katerega gre pohvala za trud stroki in amaterskim prostovoljcem. Odprtje se je začelo z okroglo mizo, ki jo je vodila etnologinja Tolminskega muzeja Karla Kofol. Z dobro poznavalko Kota Ingo Brezigar Miklavčič, etnologinjo goriškega muzeja, in Andrejko

Ščukovt iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine ter z nekaterimi domačini so si obiskovalci lahko ustvarili predstavo o kruti, nehvaležni "usodi" stavbne in kulturne dediščine na Breginjskem, po krivdi ideološke prenove, leta 1976, po tukajšnjem prvem rušilnem potresu.

Tudi Andrejka Ščukovt z novogoriškega Zavoda za varstvo kulturne dediščine je podrobneje spregovorila, kako so vasi v Kotu izgubljale značilno kulturno in duhovno podobo... K temu je pripomogla tudi sprememba kulturne krajine.

Ko ne preostane drugega, je fotografija tista uporabna tolažilna tehnika pri delu in ohranjanju narodnega spomina. Odprti so dve razstavi. Avtorica razstave na osnovi fotografij je Andrejka Ščukovt, gostujoča razstava avtorja Medea Santina pa prihaja iz Rezije in predstavlja dolino pod Kaninom.

MM

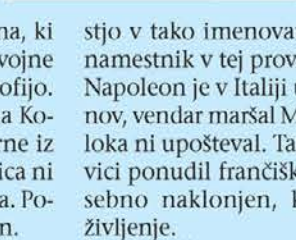
Severni in severovzhodni predel mesta (36) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Nedaleč od trga Evrope (Transalpina) se dviga Kostanjevica s frančiškanskim samostanom in cerkvijo, posvečeno Karmelski Materi Božji. Cerkev na Kostanjevici je postala župna cerkev 16. septembra 1947, dan po priključitvi Kostanjevice k takratni Jugoslaviji, in je torej sedež novogoriške pražupnije. Župnija Kristusa Kralja v Novi Gorici je namreč bila ustanovljena leta 1976, njena župna cerkev pa je bila zgrajena leta 1981 (Podatki franč. samostana na Kostanjevici).

Kostanjevica je z zgodovino goriških Slovencev in goriškega mesta tesno povezana. Tu je v slovenskem jeziku pridigal že prvi goriški knez nadškof Karel Mihael Attems (1751-1774). Tu je živel svetovno znani jezikoslovec p. Stanislav Škrabec (1844-1918), ki ga je nadškof Sedej imenoval za ocenjevalca knjig in spisov, ki so izhajali v goriški nadškofiji.

P. Stanislav Škrabec

Zemljišče, na katerem danes stojita cerkev in samostan, je bilo last grofa Matija Thurna, ki je bival v Gradišču. Leta 1615 se je udeležil vojne med Beneško republiko in gradiščansko grofijo. Takrat se je zaobljubil, da bo Materi Božji na Kostanjevici postavil cerkvico, če se srečno vrne iz vojske. Obljubo je izpolnil leta 1625. Cerkvica ni bila velika, bila pa je lepa in bogato okrašena. Poleg cerkvice je dal postaviti manjši samostan.

Samostan in cerkev, ki sta bila porušena med 1. vojno

V njem so se najprej naselili dominikanci, katerim so poverili še oskrbo cerkvice sv. Roka, ki so jo ravno v tistem času dogradili. Po odhodu dominikancev so na Kostanjevico prišli karmelčani in se tu leta 1650 za stalno naselili. Pod vlado

cesarja Jožefa II. je bil leta 1785 samostan ukinjen. Proti koncu 18. stol. se je pred francosko revolucijo zateklo na Kostanjevico več francoskih duhovnikov. Tu so našli zatočišče tudi vojaki, ki so bili ranjeni v raznih francoskih vojskah, tako da je v tem času polovica samostana bila spremenjena v bolnišnico. Zaradi odredb Jožefa II. iz leta 1785 so se s Svete Gore morali umakniti tudi frančiškani. Januarja 1786 so se zatekli v Gorico in se nastanili najprej v frančiškanskem samostanu na trgu sv. Antona, januarja 1811 pa so se preselili na Kostanjevico. V tistih časih so naši kraji bili pod francosko oblastjo in imenovani Ilirski provinci. Cesarjev namestnik v tej provinci je bil maršal Marmont. Napoleon je v Italiji ukinil večje število samostanov, vendar maršal Marmont tega cesarjevega odloka ni upošteval. Tako je samostan na Kostanjevici ponudil frančiškankam, katerim je bil še posebno naklonjen, ker so mu ti nekoč rešili življenje.

Čez deset let so na Kostanjevici odprli višjo modroslovno šolo, kmalu nato pa še bogoslovje. Tu je od leta 1864 do 1866 študiral tudi p. Stanislav Škrabec. Celih 36 let je urejal mesečnik Cvetje z vrhov sv. Frančiška, v katerega je tudi sam mnogo pisal. Na straneh mesečnika je objavil svoje znanstvene razprave. Zato so na omenjeno revijo bile naročene skoro vse svetovne univerze.

P. Škrabec je bil 42 let profesor na kostanjevski gimnaziji in več let tudi njen ravnatelj. Gimnazija se je ohranila do prve svetovne vojne, nato so jo premestili v Kamnik. Na tej gimnaziji je maturiral tudi poznejši goriški nadškof Frančišek Borgia Sedej. Ko so po prvi svetovni vojni naši kraji prišli pod Italijo, so se slovenski redovniki morali umakniti. Na Kostanjevico so prišli italijanski frančiškani, ki so tu ostali do 11. februarja 1947. Tega leta je Kostanjevica bila priključena tedanji Jugoslaviji in tako so se tja spet vrnilo slovenski frančiškani.

/ dalje

Stakimi ljudmi se ni bati za usodo domovine Obogateni z lepoto, se zahvaljujejo Stvarniku

Letošnje srečanje klubov Slovenskega gorniškega kluba Skala je potekalo 2. oktobra na Pavličevem sedlu. Udeležilo se ga je tudi 17 članov in simpatizerjev Gorniškega kluba Gornjesoške doline. Slavnostni govornik Bojan Okrogar je spregovoril tudi o dvajseti obletnici obnove kapele na bližnji Molički planini, ki jo je ob njeni prvi postavitvi blagoslovil triglavski župnik Jakob Aljaž.

Gorniki iz Gornjesoške doline so organizirali skupen prevoz z avtobusom, ki je odpeljal iz Tolmina; potniki so vanj vstopali sproti, vse do Bovca. Najbolj kratka in tudi atraktivna smer je bila čez Predel, s postankom v Mojstrani, da so si ogledali novi slovenski planinski muzej, potem pa pot nadaljevali do Jizerskega in na Pavličevo sedlo. Ob na novo postavljenem miniaturnem Aljaževem stolpiču, pravzaprav skrinjici za vpisno knjigo, je bila ob 14. uri kratka slovesnost in udeleženci, med katerimi ni manjkalo ljubiteljev slovenske pesmi, so tudi zapeli. Slavnostni govornik Bojan Okrogar je prisotnim približal letošnje doživetje ob dvajseti obletnici kapele sv. Cirila in Metoda na bližnji Molički planini, ko je prebral govor Tonča Žuntarja, predsednika GK Savinjske doline, Luče. Skoraj ni verjeti, je zapisal Žuntar, da se že dvajset let ljubitelji gorske lepote in duhovnosti gor lahko zbirajo, da bi občudovali ta košček naše domovine in se zanj, obogatenu z lepoto, zahvaljujejo Stvarniku. Obenem pa domačine pogled na ta biser navdaja z veseljem in ponosom. Seveda ni bilo vedno tako. Kapelico so zgradili že le-

Slovesnost na Pavličevem sedlu

rušil skrivnosten plaz. Takšni plazovi, ki so podirali kapelice in božja znamenja, tudi križev pot na Mengore, so takrat puštošili po naših gorah od Škrlatice do Moličke planine in še širše. Posebej barbarosko pa se zdi dejstvo, da je bila vse do padca prejšnjega režima, leta 1990, prepovedana tudi obnova teh porušeni objektov. Lučani pa so imeli posebno srečo, pravzaprav kar milost v pokojnem župniku, g. Jožetu Gračnerju. Ta je, kljub prepovedi oblasti, vsa leta, trmasto vztrajal in maševal na ruševinah

enakega videza in velikosti, kot je bila prejšnja. Molička planina s kapelico in zavetiščem bo ostala božja pot domačinov iz Luče in okolice, če jim bo iz svojih otrok in vnukov uspelo vzgojiti posebno vrsto goriških božjepotnikov, saj so pota po hribih podobna božjim potem – oboja namreč vodijo v skrivnosti, navzven in navznoter, in nikjer jim ni konca. S takimi ljudmi se nam tudi za usodo domovine ne bo treba bati, je podčrtal svojo misel Žuntar.

MM

Poziv k solidarnosti v korist revnih

Na lokalnih volitvah je največ glasov prejela SDS Janeza Janše

V Sloveniji na lokalnih volitvah v nedeljo, 10. oktobra, ni bilo večjih presenečenj. V mnogih primerih so bili za župane izvoljeni oziroma potrjeni dosedanje nosilci te funkcije, posebej tisti, ki so prednjačili zaradi svojih uspehov in vpliva v lokalnih skupnostih. Žal pa je bila udeležba na teh petih lokalnih volitvah v samostojni državi Sloveniji precej nizka, saj je znašala le nekaj nad 40% upravičencev.

Za župana mestne občine Ljubljana je bil potrjen Zoran Jankovič, ki je dobil kar 69% glasov, njegova lista pa bo imela večino tudi v mestnem svetu. S svojo kandidaturo sta ga podprla tudi predsednica LDS Katarina Kresal in podpredsednik te stranke Aleš Zalar. Na drugo mesto v boju za županstvo se je uvrstila Zofija Mazej-Kukovič iz SDS, ki je dobila 12,5% glasov, sledila pa sta Mojca Kucler-Dolinar, kandidatka Nove Slovenije, kršćanske ljudske stranke, in kandidat stranke zelenih Miha Jazbinšek. Jankovič je v odzivu na izvolitev dejal, da bo deloval kot neodvisen župan, vendar pa je, tako je zatrdil, privrženec levega političnega bloka.

Premier Borut Pahor je priznal, da njegova stranka Socialnih

demokratov na lokalnih volitvah ni napredovala, vendar so Socialni demokrati še zmeraj največja stranka v koaliciji, ki zdaj upravlja državo. Po njegovem izidi lokalnih volitev ne bodo vplivali na državnozbornske volitve v Sloveniji čez dve leti.

Janez Janša

Najbolj zadovoljen je bil Janez Janša, predsednik SDS, največje opozicijske stranke. Prejela naj bi največ glasov volilcev, več od glasov vseh koalicijskih strank, ki tvorijo vlado. S tem je SDS ponovila uspeh, dosežen na prejšnjih lokalnih volitvah. Stranka naj bi imela 40 županov, še nekaj pa jih bo pridobila v drugem krogu lokalnih volitev, ki bodo najbrž v nedeljo, 24. oktobra. Po

mnjenju Janeza Janše volilni izidi vladi sporočajo, naj preneha s svojo politiko premagovanja finančno-gospodarske krize, ki temelji na zmanjševanju pravic najbolj revnih prebivalcev Slovenije.

Na lokalne volitve v Sloveniji je bilo povabljenih okoli milijon 700 tisoč upravičencev, vpisanih v volilne sezname. Glasovanja so pripravili na več kot 3.000 voliščih. Največ glasov v državi pa ni prejel ljubljanski župan Zoran Jankovič, ampak celjski župan Bojan Šrot. Bil je že četrtič izvoljen za župana, prejel pa je kar 71,3% glasov celjskih volilcev. Uspešen je bil tudi mariborski župan Franc Kangler.

Ob ocenjevanju in komentiranju lokalnih volitev, ki jih vsaka politična stranka vidi kot svoj uspeh in morda celo tolmači kot zmago, se je v parlamentu začela pomembna razprava o predlogih državnih proračunov za leti 2011 in 2012. Oba predvidevata veliko omejitev in varčevanja pri razdeljevanju sredstev. Prizadeti naj bi bili vsi, ki so odvisni od državnega denarja, o merilih za razdeljevanje sredstev pa so nastala trenja tudi v vladni koaliciji. Sedanja izvršilna oblast pripravlja popolno blokado plač na obstoječi ravni za funkcionarje vladnih in

drugih organov, pa tudi pokojnin ter socialnih dajatev. Vlada pa ni v ničemer omejila ali bolj obdavčila bogatašev oziroma kapitala. V obdobju naslednjih dveh proračunskih let naj bi pridobili milijardo evrov iz evropskih skladov, vendar je vprašljivo, ali bo država sposobna izpolniti pogoje za pridobitev omenjenega finančnega prispevka iz Bruslja.

Na vladno usmeritev in odločitve o proračunski politiki je v politiki in javnosti veliko odmevov. Znani gospodarski izvedenec in politik dr. Bogomir Kovač je zapisal, "da proračun za leti 2011 in 2012 ne prinaša pravega vsebinskega zasuk, ne ponuja družbeno odgovornih javnih financ, ne ponaša se niti z reformskim zasukom niti s politično legitimnostjo. Proračun, ki ga je pripravila vlada, pomeni preprosto ekonomski izhod v sili in na silo bo tudi dobil politično parlamentarno potrditev". Nekdanji varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek pa meni, "da denarja ni, in to ne zaradi plač javnih uslužbencev ne zaradi delavcev, pač pa zato, ker so ga pokradli tisti, ki so odkupili delavska oziroma družbena podjetja". Predsednik največje opozicijske stranke SDS, Janez Janša, je krizne razmere v Sloveniji komentiral z izjavo, "da bi on, če bi bil na mestu Boruta Pahorja, odstopil v

Kratki

Ob dnevu otroka Knjižnica Tolmin zopet začne akcijo "Moja knjižnica - Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin"

V Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin tudi v šolskem letu 2010/2011 nadaljuje akcijo Moja knjižnica - Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin. Akcija je namenjena učencem tretjih razredov. Z njo tolminska knjižnica želi otroke navdušiti za branje in obiskovanje njenih enot.

Letošnja akcija "Moja knjižnica - Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin" se je začela 2. oktobra 2010, na svetovni dan otroka, in bo trajala do 30. aprila 2011. Pred začetkom akcije so knjižničarke že obiskale učence tretjih razredov na šolah ali pa so tretješolci obiskali najbližjo knjižnico. Razdelile so jim promocijsko gradivo, darilo in jim predstavile pravila sodelovanja. Učenci bodo skupaj s starši, z učiteljicami ali sami obiskovali eno od tolminskih knjižnic, si sami izbirali knjige, primerne svoji starosti, in za prebrane knjige izpolnjevali vprašalnike. Za vsakih pet prebranih knjig bodo prejeli privlačne nagrade z logotipi akcije.

Akcijo so finančno podprle občine Tolmin, Kobarid in Bovec. Prireditelji upajo, da se bo s pomočjo akcije Moja knjižnica - Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin tudi letošnja generacija tretješolcev na prijazen način spoznala s knjižnico in knjigami ter uspešno osvojila bralne navade.

Zimski urnik v gradu Kromberk

Grad Kromberk je s 1. oktobrom prešel na zimski urnik. Odprt bo po naslednjem urniku: od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure, ob sobotah je zaprt, ob nedeljah in praznikih od 13. do 17. ure.

Za najavljene skupine je ogled možen izven urnika.

trenutku". Spomenka Hribar izboljšanje gospodarskih in družbenih razmer vidi v nekakšni novi družbeni pogodbi, "ki bi morala določiti solidarnost, da bodo v Sloveniji lahko tudi revni preživeli". Domnevno pripravljajo tudi spremembe kazenske zakonodaje, po kateri bi morali osumljenci kaznivih dejanj dokazati izvor svojega premoženja. V časniku Dnevnik je bilo v soboto, 9. oktobra, objavljeno odprto pismo

Slovcem in predsedniku vlade, bralca Primoža Kržeta. Pravi, "da bo Borutu Pahorju odgovorilo ljudstvo, in to na ulici pred parlamentom. Tudi sam bom takrat zraven in z veseljem bom gledal, kako vas bodo nesli iz 'hrama demokracije, ki to že dolgo ni več'. V pismu je tudi zahteval, 'da vlada razlasi vse, ki so nas okradli in državo pahnili v krizo, in jih da zapreji'".

Marijan Drobež

Ob 750-letnici prve omembe Renč Izšel je zbornik razprav

V torek, 5. oktobra, je bila v Kulturni dvorani v Renčah predstavitev Zbornika razprav o zgodovini Renč ob 750-letnici prve znane pisne omembe kraja Renče leta 1256. S knjigo naj bi začeli zbirko Odstiranja, v kateri bi odkrivali preteklost o ljudeh in krajih sedanje občine Renče - Vogrsko. Leta 2007 so v Renčah praznovali 750-letnico prve omembe kraja, takrat so občina, krajevna skupnost in odbor za proslavo prve omembe kraja, poleg drugih prireditelj, organizirali strokovna predavanja zgodovine naselja. S sodelovanjem so povabili različne strokovnjake iz področja zgodovine, arheologije, geografije, njihove prispevke pa so združili v zbornik, ki je izšel v letošnjem letu in ga bo dobilo vsako gospodinjstvo v Renčah. Na torkovi predstavitvi, ki jo je vodil Radivoj Pahor in so jo pospremili domači pevski zbor ter mladi renški violinisti, so z zanimivi-

sozna tudi nečakinja (takrat) dekleta, ki jo je Šantel naslikal naslonjeno na ograjo renškega mostu. Vsak izmed pristojnih avtorjev je na kratko povzel in predstavil svoj prispevek. Med uvodnimi mislimi je zgodovinar Branko Marušič, ki je sledil pripravam predavanj in publikacije, povedal, da zbornik sicer ni prava, popolna in vsestranska zgodovina, vendar je dober začetek za nadaljnja raziskovanja in objave. Za njim je profesorica geografije Suzana Černe, ki je raziskala naravnogeografske značilnosti Renških dobav, povedala, da je bilo pred 15.000 leti na tem ozemlju približno 6 km dolgo in 1,5 do 2 km široko jezero, produkt ledene dobe. Segalo je od Bilj do Prvačine. Vendar, razen če se ne bo vrnila ledena doba, ni nevarnosti, da bi se ta pojav ponovil. Arheolog Drago Svovljšek je zgodbo nadaljeval od trenutka, ko je jezero odteklo in so se na to ozemlje naselili prvi "Renčani", nekje v 4. tisočletju pr. Kr. Številni ostanke predmetov pričajo, da je bilo tu pravo prebivališče. V že-

novca (na predstavitvi je bila prisotna tudi njegova najditeljica), drobca v zgodovinskem mozaiku. Pri tem je Svovljšek poudaril, da je treba vsako, še tako majhno najdbo vedno pokazati, saj bo gotovo prišla prav. Zgodovinar Vojko Pavlin je v svojem članku obravnaval širok del zgodovine, od prve omembe kraja do 19. stoletja. Spomnil se je predvsem lepih trenutkov, ko je pred tremi leti skupaj z domačini spoznal Renče, in povedal, da bi se morale pobratiti z Devinom, saj se je plemiška družina, ki je imela tu posesti v 15. stoletju, kasneje preselila v Devinski grad. Pater Marjan Vogrin, arhivar v Škofijskem zavodu v Kopru, je spregovoril o izgubljeni in najdeni najstarejši matični knjigi župnije Renče. V 17. stoletju jo je pisal duhovnik Gorjanec. Prišel je iz Gorice na zahtevo renških občanov, ker so hoteli duhovnika, ki bi znal slovensko. Branko Marušič je obravnaval 19. stoletje, čas velikih sprememb, zamenjave družbenih struktur, širitve kapitalizma. V Renčah se je takrat začelo slovensko politično gibanje. Zgodovinar Drago Sedmak je preko časopisnih člankov rekonstruiral čas okoli prve svetovne vojne. V celoti je tudi objavil članek takratnega župana Ivana Stepančiča Tite, ki ga je vredno prebrati ne samo zaradi vsebine, ampak tudi zaradi lepega sloga pisanja. Zgodovinarica Nataša Nemec je obravnavala delovanje organizacije TI-GR v Renčah, Miran Pahor pa žrtve narodnoosvobodilnega boja. Na predstavitvi sta bila odsotna duhovnik in zgodovinar Franc Kralj, ki je podal oris zgodovine župnije Renče, in zgodovinarica Slavica Plahuta, ki je prispevala članek o partizanskem Solstvu.

Prireditvev se je končala s podelitvijo spominskih daril vsem, ki so sodelovali pri organizaciji praznovanja in nastanku zbornika. inca

Stara šola v Vipavi / Etnografska razstava Bala vipavske neveste

Nedeljsko popoldne. Sedela je ob oknu in z belo nitjo vezla. Vez za vezjo je v belo platno uvezla svoje molitve, upanja in sanje. Nedeljo za nedeljo... (M. Naglost)

Letos smo v pestro ponudbo vipavske trgovine vključili tudi nekaj posebnega, dragocenega, lahko bi rekli unikatnega. To so ročna dela naših mater, babic in tet, ki so jih pred davnimi leti šivale, "entnale", izdelovale rešelj in drugo vezeno za svojo balo. Dekleta in žene so delale ob nedeljah po litanijah, na paši, v dolgih zimskih večerih, ko še ni bilo elektrike in so jim svetile petrolejke. Tako je nastajala bala vipavske neveste, ki so jo fantje v lepih lesenih skrinjah odpeljali z vozom na ženinov dom. Izdelovale so tudi majhne in velike vezene prte, ki so krasiile naše spalnice, kuhinje, bogkove kote, kapelice, sveta znamenja in cerkvice. Z veliko znanja so ustvarjale tudi lepo spodnje perilo, hlače, spalne srajce, kombineže, brisače, zavesje in drugo. Razstava vezenin je bila prikaz naše bivanjske, oblačilne in tudi duhovne kulture. Prtički na stenah z lepo zapisano modro mislijo, pozdravom ali lepim rečkom pa so tudi odraz naše pismenosti. Zato lahko v prispevku rečemo, da smo s to našo vipavsko bala razstavili sad zemlje (lan, konoplja, bombaž, svila) in delo pridnih človeških rok, kakor pravi duhovnik v molitvi pri vsa-

ki mašni daritvi. Deklice so se vezenja učile v času Avstro-ogrske, pozneje tudi v italijanski in slovenski šoli. Veliko zaslug za to bogato znanje so nudile t. i. nunske šole v Tomaju, Ilirski Bistrici, Trnovem, Gorici in drugod na Avstrijskem. Našo razstavo smo posvetili spominu tridesetih vipavskih deklet, žena in mater, ki so te

je Tolažnice v Logu pri Vipavi. Hiša, ki je premožna narodna nošo, jo je tako cenila, da jo je z oporoko podarjala naslednikom. Razstava "bala vipavske neveste" je bila v prostorih Društva Razmetano podstrešje, v stari šoli v Vipavi. Obiskovalci so si razstavljene predmete lahko ogledali med 10. in 24. septembrom 2010. Razstavo si je ogledalo več kot 200 obiskovalcev. Na odprtje smo povabili tudi Ingo Miklavčič Brezigar, kustosinja in etnologinja Goriškega muzeja v Kromberku, ki je

poudarila pomen ohranjanja tovrstne kulturne dediščine. Za popestritev večera so nam člani dramske skupine Društva Razmetano podstrešje uprizorili pravljičo o Bremenskih godcih. Organizatorji razstave se zahvaljujemo vsem ženskam, ki so si vzele čas, da

so bala vipavske neveste oprale, zlikale in jo ponudile na ogled našim obiskovalcem. Zahvaljujemo se tudi vsem tistim, ki so med ogledi čuvali razstavo. Naše pesmi, navade, stari recepti, praznovanja, pravljiče, pripovedke in tudi naše vezene so del slovenske kulture, zato je prav, da jih ohranjamo in posredujemo mladim rodovom.

Vsi, ki jih zanima ohranjanje starih tekstilov, so v ponedeljek, 8. novembra 2010, ob 19. uri, vabljene v prostore Društva Razmetano podstrešje. Konservatorska in restavratska svetnica Goriškega muzeja mag. Jana Šubic-Prislan bo imela predavanje in delavnico z naslovom Kako danes vzdrževati in ohranjati stare tekstilije.

Magda Rodman

mi zgodbami sodelovali skoraj vsi avtorji prispevkov.

Prvič so predstavili tudi renško praznično nošo, ki so jo rekonstruirali po risbi Saše Šantla iz leta 1934. Na predstavitvi je bila pri-

lezni dobi Renče najbrž niso bile poseljene, življenje se je sem vrnilo v rimskem času. Tod mimo je potekala cesta, ki je vodila v Emo- no (Ljubljano). Za Renče je bila zelo pomembna najdba rimskega

Z 2. strani

Bodo predstavniki...

Dve uri trajajoča razprava je bila dokaj zanimiva, ker je naglasila vrsto pozitivnih, a tudi problematičnih vprašanj v zvezi z uvedbo možno

Deželni tajnik SSK dr. Damijan Terpin je podčrtal dejstvo, da so zamejci in zdomci že dvakrat jasno in nedvoumno naglasili željo po zastopnosti v Državnem zboru, in sicer na zadnjih dveh vseslovenskih srečanjih, kar pomeni, da želja prihaja iz baze. SSK se je že večkrat zavzela za to in odločno podpira to pobudo, kot se seveda zavzema za zajamčeno zastopstvo v izvoljenih organih italijanske države. Navezal se je na trditev predstavnika slovenske vlade, da oba posvetovalna sveta za zamejce in zdomce pri vladi RS ne de-

Dr. Drago Štoka

lujeta dovolj učinkovito in bi bilo zato potrebno prisotnost zamejskih in zdomskih Slovencev, ki predstavljajo kar četrtino slovenskega naroda, ovrednotiti prav z dvema dodatnima sedežema v slovenskem parlamentu. Zamejcem in zdomcem ne gre za to, da bi odločali o zmagi ene ali druge politične opcije, pač pa zato, da so v Državnem zboru interesi zamejcev in zdomcev najbolje zastopani. Podobna stališča je naglasil tudi predsednik SSO dr. Drago Štoka, ki je izrazil pričanje, da bo do rešitve moralo nujno priti.

Dr. Boris Jesih

Presenetljivo pa je bilo stališče predsednika SKGZ Rudija Pavšiča, ki je svojo skepsko glede predlagane spremembe slovenske ustave utemeljeval z bojznostjo, da bi volitve manjšinskega poslanca vnesle dodatne politične razdore med zamejci. Če upoštevamo dejstvo, da SKGZ izrecno nasprotuje skupni manjšinski stranki in zaradi "pluralnosti manjšine" podpira delitev zamejcev na različne stranke, je Pavšičeva bojazen še toliko bolj nenavadna in nerazumljiva. Razu-

meti jo je mogoče le v luči dejstva, da se je pri tem SKGZ, mimo resničnih pričakovanj in interesov Slovencev v Italiji, podredila navodilom levih političnih strank v Sloveniji, ki so vse po vrsti izrazile vrsto pomislekov na predlagane spremembe: poslanec Zares Franco Juri je zatrdil, da bi sprememba ustave morala upoštevati tudi Rome in ostale manjšine v Sloveniji; katere, pa ni povedal. Poslanec SD Magajna pa je izrekel osupljivo trditev, da lahko imajo predstavnika v Državnem zboru RS le tisti, ki plačujejo davke v Sloveniji, kar močno spominja na očitke italijanskih skrajnih desničarjev, da Slovenci v Italiji nimamo kaj iskati v Sloveniji. Po drugi strani se je predstavnik SLS Pukšič odločno zavzel za dodatna dva poslance, ki bi zastopala manjšince in zdomce. Izredno zanimiv in uravnotežen je bil nastop predstavnika Madža-

Rudi Pavšič

rov v Sloveniji, poslanca Gönca, ki je dejal, da bi bilo nesprejemljivo, da bi Slovenija v evropskem kontekstu zapirala vrata Slovincem v zamejstvu in zdomstvu. Predsednik Komisije Miro Petek je poslancem predlagal v odobritev sklep, da naj se razprava o spremembah ustave za uvedbo poslanskih sedežev za manjšince in zdomce nadaljuje, sklep pa je bil žal na koncu "okleščen" v bolj ohlapno verzijo na predlog poslanca

Miro Petek

Jurija, kar je predlagatelj Miro Petek sprejel zato, da bi ohranil soglasje v komisiji.

Jurija, kar je predlagatelj Miro Petek sprejel zato, da bi ohranil soglasje v komisiji.

Socialna vloga delovnega razmerja

Mobbing ali psihično nasilje na delovnem mestu (1)

V moderni družbi posameznik išče tako delovno mesto, ki najbolj odraža njegovo identiteto in želje za prihodnost. Na delu živimo vsak dan v istem okolju veliko število ur s kolegi in šefi, ki imajo določena pričakovanja. V takem okolju vsak zaposlen zaznava na ojačen način celotno dogajanje, in kjer je potrebno timsko delo, pridejo individualne lastnosti zaposlenih še bolj do izraza. Ko se je posameznik prisiljen soočiti z drugimi, nastanejo večkrat spori, agresivno obnašanje in v najslabših primerih psihično nasilje oz. mobbing na določeno osebo. Znanstveniki se še danes niso dogovorili za točno definicijo mobbinga. Leta 1995 je Heinz Leyman identificiral pojav psihičnega nasilja v delovnih okoljih: "Mobbing je konfliktov polna komunikacija na delovnem mestu med sodelavci ali med podrejenimi in nadrejenimi, pri čemer je napadena oseba v podrejenem položaju in izpostavljena sistematičnim in dlje časa trajajočim napadom ene ali več oseb z namenom in/ali posledico izločitve iz sistema, pri tem pa napadena oseba to občuti kot diskriminirajoče". Seveda ne smemo zamenjati mobbing z vsakim konfliktom ali nesporazumom, ki se dnevno pojavlja na delovnem mestu; tak konflikt pa je tudi prvi vzrok in povod za razvoj hujšega problema. Psihično nasilje je pogosto nadaljevanje in stopnjevanje nerešenega konflikta, spremeni se v mobbing, ko je usmerjeno le na določene posameznike. Vsekakor lahko opredelimo nekatere lastnosti mobbinga: pogostost in dolgo trajanje nasilnega ravnanja, namerno povzročanje hudega drugi osebi - žrtvi mobbinga,

posledični razvoj patologij - psihofizično zdravje osebe je oškodovano. Bolj kot je družba tekmovalna, hujši je boj za preživetje in oblast, večja je nevarnost za pojav mobbinga v delovnem okolju. Vzroki za nastanek tega pojava so različni: konflikti, nejasne zahteve glede vloge posameznika, nekooperativno delovno okolje, slaba komunikacija in seznanjenost s pravili, pravicami in dolžnostmi, nezaupanje, neuskladljive značajske lastnosti posameznikov, stres. V negativnih osebnih odnosih se pogosto razvijejo ravnanja, s katerimi sodelavci ali delodajalec namerno škodijo posamez-

daje pretežke ali nesmiselne naloge z edinim namenom, da ga spravi v težavo in poniža pred sodelavci. Če osebi ne uspe opraviti naloge, jo delodajalec javno kritizira in zasmejuje. Vsakodnevno poniževanje oslabi psihološki obrambni sistem, človeka spravi v hudo krizo, tako da ne zaupa več v svoje sposobnosti, in poveča se možnost, da res naredi napako pri svojem delu.

Obratno se zgodi, ko delodajalec nameni zaposlenemu naloge, ki zahtevajo nižjo poklicno kvalifikacijo. S tem oseba zazna, da v delovnem okolju, v katerem preživi večji del dneva in kjer se mora izkazati, podcenjujejo njene osebnostne in pro-

fesionalne sposobnosti. Čuti se osamljeno, ne more se več soočiti z ideološkimi raznolikostmi na delu in težje opravi svoje dolžnosti. Vse to negativno vpliva ne samo na zdravje posameznika, ampak tudi na odnose v službi in timsko delo. Delodajalec se bo znašel v taki situaciji, da bo moral ukrepati, če želi, da bo poslovna družba uspešno napredovala, in če želi omejiti stroške zaradi slabe učinkovitosti zaposlenih in negativnega ugleda, ki ga je družba pridobila v javnosti.

Čuti se osamljeno, ne more se več soočiti z ideološkimi raznolikostmi na delu in težje opravi svoje dolžnosti. Vse to negativno vpliva ne samo na zdravje posameznika, ampak tudi na odnose v službi in timsko delo. Delodajalec se bo znašel v taki situaciji, da bo moral ukrepati, če želi, da bo poslovna družba uspešno napredovala, in če želi omejiti stroške zaradi slabe učinkovitosti zaposlenih in negativnega ugleda, ki ga je družba pridobila v javnosti.

Katja Ferletič

Prisotnost volka na Slovenskem
Lani je bilo 254.000 evrov škode

Eden glavnih izzivov upravljanja z volkom v Sloveniji so škode v kmetijstvu, predvsem na drobnici. Kot kažejo podatki projekta SloWolf, je volk lani v Sloveniji v 403 škodnih primerih povzročil za 254.000 evrov škode. Volkovi veliko večino (96 odstotkov) vseh škodnih primerov naredijo na drobnici. Napadejo pa tudi osle, govedo, konje, divjad v ograjah, v enem primeru je bil napaden tudi prašič. Število škodnih primerov zaradi volka v Sloveniji, z izjemo obdobja med leti 2003 - 2006, je naraščalo, v letih od 2007 do lani pa se je ustalilo pri okoli 410 primerih letno, kar predstavlja med 1500 in 1800 ubitih živali. To v povprečju predstavlja okoli štiri pobite ovce na posamezen škodni primer. Na območju pojavljanja velikih zveri poteka tudi reja drobnice, ki v mnogih primerih ni primeroma zaščiten pred napadi in je posledično eden glavnih virov

konfliktov med ljudmi in velikimi zvermi. Za nastale škode sicer država izplačuje odškodnine, vendar obstoječi odškodninski sistem ne spodbuja rešitev za izboljšanje varovanja domačih živali in zato ne predstavlja dolgoročne rešitve za reševanje kon-

fliktov, poudarjajo v projektu SloWolf. Razumevanje vzrokov nastanka škod in posledično konfliktov je ključnega pomena za sobivanje človeka in volka ter posledično

za dolgoročno ohranjanje vrste. Metoda ocenjevanja škodnih primerov se je z leti tudi spreminjala. V začetnem obdobju ocenjevanja škodnih primerov (do leta 2000) so bile kot škoda priznane tudi pogrešane živali, danes pa so kot škoda priznane samo tiste živali, katerih trupla so dejansko najdena na terenu. Škodni primeri v večjem delu Slovenije nastajajo v spomladanskih, poletnih in jesenskih mesecih - od aprila do novembra, z viškom v juliju, avgustu, septembru in oktobru.

Razlogi za koncentracijo škodnih primerov v poletnih mesecih so lahko različni, najverjetneje pa je, da na nastanek škodnih primerov vpliva prisotnost drobnice na pašnikih. Poleti, ko je večina drobnice na pašnikih, je nastanek škode bolj verjeten kot pozimi, ko je velika večina drobnice v hlevih oziroma zimskih stajah in je tako pred napadi volkov v glavnem zaščiten. Lovna doba na volka v Sloveniji traja od 1. oktobra do 28. februarja in je obenem obdobje najmanj intenzivnega nastajanja škodnih primerov. To pa lahko predstavlja težavo za izvajanje odstrela volkov z namenom preprečevanja škodnih primerov, piše v izsledkih projekta SloWolf.

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damijan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. oktobra, ob 14. uri.

Žarek svetlobe sredi birokratske sivine...

Mesto, v katerem sem se rodila

V Trstu se stvari vedno zapletejo. Ne vem, zakaj, morda, ker je meni birokracija zoprna, morda, ker vse ne deluje, kot bi moralo, morda ker se v velikem mestu vedno nekaj zaplete. Ko se po Furlanski cesti, ki se vijuga med terasami in vilami, spuščam proti mestu, v katerem sem se rodila, me še ščemi v želodcu ob spominu na križev pot minulega dne.

Mami, ki ima minimalno pokojnino in živi sama v petem nadstropju, pri Sv. Ivanu, so odobrili popust na plačilo plina, bonus, ki ga je dobila, pa so ji nakazali na pošto, in sicer na njeno ime. Žal pa moja mama, ki živi v stolpnici brez dvigala in je prebolela zlom obeh kolkov, že pet let ne hodi iz hiše, zato denarja ne more dvigniti osebno. Lahko ga dvignem samo jaz, mi je telefonirala, jaz pa sem takoj razumela, da me čaka ponižujoče romanje od urada do urada.

In res sem se najprej zglasila na poštnem uradu na Opčinah, nato še pri Sv. Ivanu in drugje v mestu, povsod pa je bil odgovor isti. Če ne more iz hiše, ji ne moremo pomagati, nihče drug ne more dvigniti denarja. Jaz seveda razlagam,

vsakič na novo, pripovedujem, prosim. A ne zaleže. Ko uradnico vprašam, kaj sploh lahko naredi nepokretna oseba, če pooblastilo ne zaleže, mi ta odgovori, da tisti, ki so denar nakazovali, niti pomislili niso, da obstajajo ljudje, ki zaradi invalidnosti ne morejo iz hiše.

Utrujena vozim proti središču mesta, na glavno pošto. Sredi živčnih voznikov iščem parkirišče, mimo sivih umazanih pločnikov, za katere ne veš, ali je na njih več pasjih iztrebkov, pljunkov ali papirja in odpadkov, hitim na trg Vittorio Veneto. Priča me ogromna hala s številnimi okni in z avtomatom za številke. V vrsti smo številke, tako kot v vsakdanjem življenju. Ko pridem do okna, opazim za njim deklo skodranih las in iskrih oči, okoli katerih ni šminke. Zdi se mi drugačna, pravzaprav najdem v njej svojo podobo in se ji nasmejem. Nasmeh dobim nazaj, prvič v turobnem popoldnevu za umazanimi steklenimi okenci. In že ji razlagam dolgo zgodbo o mami, ki ne more iz hiše, o pooblastilu, ki ga ne sprejmejo, o denarju... Po-

sluša me, skuša razumeti, sprašuje in me nazadnje tika. Postane mi toplo, kajti vsi tisti brezosebni, vi, vi morate, vi pač, so me že čisto izmučili. Ne vem, zakaj ji povem o mamini muc, ki je šla na sterilizacijo, in spoznam, da nama je skupna tudi ljubezen do živali. Končno za okencem vidim človeka, namesto tistih izpiljenih avtomatov s širokimi vokali in mahajočimi rokami. In s človekom za okencem spozna, da sva si podobni. Razume me, ne podi me od oken-

jih vzajem, nesem mami, naj jih podpiše, in čim hitreje prinesem nazaj. Odleže mi, čeprav bom morala naslednjega dne spet v Trst. In sedaj se vozim po Furlanski cesti in se bojim trenutka, ko se bodo zadnji vrtnički izgubili med sivimi stavbami, v "Trsti, med hišami v vrsti", kot pravi slovenski rek. Vem, da mi bo tedaj najteže. Ko gledam te ljudi, ki brezizraznih oči čakajo na avtobus sredi ulic, ki nimajo neba, se spomnim svoje mladosti. Sanj o soncu in nebu. In

da zapeljem v Silos, čeprav Silosa ne maram. Ker je tam parkiranje dražje in ker sta v njem vedno tema in vonj po umazaniji.

Že hitim po stopnicah na ulico, ne ujemam se v harmonijo lepo oblečenih žensk z visokimi petami, ko hitim mimo semaforjev v trenirki in telovadnih copatah. In z zmečkano vrečko kostanja v roki. Fino oblečene dame nosijo v rokah fine vrečke z imeni najbolj finih modnih trgovin. In gledajo visoko predse mimo mene, zadovoljne, ker si lepšajo sivino z nakupi. Jaz ne potrebujem teh nakupov, ker vem za pot iz sivine. Samo potrpeti moram, ker je pred menoj dolga, čakajoča vrsta. Vrsta najrazličnejših jezikov in ras. Trst, nekdanj ponosno srednjeevropsko mesto, se je iz nakupovalnega središča za obiskovalce iz nekdanje Jugoslavije prelevilo v zatočišče Kitajcev in Romunov. Trst, ki ga ne poznam več. Menda je o njem pred kratkim isto napisal Boris Kobal.

Končno pridem na vrsto, uredim. Sram me je, ker držim v roki vrečko s kostanji. A bo kdo v Trstu sploh znal ceniti vrečko s kostanji, se sprašujem in počutim se, kot tisti kmet, menda iz Manzonijevih Zaročencev, ki je s podeželja nosil v dar petelina. Dekle za okencem, ki mi od daleč maha, naj ne čakam v vrsti, po tiho vprašam, ali ji lahko v zahvalo poklonim kostanj iz domače vasi. V moje začudenje se na široko nasmehne, odpadne stekleno loputko, ki naju je ločevala, stegne

roke h kostanju in k mojim dlane, vse skupaj postane človeško, nič več ni okenc in številki. Pripoveduje mi, kako je v mladosti sama nabirala kostanj, kako ga ima rada, kako nima več časa, da bi šla ponj, kako je vesela mojega daru. Zanima jo, kje živim, rada bi vedela o Sloveniji, o moji vasi. In me gleda zasanjano. Lažje mi je, ona pa me sprašuje, ali vem, da kostanj prinaša srečo. Tega ne vem, a še sama ji zaželim srečo, ko si seževa v roko, medtem ko nas čakajoči začudeno gledajo. Da bi si ljudje segali v roko in odpirali steklena okenca, tu ni navada.

Bežim od hrupa, trgovin in širokih cest s semaforji. Pritisnem na plin, da bi bila čim prej čim bolj daleč od mesta v zalivu. In avto me z velikih prometnic zapelje na ozke kraške ceste sredi kamnitih zidov in gmajne.

Spomnim se prijateljice Vesne, ki ima, podobno kot jaz, tako rada te ozke, zaraščene kraške ceste. Po njih vozijo drugače, pravi, vozijo in sanjaš. Ne vem pa, zakaj nam vsi kandidati na letošnjih občinskih volitvah obljublajo širitev teh naših lepih zelenih poti. Ali ni že dovolj avtocest in prometnic, po katerih živčno hitimo vsak dan? Sploh ne vem, koga bom letos volila. In ne razumem, zakaj med kandidati ni Stranke sanjačev ali Stranke tistih, ki bi radi drugačen svet.

Kmalu sem doma, odložim torbo, pograbim psa in stečem v gozd. Da se v tišini otresem sivine in da duša zadaha, sredi Krasa in neba.

Suzi Pertot

ca... Prvič mi neko reče, počakaj. Počakaj, da pogledamo vsaj za kakšno vsoto gre, ali se sploh izplača. Tipka in brska, potem pove, da gre za 165 evrov. In me pogleda. 165 evrov je zame že veliko. Ve, razume, razmislija. Končno mi reče, naj pridem naslednji dan zjutraj, ona bo pripravila papirje, jaz

pločnikov, ki so bili tako zelo sivi, celo preveč za otroka z medvedkom v naročju. Za otroka, ki je sanjal samo, da bo zrased in odšel. In sedaj me je vsakič strah, da me bodo ti pločniki spet ujeli in se bom izgubila v ulicah.

Ko zaman iščem parkirišče, se res skoraj izgubim in tedaj sklenem,

Nekoč je bilo...

Jugoslovanska košarka, dva pojma, ki ju ni več

Kot ste najbrž že zasledili, je zadnje čase zagledal založniško luč knjižni prvenec slovenskega športnega novinarja Sergija Tavčarja (napisan v italijanščini) *La Jugoslavia, il basket e un telecronista* - *La storia della pallacanestro jugoslava raccontata dalla voce di Telecapodistria*, se pravi Jugoslavija, košarka in telekronist - Zgodovina jugoslovanske košarke preko glasu koprskih televizij.

Knjiga predstavlja za bralce iz tega našega obsejnega prostora veliko obogatitev, saj ponuja res zanimiv prerez skozi zgodovino košarke v nekdanji Jugoslaviji od prvih povojnih let do danes, ko so posamezne republike po razkolu že polnoletne (ali skoraj). Vzporedno avtor niza glavne dogodke in družbene razmere, ki so zaznamovale posamezna obdobja, kar daje še dodaten ton vseskozi živemu in pestremu pripovedovanju; pač v skladu s figuro in značajem pisatelja, o katerem velja vsekakor povedati nekaj več.

Sergio Tavčar, letnik 1950, zamejski Slovenec iz mešanega zakona, doma iz Trsta in že dolga desetletja stanujoč na Opčinah, je polnih štirideset let športni komentator na koprski televiziji. V letih, ko je bil TV Koper Capodistria dobro viden po vsej severni Italiji, so ponarodele njegove značilne "telekronake" (najprej samostojne, nato pa v družbi drugega prvaka televizijskega komentiranja Dana Petersona) košarkarskih tekem (zlasti evropskih pokalov, velikih mednarodnih tekmovanj in - predvsem jugoslovanske državne lige) v izjemno barvitem

slogu. Tavčar pa ni človek, ki bi kar tako leporečil ali neosnovano "zafkaval", pač pa je košarkarski tehnik (kot je dejal na eni od predstavitev knjig, je "po poklicu trener, ki opravlja novinarsko delo, da bi si služil kruh"), skratka, odličan poznavalec igre pod koše-

ma. Tudi same predstavitve novega knjižnega dela javnosti (v Štaranu, Trstu in Gorici) so bile pravi užitek zaradi nevsakdanjih avtorjevih ugotovitev in zanimivih dialogov, ki so se spletli z ravednimi poslušalci. Tavčarjeva splošna kultura in enciklopedično znanje o jugo-basketu sta do-

datna moč knjige, ki je poleg v že opisanem originalna zlasti v profilih velikank te jugoslovanske košarkarske zgodovine in zaradi nanje vezanih anekdot, polnih nostalgije. Majhna opazka je mogoče ta, da se nekatere zgodbe in same anekdote malce ponavljajo iz življenjepisnega največjih slovenskih košarkarjev Petra Vilfana, ki pa je bil napisan v slovenščini in ga je mogoče prebrala le peščica tistih, za katere bo aktualno tudi branje Tavčarjevih pogledov v italijanskem jeziku.

Kronološki pregled zgodovine Jugoslavije in njenih vodilnih protagonistov se vrtil predvsem okrog zgodb nesmrtnih virtuozov, kot so Krešimir Čosić, Dragan Kičanović, Mirza Delibašić, Dražen Dalipagić, Zoran Slavnić, Dražen Petrović, Toni Kukoč, Vlade Divac, Dino Radja, Žarko Paspalj, Dejan Bodiroga, Predrag Danilović in drugi igralci prej kot trenerji. Posebno posrečen je epilog, v katerem avtor prikaže današnjo sliko, družbeno/socialno in seveda košarkarsko, v posameznih republikah, se pravi v Sloveniji, Hrvaški, Bosni, Srbiji, Črni gori in Makedoniji. Tavčar zelo lepo tipizira karakteristične lastnosti različnih dežel in ljudi, njih vrline in slabosti, navade in razvade. Glavna poanta knjige pa je ta, da se je prav zaradi tele-

sni (višina, treniranje vseh športov), značajskih (občutek večvrednosti, fantazija) in kulturnih značilnosti (lastna košarkarska šola) jugoslovanskih narodov v nekdanji skupni domovini igrala edinstvena in neponovljiva košarka, katere danes ne zmore več nihče.

HC

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

53

Ko včasih napišem na zid Facebooka, socialnega omrežja, ki se je uveljavilo tudi pri nas, zlasti med mladimi in tistimi, ki nočemo okosteneli opazovati razvoja sodobnih komunikacij, da grem k morju, da se grem pogovarjat z morjem, kot sam imenujem dolg sprehod ob morju, se dobesedno usuje; vedno je veliko znancev in prijateljev s Knjige obrazov, ki pokomentirajo dejstvo, da grem k morju. Tudi taki so, ki napišejo, naj jim pozdravim morje, naj se "pogovorim z morjem" še zanje; minuli petek mi je meni zelo draga prijateljica Meta Longyka iz Ljubljane prijazno napisala, naj ga pobožam zanjo, kar sem v vetrovnem Gradežu, naj se to še tako ceneno ali pa sentimentalno zdi, tudi storil, ko sem stopil z dolgega pomola, ki vodi na odprto morje, na skale in se sklonil, da sem morje zajel v dlan.

Kakšna predznost, boste rekli, kako pa moreš zajeti morje v dlan! Pa sem ga! In odšel nato naprej v burji, ki je poleg morja nosila s seboj tudi mivko z graških kopalnic, da sem moral paziti, da me ni slepilo. Bil je eden tistih srečnih večerov, ko mi je uspelo najti po sedmi uri zvečer trenutke časa zase in je avto kar sam zavil v Gradež, kjer sem v gradeškem portiču našel parkirni prostor, si zapel modri mornarski jopič in odšel po nasipu na svoje druženje z morjem. Nadihati se morja, v tišini noči poslušati valove, veter, gledati zvezde, pogovarjati se z morjem in samim seboj, slišati bolečino sveta, da pozdraviš svojo, umiriti se in istočasno postati nemiren, zagledati zvezdni svod nad temnim morjem, ki buta ob skale svoje večno življenje, spomniti se dragih in tistih, ki so odšli, razmisliti težave in veselje vsakdanjika, predvsem pa: vedno znova ugotoviti, kako majhne in istočasno velike ter enkratne si kot posameznik v tem današnjem svetu, v katerem vsi iščemo svoj obraz, a se ne zavedamo, da so prav naši najbližji naše najboljše ogledalo.

Morje ve, morja pozna odgovor, večkrat zapišem in s tem mislim na tista občutja, ki jih le ob morju na samotnem sprehodu občutiš, ko se skušaš umiriti, ko postane tudi teža vsakdanjika umeščena v prostor in čas in zato znosnejša; teža dneva se polagoma razgubi in valovi jo odnesejo s seboj, kot odnesejo tudi neizrečene pozdrave prijateljem, ki jim na isti večer ni dana sreča, da bi se družili z morjem, a so s tem, da so na zid na Fbju napisali željo po morju, jasno povedali, kako si tudi sami želijo nemega pogovora z morjem in samim seboj.

Če sem pred dvajsetimi in več leti v Trstu imel najraje večerne samotne sprehode na Kettejevem Molu San Carlo, ki ga nikdar sam ne bom imenoval Molo Audace, ker mi je to ime preostaško, ceneno za tako lep pomol, kot je tržaški pomol San Carlo, pa danes komaj čakam konec tedna, ko mi predvsem na pomlad, jeseni ter pozimi uspe najti uro, dve, da odidem do morja, kjer si napolnim pljuča, predvsem pa se umirim in se, potesen, a tudi čudno nemiren, odpravim domov. Polegta nisem dal zraven, čeprav grem seveda tudi poleti k morju, a takrat je ob morju veliko ljudi, preveč za samotne pogovore z morjem, in tudi nevsakdanja

eleganca nemških turistov, ki se za obisk morja praznično oblečejo v bele obleke, mi ne more nadomestiti samotnih pomenkov z morjem v drugih letnih časih.

Nisem (več) naiven, da bi vam pisal, kako se kot vsega presiti malomeščan samo naslajam ob morju, ker tega zavestno ne počnem, vsakdanje prozaičnosti in tudi krutost morja sem, podobno kot mukotrno, nehalno delo na zemlji v otroštvu, spoznal kot mornar leta 1984, ko sem se zaradi pomanjkanja denarja za študij vkrcal kot mazač na tovorno ladjo in sem v Črnem morju tri dni s tovariši čakal, kdaj bo konec viharja, ki nas je dobesedno zaustavil na morju in nam vsako sekundo znova kazal grozljivo moč narave in še posebej zares črnega Črnega morja. 140 metrov dolga ladja Katherine, na kateri nas je dvajset mož garalo noč in dan, da bi se rešilo iz črnega pekla, kar je tista grozljiva nevihta bila, je bila kot orehova lupina, turbine motorjev so tulile zdaj v prazno, zdaj nemočno, grozoto škripanja ladje v strojnični gozdu se ne da opisati, saj jo čutiš z zadnjimi porami telesa, spati itak ne moreš, ker te dobesedno meče s postelje, četudi se nanjo

Ernest Hemingway

privežeš s pasom v kajuti. Bili smo blede, kot je blede smrt, tako blede ljudi ne prej in ne potem nisem nikdar več videl; šel sem v svojo kajuto, kjer sem tudi sam zagledal sivo zeleno beli obraz izmučenega Kristusa, ki ni spal že dva dni in dve noči, ker je moral v strojnični, zaradi strašnega nagibanja ladje vedno držeč se varnostne ograje! od enega ventila k drugemu, ko je poslušal navodila kapitana, ki je skušal ladjo obračati v viharju tako, da nam visoki valovi neizmerne moči ne bi tolki v bok in nas morje ne bi potopilo, kot je vzelo vase že veliko ljudi. In sem na hodniku srečal Jimmyja, bil je Čirkiz iz azijskega dela Turčije, ki je jokal, in nato Alexa, Kurda iz iste Turčije, ki je samo malo naprej čepel in metal iz sebe še dušo, ker drugega ni mogel več, izmučen, kot je bil od večdnevnega nenehnega bruhanja, medtem ko je Antonio, visoki lepotec s Procide, na vratih svoje kabine molil rožni venec, kar mu seveda samo tri dni kasneje v pristanišču v Novorosijsku ni preprečilo, da ne bi takoj zavil k svoji tamkajšnji prijateljici, ki mu je lajšala telo in dušo, kot je sam rad povedal potem v dolgih večerih, ko smo se vračali s Črnega morja skozi Dardanele in Bosfor na Sicilijo.

Če sem se kje in kdaj, sem se tiste dni v strašnem viharju na Črnem morju zares spraševal, kaj sploh počnem tam, a ne zato, ker bi se bal, strah je v takih mejnih starih postranska stvar, to je bila namreč nevihta, v kateri strahu ni več, je neko mejno stanje, ki se ga ne da opisati, saj istočasno čutiš bližino Boga in večnosti, a tudi življenja, se zavedaš krhkosti in ranljivosti, minljivosti življenja, a tudi veličine in groze zamolke globine morja.

Potem je posijalo sonce, morje se je umirilo, pristali smo v pristanišču, zvečer molče pili v Seaman's klubu dolgo v noč. Mislim, da sem takrat sklenil, da bom še enkrat prebral Hemingwayjevo novelo Starec in morje.

Positivne ocene o dokumentu SSO glede razvojnih smernic Slovenske župnije na Tržaškem so nenadomestljive

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je zasedal v sredo, 6. oktobra, v Trstu in je uvodni del namenil stanju slovenskih župnij v tržaški škofiji. Zaradi tega je predsednik SSO Drago Štoka povabil na pogovor novega škofovega vikarja za Slovence Toneta Bedenčiča, ki je obenem tudi župnik na Repentabru. Vikar Bedenčič je uvodoma predstavil novosti, ki jih uvaja novi tržaški nadškof msgr. Giampaolo Crepaldi. Pri tem je podčrtal, da se z njim nadaljuje in utrjuje pozitiven odnos do slovenskih vernikov. To je opaziti tudi v odnosih v škofijskih uradih in pri vključevanju slovenskih predstavnikov v razne pastoralne in druge komisije, ki delujejo v škofiji. Razveseljivo je tudi, da se v tržaškem bogoslovju spodbuja učenje slovenskega jezika. Gospod Bedenčič je orisal stanje slovenskih župnij na Tržaškem, ki jih je skupno 14 in vse imajo župnijskega upravitelja. Seveda pa to ni idealna situacija, saj se pomanjkanje novih duhovnih poklicev občuti, ker je dela res veliko. Sledil je nato pogovor o slovenskih župnijskih domovih, ki jih je kar precej in predstavljajo zares pomembno imovino. Izvršni odbor SSO in vikar Bedenčič se strinjata, da je prav zaradi tega

nad vse pomembno urediti njihov pravni status tako, da bi ostali tudi v prihodnje zvesti namenu, za katerega so bili zgraje-

bilo podčrtano dobro sodelovanje s slovenskimi duhovniki, ki so še vedno trden temelj za slovensko narodno skupnost na

ni in za katerega so verniki namenili številna sredstva in darove. V ta namen je bila ustanovljena in deluje posebna notranja komisija pri SSO, ki je v nekaj mesecih podrobno analizirala stanje župnijskih domov in tudi nakazala nekatere rešitve. Pri tem je

Tržaškem. V nadaljevanju zasedanja Izvršnega odbora SSO je predsednik Štoka seznanil ostale odbornike s predstavitvijo dokumenta SSO o razvojnih smernicah. Dokument je bil poslan glavnim ustanovam v Sloveniji in deželi FJK, ki imajo

pristojnosti za slovensko narodno skupnost v Italiji. Prav tako je bil dokument osebno izročen ministru za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjanu Žekšu, novemu slovenskemu ambasadorju v Rimu Iztoku Mirošiču

ter vodilnim političnim predstavnikom osrednje rimske in deželne vlade. Štoka je izrazil zadovoljstvo zaradi tega, ker je dokument naletel na pozitivno odobravanje; to kaže, da je bilo večmesečno pripravljeno delo opravljeno kvalitetno in v dolgoletni razvojni perspektivi družbene organiziranosti Slovencev v Italiji.

Ob koncu je Štoka seznanil Izvršni odbor SSO s potekom zasedanja državnozborniške komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ji predseduje poslanec Mirko Petek. SSO pozitivno ocenjuje nadaljevanje obravnavanja teme o predstavnstvu Slovencev v zamejstvu in po svetu v Državnem zboru Republike Slovenije. Prav gotovo je potrebno upoštevati številne vidike, ki so prisotni v raznih državah, v katerih živijo Slovenci izven Slovenije, in seveda dejstvo, da mora to prispevati k utrjevanju narodne skupnosti. Gotovo pa je, da bi prisotnost dveh poslancev, ki bi Slovence v zamejstvu in po svetu zastopala v Državnem zboru, pomenil kakovosten korak pri ureditvi skupnega slovenskega narodnega prostora in priznanje za doprinos, ki so ga Slovenci izven meja Republike Slovenije prispevali k utrditvi slovenske države.

Zadružna kraška banka Niz srečanj s člani

Po uspešni izkušnji organiziranja območnih srečanj izpred pol leta načrtuje Zadružna kraška banka (ZKB) v oktobru niz takih srečanj, na katerih prihaja vodstvo banke v neposredni stik s svojimi člani. Prvo tako srečanje, namenjeno članom iz Trsta in predmestja, je bilo v konferenčni in razstavni dvorani nekdanjega Narodnega doma. Druga taka srečanja (načrtovanih je sedem) so se že in se še bodo vrstila v raznih krajih na Tržaškem.

Na prvem srečanju je predsednik upravnega odbora ZKB, Sergij Stancich, sporočil, da pripravlja vodstvo banke nov strateški načrt za triletnje 2011 - 2013. Povedal je tudi, da ustanavlja nepremičninsko družbo za izterjevanje problematičnih terjatev. Na koncu svojega poročila je seznanil člane s sestavo in delovanjem sistema zadružnega kredita v Italiji, v katerem je enakopravno soudeležena tudi ZKB. Tako je njeno poslovanje zavarovano pred velikimi bančnimi sistemi.

Ravnatelj Aleksander Podobnik je podal sliko splošnega gospodarskega stanja s posebnim ozirom na naše razmere in na vlogo

zadružne banke, ki posluje na teritoriju svoje pristojnosti, to je na celotnem ozemlju tržaške pokrajine. Podpredsednik Adrijan Kovačič je govoril o tesnih stikih zadruge s člani. V svojem družbenem delovanju podeljuje banka znatne prispevke najrazličnejšim ustanovam in društvom, ki so aktivni na teritoriju. Tako izpolnjuje statutarna določila v splošno korist. Pri tem seveda pričakuje, da bodo prejemniki prispevkov postali njeni člani ali pa da bodo vsaj poslovali z banko.

Za boljše povezavo med vodstvom zadružne banke in člani je bil pred kratkim ustanovljen poseben urad, ki vzdržuje tesne stike s člani. Načelnica tega urada, Sabina Citter, je najprej povedala, da število zadržanih 1.790 članov. Vrata urada bodo vedno odprta vsem članom, ki bodo deležni kar največje pozornosti. Napovedala je, da bo ZKB organizirala za svoje člane dve srečanja, na katerih jih bodo seznanili z bančnim poslovanjem prek interneta. Sledila je še živahna razprava, med katero so člani povedali svoje mnenje o poročilih, ki so jih podali predstavniki banke. Pogoji za člane so ugodni, osebje in vodstvo banke pa sta do njih vedno pozorni in prijazni.

(mab)

Izšel je Števerjanski vestnik za julij - september Zapisi dogodkov iz domače vasi

Z dvainštrideset let SKPD F. B. Sedej iz Števerjana skrbi, da se vsake tri mesece pojavlja med vaščani domače glasilo Števerjanski vestnik. Pred nedavnim je izšla letošnja tretja številka, ki že na naslovnici slikovito in zgovorno orisuje vas in njen kmečki značaj, ki se suče predvsem okrog vinogradništva. Glavna urednica Nikol Dorni in odgovorni urednik Ivan Vogrič sta na prvo stran, na vidno mesto, postavila pesem Meditacija Ljubke Šorli; s tem je tudi števerjansko glasilo namenilo primerno pozornost priljubljeni pesnici ob 100-letnici njenega rojstva. S podpisom Klemen je na prvih treh straneh dolg zapis o jubilejnem, 40. Festivalu narodno-

zabavne glasbe Števerjan 2010, ki v juliju priključuje v briško vas množico obiskovalcev. Ob pomembnem mejniku prireditve je slovenski program deželne tretje mreže RAI izdal DVD z naslovom Srce na festivalu z arhivskimi posnetki festivala od l. 1995 dalje, odkar je začel naš program oddajati posnetke s tega pomembnega in odmevnega glasbenega dogodka, v katerega člani društva vsakič vložijo ogromno požrtvovalnosti in nešteto ur prostovoljnega dela.

Vestnik prinaša tudi zapisa o medobčinskem športnem tednu in o Števerjancih in praznikih, v katerem se podpisana K. M. B., ki ni domačinka, kritično obrepa ob tiste, ki ne znajo ceniti takih

praznikov, kot je števerjanski Likof. Simon je napisal kratko poročilo o prireditvi Zvezdnate čaše v Števerjanu (Calici sotto le stelle), ki jo lahko organizirajo vse občine, včlanjene v državno organizacijo Citta' del vino'. Števerjansko društvo Vinoteka - Števerjanski gričji je v sodelovanju z občinsko upravo že drugo leto organiziralo ta večer, na katerem se je zbralo lepo število domačinov in turistov. V promocijo vasi spada tudi sodelovanje vaše skupnosti na prireditvi Okusi brez meje v Gorici. Organizacijski odbor se v glasilu zahvaljuje vsem, ki so se udeležili tega enogastronskega sejma. Marjan Drufovka je za vaški vestnik intervjuval gospo Judito Koršič z

Jazbin. V njem je razkrila, kakšno je bilo nekoč življenje na vasi, kako so bili, kljub revščini in trdemu garanju od zore do mraka, v zelo številni družini vsi člani

tesno povezani med seboj. Sedaj pa se čuti osamljena in od vseh zapuščena. Mladim svetuje, naj se z ljubeznijo oklepajo svoje zemlje, naj jo obdelujejo, naj

ostajajo na kmetijah in naj si ustvarijo topel in prijeten dom v domačem kraju, na rodni zemlji. Kar šest strani je Števerjanski vestnik zaupal učencem OŠ A. Gradnik iz Števerjana, ki so se razpisali o marsičem. Evelin Bulfoni pa je bralcem podarila tri kuhinjske recepte.

V vestniku sta še drobna vaška kronika o novih porokah, rojstvih, žal seveda tudi o smrti vaščanov, in obvestilo, da bo 3. decembra slovenski televizijski program deželne tretje mreže RAI oddajal gledališko figurativni prikaz

Povodni mož, ki so ga po Prešernovi istoimenski baladi uprizorili člani dramske družine SKPD F. B. Sedej v režiji Jasmin Kovic.

IK

Ob 100-letnici smrti Carla Michaelstaedterja Bogat program prireditev v Gorici

V petek, 8. oktobra, je bila v Gorici na sedežu Inštituta za srednjeevropska srečanja (Istituto per gli Incontri Mitteleuropei - ICM) tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki različnih goriških ustanov prikazali prireditve, ki se bodo zvrstile ob stoletnici smrti goriškega filozofa in pesnika Carla Michaelstaedterja. Goriška pokrajina, občina, Fundacija Goriške hranilnice, goriška knjižnica (Biblioteca isontina), založba LEG - Libreria editrice goriziana in Inštitut za srednjeevropska srečanja, s podporo dežele Furlanije Julijske krajine, pripravljajo obširen projekt Michaelstaedter Gorizia 1910 - 2010, v katerem bo potekal mednarodni sim-

pozij, odprli bodo več razstav, priredili srečanja, javne prireditve in nastope. Na petkovi predstavitvi so o do-

godkih spregovorili podpredsednica pokrajine Roberta Demartin, občinski odbornik za kulturo Antonio Devetag, direktor goriške knjižnice Marco Menato in predsednik goriškega Inštituta za srednjeevropska srečanja Marco Grusovin.

Vrsta dogodkov se bo začela v petek, 15. oktobra, v knjigarni LEG. Na srečanju z naslovom Nemir in ideali. Študije o Carlu Michaelstaedterju (L'inquietudine e l'ideale. Studi su Carlo Michaelstaedter) bodo predstavili zbornik člankov s simpozija, ki ga je na to temo organizirala Univerza iz Trenta. V nedeljo, 24., in nedeljo, 31. oktobra, bo po Gorici, skozi predele, ki so zaznamovali Michaelstaedterjevo življenje, vozil avtobus e' - Storiabus. V preteklih dneh je goriška knjižnica že pripravila razstavo in katalog z naslovom Dokumenti arhiva Michaelstaedter. Zapiski (Le carte del fondo Michaelstaedter.

Appunti per una storia), v nedeljo, 3. oktobra, pa so na judovskem pokopališču v Rožni Dolini predstavili obnovljen vhod na pokopališče in obnovo pesnikovega groba. V nedeljo, 17. oktobra, bo odprtje mednarodne razstave Carlo Michaelstaedter. Spremeniti sebe v plamen (Carlo Michaelstaedter. Far di se stesso fiamma). Razstava bo na ogled do 27. februarja 2011 v prostorih Fundacije Goriške hranilnice. V ponedeljek, 18., in v torek, 19. oktobra, bo na sedežu Fundacije potekal mednarodni simpozij z naslovom Pot pripovedi (La via della persuasione), na katerem bodo različni strokovnjaki razpravljali o emotivnem in psihološkem obsegu pesnikovega dela. V sredo, 3. novembra, bodo na začetku Rašela postavili kip Michaelstaedterja v naravni velikosti, zvečer pa se bo z izvajanjem 3. Beethovneve simfonije začela nova sezona gledališča Verdi, ki bo neke vrste prelu-

dij dogodkom, posvečenim Michaelstaedterju in glasbi. Od 10. do 24. decembra bo v goriškem Avditoriju v galeriji Dore Bassi na ogled razstava Materija sanj (La materia del sogno), goriška občina pa bo prispevala dopolnjen ponatis vodiča Judovski itinerarij. Kraji Carla Michaelstaedterja (Itinerario ebraico. I luoghi di Carlo Michaelstaedter). Goriška knjižnica, Inštitut za srednjeevropska srečanja, knjigarna R. Tarantola iz Vidma in knjigarna Minerva iz Trsta pripravljajo prvo umetniško knjigo, posvečeno goriškemu filozofu s fotografijami Roberta Kusterleta, ki bo vsebovala tudi verzze Sinovi morja (I figli del mare). Ob prazniku kulture, ki ga prireja Inštitut za srednjeevropska srečanja, v sodelovanju z društvom Ex Border, se bo 18. in 19. novembra dogajal Polet Carla Michaelstaedterja, šamana zahoda (Il volo di Carlo Michaelstaedter, Sciamano d'Occidente).

inca